

Analiza działalności Wigierskiego Parku Narodowego w roku 1997

KRZYWE 1998

1. WSTĘP	3
-----------------------	----------

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

1.1. Podział administracyjny	4
1.2. Powierzchnia Parku	5
1.3. Wykupy gruntów i budynków	5
1.4. Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego	6
1.5. Kronika Parku	9
1.6. Bibliografia	9
1.7. Łączność	9
1.8. Przejmowanie nieruchomości Skarbu Państwa.	10
1.9. Powiększanie Parku.	10
2. ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	11
3. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO OBNIŻENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	12
5. ANALIZA I OCENA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU	13
5.1. Ochrona przyrody	13
5.2. Działalność naukowa	15
5.3. Monitoring środowiska parku	17
5.4. Działalność dydaktyczna	18
5.5. Turystyka	21
6. ANALIZA I OCENA DZIAŁALNOŚCI OCHRONNEJ	24
6.1. Ochrona lasu	24
6.2. Ochrona przeciwpożarowa	25
6.2. Hodowla lasu	27
6.3. Pozyskanie drewna	29

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

6.4. Ochrona ekosystemów wodnych	32
6.5. Ochrona fauny	35
6.6. Ochrona zwierzyny łownej	35
6.7. Grunty rolne	36
6.8. Ochrona przed szkodnictwem	36
6.9. Infrastruktura gospodarcza	37
6.10. Zatrudnienie i wynagrodzenia	40
6.11. Szkolenia	41
6.12. Analiza stanu BHP	42
7. ZAGROŻENIA EKONOMICZNO FINANSOWE	44
8. OMÓWIENIE DZIAŁALNOŚCI RADY NAUKOWEJ WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO	47
9. OMÓWIENIE PRZEPROWADZONYCH KONTROLI	48
9.1. Kontrole zewnętrzne	48
9.2. Kontrole wewnętrzne	49
10. WSPÓLPRACA Z WŁADZAMI I INNYMI ORGANIZACJAMI W KRAJU I ZAGRANICĄ	50
11. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	52
ZAŁĄCZNIKI	55

1. WSTĘP

Wzorem lat poprzednich opracowano analizę za kolejny rok działalności Parku. Zawarty w niej opis działań Wigierskiego Parku Narodowego jest z konieczności skróconym obrazem naszej pracy realizowanej pomyślnie przy współpracy z Krajowym Zarządem Parków Narodowych oraz istotnym wsparciu finansowym fundacji EKOFUNDUSZ z Warszawy.

Rok 1997 był ósmym rokiem działalności Wigierskiego Parku Narodowego. W okresie od chwili utworzenia do 31.12.1997 roku, realizowane były wszystkie zadania Parku wynikające z jego statutu. Zwracano uwagę, aby w tym roku uniknąć wszelkich błędów popełnianych w latach

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

poprzednich. Z uwagi na fakt braku Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego, i w tym roku funkcjonowanie Parku oparte było na wiedzy i doświadczeniu służb terenowych oraz Dyrekcji Parku. Działając bez tak ważnego dokumentu, konieczna była szczególna ostrożność przy podejmowaniu decyzji. Jak wskazywały przeprowadzane kontrole i inspekcje istotnych błędów nie popełniliśmy. Wszelkie zalecenia były analizowane tak aby w dalszej działalności wykorzystać płynące z nich wnioski.

W okresie tym korzystaliśmy z opinii Rady Naukowej Wigierskiego Parku Narodowego zarówno na posiedzeniach plenarnych jak i przez konsultacje z poszczególnymi członkami rady. Uzyskiwana w ten sposób wiedza była bardzo pomocna w bieżącej realizacji działań i przy pracach nad Planem Ochrony Parku.

1.1. Podział administracyjny

Wigierski Park Narodowy wykonuje swoje zadania statutowe w oparciu o podział organizacyjny wprowadzony w 1996 roku. Wygląda on następująco: Park dzieli się na dwa obręby ochronne: Obręb Ochronny Wigry i Obręb Ochronny Maćkowa Ruda oraz Wydzielony Wodny Obwód Ochronny Wigry.

W Obrębie Ochronnym Wigry funkcjonowało 5 Obwodów Ochronnych, mianowicie:

- ⇒ Obwód Ochronny Lipniak - powierzchnia zarządzana przez WPN - 896,94 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Krzywe - powierzchnia zarządzana przez WPN - 949,25 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Leszczewek - powierzchnia zarządzana przez WPN - 867,46 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Gawarzec - powierzchnia zarządzana przez WPN - 903,55 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Słupie - powierzchnia zarządzana przez WPN - 972,93 ha

Obręb Ochronny Maćkowa Ruda składał się także z 5 Obwodów Ochronnych, mianowicie:

- ⇒ Obwód Ochronny Powały - powierzchnia zarządzana przez WPN - 596,91 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Krusznik - powierzchnia zarządzana przez WPN - 1086,91 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Lipowe - powierzchnia zarządzana przez WPN - 1011,72 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Mikołajewo - powierzchnia zarządzana przez WPN - 1111,18 ha
- ⇒ Obwód Ochronny Wysoki Most - powierzchnia zarządzana przez WPN - 1133,84 ha

Wydzielony Wodny Obwód Ochronny Wigry funkcjonował w ramach następujących jezior:

1. Wigry - 2199,72 ha
2. Pierty - 237,53 ha
3. Białe - 101,50 ha
4. Długie - 79,90 ha
5. Krusznik - 26,71 ha
6. Muliczne - 25,64 ha
7. Leszczewek - 21,85 ha
8. Mulaczysko - 18,19 ha
9. Omułówek - 17,80 ha
10. Postaw - 15,77 ha
11. Okrągłe - 14,32 ha
12. Suchar Wielki - 11,50 ha
13. Królówek - 10,07 ha
14. Czarne k. Bryzgia - 7,64 ha
15. Białe k. Piert - 6,07 ha
16. Klonek - 5,02 ha
17. Czarne k. Gawrych Rudy - 2,79 ha

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Powyższy podział administracyjny Wigierskiego Parku Narodowego wpływa korzystnie na jego funkcjonowanie. Średnia wielkość obwodu wynosiła w 1997 roku 919 ha. Umożliwiło to pełniejsze i dokładniejsze wykonywanie obowiązków służbowych przez leśniczych oraz pozostały personel.

1.2. Powierzchnia Parku

W 1997 roku Premier Włodzimierz Cimoszewicz podpisał Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 24 poz. 124 z dnia 6 marca 1997 r.) Zgodnie z tym dokumentem powierzchnia Parku wynosi 15 085,49 ha.

Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1988 r w sprawie utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 25 poz. 173), powierzchnia Parku wynosiła 14 840, 06 ha. Różnica w wielkości powierzchni (245,43 ha) wynika z dwóch przyczyn:

- aktualizacji pomiarów geodezyjnych (197,62 ha)
- przejęcia przez Wigierski Park Narodowy gruntów należących do Państwowego Funduszu Ziemi (0,20ha), Lasów Państwowych (38,42 ha) oraz dokonanego wykupu gruntów (9,19 ha)

Na mocy nowego Rozporządzenia, wokół Wigierskiego Parku Narodowego utworzona została strefa ochronna, zwana otuliną o powierzchni 11283,81 ha. Strefa Ochronna w całości położona w województwie suwalskim na terenie następujących Gmin:

1. w Gminie Suwałki - pow. 4020,81 ha
2. w Gminie Szypliszki - pow. 4500 ha
3. w Gminie Krasnopol - pow. 1297 ha
4. w Gminie Giby - pow. 961 ha
5. w Gminie Nowinka - pow. 505 ha

W załącznikach 1, 2, 3 do analizy przedstawiona została powierzchnia Parku zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 marca 1997 roku w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego. W danych dotyczących powierzchni gruntów Skarbu Państwa o raz gruntów obcej własności zostały uwzględnione zmiany związane z prowadzonymi przez Park wykupami enklaw gruntów prywatnych położonych w naszych granicach.

1.3. Wykupy gruntów i budynków

W 1997 roku Wigierski Park Narodowy kontynuował rozpoczęte w 1996 roku wykupy gruntów własności prywatnej stanowiące cenne przyrodniczo enklawy. Wykupowane grunty położone są w rejonie rzeki Wiatrołży i Maniówki, jeziora Białego k. Piert, kompleksu jezior Samle i Gałęziste, we wsi Krusznik nad jeziorem Wigry oraz na polach wsi Rosochaty Róg. Całkowita powierzchnia gruntów wykupionych przez Park w roku 1997 wynosi 29,21 ha. Ze środków własnych wykupiliśmy 7,81 ha gruntów. Wykup pozostałych 21,4 ha był finansowany przez fundację EKOFUNDUSZ w ramach projektu „ Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt Wigierskiego Parku Narodowego”.

Dodatkowo Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa przekazała w zarząd Parku grunty położone w rejonie rzeki Wiatrołży o powierzchni 2,45 ha. Było to skutkiem zainicjowanej przez Dyрекcję Parku wymiany gruntów pomiędzy pierwotnymi właścicielami powyższych gruntów a Agencją . Dzięki temu właściciele prywatni otrzymali grunty rolne położone poza Parkiem w zamian za przekazanie na rzecz Skarbu Państwa interesujących nas terenów.

Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Wigierskiego Parku Narodowego zwiększyła się łącznie w roku 1997 o 31,66 ha.

W roku 1998 planujemy wykupienie 47,5 ha gruntów prywatnych przy udziale środków z dotacji fundacji EkoFundusz oraz z dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Park złożył wniosek o dotację NFOŚ i GW, który zostanie rozpatrzony w pierwszym kwartale 1998 roku. Tereny, na których Park dokonuje wykupów są bardzo atrakcyjne pod względem przyrodniczym. Stanowią zanikające obecnie w Polsce obszary podmokłe, z dużą ilością rzadkich gatunków ptaków i płazów oraz różnorodnością świata roślin. Jednocześnie stanowią bardzo

rozdrobnioną mozaikę działek właścicieli prywatnych. Granice pomiędzy gruntami różnych własności są w terenie praktycznie niewidoczne. Wykupienie enklaw przez Park umożliwi skuteczne zarządzanie na całym omawianym obszarze oraz objęcie całości cennych terenów racjonalnymi zabiegami ochronnymi. Dzięki przejściu tych terenów w zarząd Wigierskiego Parku Narodowego zniknie również problem szkód wyrządzanych przez bobry w lasach właścicieli prywatnych oraz konieczność wypłacania przez Skarb Państwa z tego tytułu odszkodowań.

W roku 1997, Wigierski Park Narodowy nie dokonywał wykupu budynków.

1.4. Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego

Wigierski Park Narodowy prace nad sporządzeniem Planu Ochrony Parku prowadzi od 1990 roku. Według pierwszych założeń dokument ten miał składać się z następujących opracowań: operatu urządzania rezerwatowego gospodarstwa leśnego, operatu urządzania rezerwatowego gospodarstwa wodnego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego Wigierskiego Parku Narodowego. Plan miał być tworzony wspólnie z gminami leżącymi na terenie Parku i w jego sąsiedztwie. Ważne dla sporządzania tego przedsięwzięcia było podjęcie przez pięć gmin uchwał samorządowych mówiących o konieczności rozpoczęcia prac nad nowym planem z uwagi na powstanie Wigierskiego Parku Narodowego. Po wielu istotnych korektach wynikających z „Instrukcji sporządzania planów ochrony Parków narodowych” na Plan Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego będą się składały trzy główne opracowania:

1. Plan ochrony ekosystemów leśnych i lądowych ekosystemów nieleśnych.
2. Plan ochrony ekosystemów wodnych.
3. Elementy zagospodarowania przestrzennego terenu parku i jego strefy ochronnej jako ustalenia do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gmin.

W roku 1994 planowana ilość operatów wzrosła z trzech do pięciu, a w grudniu 1995 roku zaproponowano Komisji Konsultacyjnej d/s sporządzania Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego układ planu (tytuły operatów), który został przyjęty na jej I posiedzeniu. W 1997 roku nie wprowadzano zmian w układzie planu ochrony a tytuły operatów oraz terminy rozpoczęcia i zakończenia, planowane koszty i nazwiska wykonawców zostały przedstawione w tabeli 1. Pomimo wynikłych ograniczeń finansowych w dalszym ciągu prowadzono bardzo intensywnie prace nad poszczególnymi operatami. Praktycznie zakończony został „Operat ochrony ekosystemów i zasobów wodnych”. Do zapoznania się z treścią oraz wniesienia uwag został złożony „Operat ochrony zasobów kulturowych”. Ku końcowi mają się prace związane z opracowywaniem „Operatu ochrony ekosystemów lądowych”. Wykonawcy zapewniają, że na przełomie lutego i marca 1998 roku zostanie przedstawiona Dyrekcji Wigierskiego Parku Narodowego części dotycząca ekosystemów leśnych celem wniesienia swoich uwag. W dniu 17 listopada 1997 roku firma InterTim z Suwałk przestawiła do odbioru wyniki prac związanych z opracowywaniem mapy numerycznej Wigierskiego Parku Narodowego, ortofotomapy, fotointerpretacja i digitalizacją map glebowych. W I kwartale 1998 roku prowadzona będzie procedura odbioru od wykonawcy wykonanych opracowań. Bardzo intensywnie przebiegają prace nad: operatem ochrony zasobów i walorów przyrody nieożywionej i gleb, operatem ochrony gatunkowej, operat ochrony zasobów i walorów krajobrazu, operatem zagospodarowania turystycznego oraz operatem ochrony krajobrazu.

Tabela 1. Układ operatów w Planie Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego

TYTUŁ OPERATU / ZAKRES PRAC	TERMIN REALIZACJI		KOSZT OPERATU		WYKONAWCA	GŁÓWNY AUTOR
	rozp.	zak.	Ogółem	w tym NFOŚi GW		
Elaborat Planu Ochrony Wigierskiego P.N	I kw. 97	I kw. 99	79000	79000	UW w Warszawie Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	Zespół prof. dr hab. Andrzeja Richlinga
Operat ochrony zasobów i walorów	II kw. 97	III kw. 98	52000	52000	UW w Warszawie Wydział Geografii i	dr Katarzyna Ostaszewska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

przyrody nieożywionej i gleb					Studiów Regionalnych	
Operat ochrony zasobów i ekosystemów wodnych	III kw. 95	IV kw. 97	67000	12000	Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie	prof. Andrzej Zdanowski
Operat ochrony ekosystemów lądowych	I kw. 90	III kw. 98	1129966	297945*	BUL i GL O/Białystok BUL i GL O/Warszawa UW w Warszawie NFOŚ w Warszawie	mgr inż. T. Łęczycki dr J. Solon
Operat ochrony gatunkowej (flory i fauny)	I kw. 97	III kw. 98	36000	36000	NFOŚ w Warszawie	cz. florystyczna dr Hanna Werblan-Jakubiec cz. faunistyczna prof. dr hab. Roman Andrzejewski
Operat ochrony krajobrazu	II kw. 96	III kw. 98	29000	29000	UW w Warszawie Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	Zespół prof. dr hab. Andrzeja Richlinga
Operat ochrony walorów kulturowych	II kw. 97	IV kw. 97	14000	14000	UW w Warszawie Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	mgr Maciej Ambrosiewicz dr hab. Andrzej Kowalczyk prof. dr hab. Andrzej Richling
Operat zagospodarowania przestrzennego	III kw. 97	III kw. 98	69000	29000	Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Suwałkach	mgr inż. Arch. Agnieszka Wojtych-Kowalewska
Operat zagospodarowania turystycznego	II kw. 97	IV kw. 99	15000	15000	AWF Poznań Katedra Geografii i Turyzmu	dr Maciej Pietrzak
Operat ochrony przeciwpożarowej	plan. I kw. 98	III kw. 98	4000	4000	wykonawca nieokreślony	
Wytyczne do planów przestrzennego zagospodarowania gmin	plan. II kw. 98	I kw. 99	7000	7000	wykonawca nieokreślony	
Opracowanie mapy numerycznej Parku, ortofotomapa, fotointerpretacja	I. kw. 96	IV kw. 97	415700	0	InterTim Suwałki	mgr inż. Ludmiła Pietrzak
RAZEM**			1917666	574945*		

* w tym ujęta kwota dotacji z NFOŚiGW uzyskana w latach 1991-1994 w wysokości 131769

PLN

** kwota ta stanowi koszt wykonania ww. operatów. Nie obejmuje jednak pozostałych kosztów takich jak weryfikacja i ocena istniejących materiałów, opracowanie taktyki działania, określenie docelowej wizji stanu środowiska przyrodniczego, sformułowanie prognoz, digitalizacja map, Zespół Generalnego Koordynatora Planu, zakupu sprzętu do obsługi

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

planu ochrony (tutaj dotacja z Danii) - które zamykają się kwotą 566247 PLN (w tym dotacja z VIBORG z Dani 213550 PLN)

Bardzo duży wpływ na tempo prowadzonych prac nad Planem Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego ma jego, terminowe finansowanie. W roku 1994 zakładano, że Plan Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego składać się będzie z następujących operatów:

11. Plan ochrony ekosystemów leśnych i lądowych ekosystemów nieleśnych - koszt opracowania - 636207 PLN
12. Plan zagospodarowania przestrzennego - planowany koszt - 60000 PLN
13. Plan ochrony ekosystemów wodnych - planowany koszt - 55000 PLN
14. Plan ochrony gatunkowej - planowany koszt - 40000 PLN
15. Plan Ochrony przyrody nieożywionej, krajobrazu i walorów kulturowych - planowany koszt - 20000 PLN

Na pozostałe prace (zestawienia operatów, konsultacje itp.) zaplanowano kwotę 50000 PLN. Łączny planowany koszt Planu Ochrony wyniósł 861207 PLN, i przewidywany termin jego opracowania określony był na II kwartał 1997 roku. W powyższej kwocie nie została uwzględniona 10 -cio % rezerwa na wszelkie nieprzewidziane wydatki związane z prowadzonymi pracami nad poszczególnymi operatami. W rzeczywistości w I kwartale 1995 roku należało przyjąć, że planowany koszt opracowania planu ochrony wahać się będzie w granicach kwoty 947500 PLN. Na poszczególne operaty poza operatem ochrony ekosystemów leśnych nie byli wyłonienie jeszcze konkretni wykonawcy a co się z tym wiąże nie były zawarte umowy na poszczególne prace określające ich koszty. Ogólny koszt na przełomie lat 1994/1995 był szacunkowy i jak się okazało zaniżony.

W I kwartale 1996 roku koszt opracowania całości Planu Ochrony szacowany był na kwotę 1907800 PLN. Na dokończenie prac nad planem ochrony w tym czasie potrzebna była kwota 1451700 PLN. Powyższe wartości kwot podane są zgodnie z wnioskiem o dotację złożonym w NFOŚiGW w Warszawie w dniu 12 stycznia 1996 roku. Wzrost kosztów opracowania planu ochrony w stosunku do roku 1994 wynikał przede wszystkim ze zmiany układu Planu, jego zawartości, ilości operatów i ich szczegółowości oraz przyjęcia głównego wykonawcy i koordynatora planu. Wszystkie wyżej opisane elementy, które miały wpływ na wzrost kosztów opracowania zostały przyjęte na posiedzeniu I Komisji Konsultacyjnej ds. sporządzenia Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego odbytego w dniu 8 stycznia 1996 roku, w którym to uczestniczyli przedstawiciele Dyrekcji Krajowego Zarządu Parków Narodowych w Warszawie.

W IV kwartale 1997 roku koszt całości opracowania szacowany jest na 2483913 PLN a termin jego zakończenia przewidziany jest na I kwartał 1999 roku. Koszt dokończenia prac nad planem ochrony szacowany jest na kwotę 753747 PLN (w tym ujęta jest rezerwa w wysokości 206397 PLN) Wzrost kosztów opracowania całości Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego wynikał przede wszystkim z:

1. potrzeby przeprowadzenia dodatkowych powtórnych prac urządzeniowych na skutek zmian jakie zaszły w ekosystemach leśnych Parku spowodowanych gradacyjnym wystąpieniem szkodników owadzich;
2. przeprowadzenia przetargu na wykonawcę mapy numerycznej parku i otuliny, wykonania digitalizacji map glebowych i tym samym przyjęciem nowych realnych kwot -już wg umów;
3. uzyskania dotacji z Viborg AMT z Dani, na sprzęt i programy oraz szkolenia z ich wykorzystywania w pracach związanych z obsługą informatyczną nowego planu ochrony
4. potrzeby przeprowadzenia dodatkowych prac terenowych w związku z opracowywaniem operatów dotyczących ochrony zasobów i walorów przyrody nieożywionej i gleb, ochrony ekosystemów wodnych, oraz innych już w mniejszym zakresie,
5. wzrostu wartości 10 -cio % rezerwy liczonej już od nowego kosztu opracowania planu ochrony.

Pomimo wzrostu kosztów opracowania całości Planu Ochrony o 576113 PLN będącego wynikiem wyżej opisanych sytuacji, koszt zakończenia prac w stosunku do roku 1996 znacznie się zmniejszył. Biorąc pod uwagę potrzeby finansowe na dokończenie prac nad planem i analizując je z rokiem 1996 sytuacja przedstawia się następująco:

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Rok	Koszty z rezerwą [zł]	Koszty bez rezerwy [zł]
1996	14 517 00	13 639 00
1997	7 537 47	5 473 50
różnica tzn. o ile zmniejszył się koszt zakończenia prac nad planem ochrony	6 979 53	8 165 50

Przy założeniu, że zostanie utrzymana pełna płynność finansowania Planu Ochrony realnym terminem jego zakończenia jest przełom I i II kwartału 1999 roku. W chwili obecnej jedyną możliwością dotrzymania tego terminu jest uzyskanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, dotacji na zakończenie prac w wysokości 529500 PLN, co stanowi 21 % ogólnej wartości opracowania.

1.5. Kronika Parku

Z końcem 1997 roku Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego zarządzeniem Nr 20/97 z dnia 10 października 1997 roku uporządkował zasady opracowywania kroniki Wigierskiego Parku Narodowego. W analizowanym okresie dr Anna Krzysztofiak przy pomocy mgr inż. Aleksandry Mackiewicz, prowadziła prace nad uzupełnianiem kroniki za lata 1989 - 1996. Termin ich zakończenia jest planowany na koniec I kwartału 1998 roku. W tym też czasie zostanie opracowany dla potrzeb Kroniki Parku materiał z roku 1997.

1.6. Bibliografia

Zebrano i przygotowano do druku materiały do pierwszego tomu bibliografii Parku (do 1997 roku włącznie). Opracowanie wymaga jeszcze przeprowadzenia korekty merytorycznej i dołączenia spisu map tematycznych dotyczących Parku. Po ostatecznej korekcie opracowanie przekazane zostanie do druku w czasopiśmie „Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody”.

1.7. Łączność

Wigierski Park Narodowy posiada łączność przewodową na ogólnie przyjętych w kraju zasadach oraz łączność bezprzewodową w oparciu o Decyzję Nr 15/M/A/96 z dnia 2.09.1996 roku Zarządu Okręgowego Państwowej Agencji Radiotelekomunikacji w Olsztynie.

Mocą tej decyzji Wigierski Park Narodowy otrzymał dwa kanały radiowe o następujących częstotliwościach:

kanał 1	48,125 MHz
kanał 2	45,750 MHz

W dniu 30 grudnia 1997 roku otrzymaliśmy z Dyrekcji Regionalnej Lasów Państwowych w Białymstoku potwierdzenie wcześniejszej zgody na użytkowanie w razie alarmu częstotliwości 45,775 MHz zaprogramowanej na naszym sprzęcie na kanale trzecim. Kopia powyższego pisma została przekazana do Zarządu Okręgowego Państwowej Agencji Radiotelekomunikacji w Olsztynie w celu usankcjonowania prawnego funkcjonowania trzeciego kanału.

Sprawy łączności bezprzewodowej realizowane były w oparciu o Regulamin organizacyjny sieci łączności radiokomunikacji ruchomej lądowej Wigierskiego Parku Narodowego z dnia 01.12.1996 roku.

W chwili obecnej, każda osada służbowa Parku zamieszkiwana przez pracowników służby Parku wyposażona jest w radiotelefon bazowy. Wszystkie samochody terenowe wyposażone są w radiotelefony przewoźne.

Aktualny stan łączności w Wigierskim Parku Narodowym przedstawia się następująco:

1. 19 szt. radiotelefonów bazowych typu Yaesu i Motorola
2. 19 szt. radiotelefonów przewoźnych typu Yaesu, Motorola i Radmor
3. 46 szt. radiotelefonów noszonych typu Motorola i Midland

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

4. Interface telefoniczny umożliwiający pracę parkowej sieci łączności radiowej z ogólnokrajową siecią telefoniczną

W listopadzie 1997 roku Zarząd Okręgowy Państwowej Agencji Radiotelekomunikacji w Olsztynie przeprowadził w Wigierskim Parku Narodowym kontrolę stanu i prawidłowości użytkowania sieci radiotelekomunikacji ruchomej lądowej. W trakcie tej kontroli nie stwierdzono uchybień oraz nieprawidłowości przy pracy sieci łączności bezprzewodowej.

Rok 1997 charakteryzował się między innymi intensywnym rozwojem łączności telefonicznej na terenie naszego regionu. Wpłynęło to korzystnie na stan łączności przewodowej w Wigierskim Parku Narodowym. Z końcem 1997 roku większość osad służbowych zamieszkiwanych przez naszych pracowników posiadała już łączność telefoniczną.

Od 1996 roku Wigierski Park Narodowy wyrażał chęć współpracy z Instytutem Informatyki Politechniki Warszawskiej w projekcie SuReNeT. W ramach tego zadania rysuje się możliwość użytkowania telefonów komórkowych sieci ERA GSM na bardzo korzystnych zasadach tzn. bezpłatne wypożyczenie telefonu oraz zakup karty SIM wraz z aktywacją po symbolicznej cenie - poniżej 10 PLN.

Obecnie potrzeby Wigierskiego Parku Narodowego w zakresie łączności przedstawiają się następująco:

5. zakup i instalacja radiotelefonów przewoźnych (samochody dostawcze oraz kuter) samochod do ochrony przeciwpożarowej)
6. zakup radiotelefonów noszonych w ilości 15 szt.
7. ustawienie dwóch anten przekaźnikowych.

Ustawienie anten przekaźnikowych zapewni łączność bezprzewodową Dyrekcji Parku i Punktu Alarmowo - Dyspozycyjnego z radiotelefonami noszonymi z każdego miejsca w Parku.

1.8. Przejmowanie nieruchomości Skarbu Państwa.

W roku 1997 Wigierski Park Narodowy przejął w zarząd 3,27 ha gruntów położonych na jego terenie i należących do Skarbu Państwa.

2,45 ha - to działki położone nad rzeką Wiatrołużą w obrębie ewidencyjnym Nowa Wieś. Zostały one przekazane w zarząd Parku przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa. Było to skutkiem zainicjowanej przez Dyrekcję Parku wymiany gruntów pomiędzy pierwotnymi właścicielami powyższych gruntów a Agencją. Dzięki temu właściciele prywatni otrzymali grunty rolne położone poza Parkiem w zamian za przekazanie interesujących nas terenów na rzecz Skarbu Państwa.

WPN przejął także w zarząd działkę nr 125/2 o powierzchni 0,82 ha, położoną w obrębie ewidencyjnym Leszczewek. Na działce tej zlokalizowana jest siedziba Dyrekcji Parku. W roku 1991 działka 125/2 została skomunalizowana decyzją Wojewody Suwalskiego. Na skutek interwencji Parku w roku 1997 decyzja komunalizacyjna została odwołana, a działka przeszła na własność Skarbu Państwa. Następnie została przekazana w zarząd Wigierskiego Parku Narodowego.

W grudniu 1997 roku wystąpiliśmy o przekazanie w zarząd Parku gruntów Skarbu Państwa, stanowiących udziały Państwowego Funduszu Ziemi w siedmiu nieruchomościach, położonych na terenie obrębów ewidencyjnych: Nowa Wieś i Burdyniszki. Ogólna powierzchnia tych nieruchomości wynosi 8,22 ha. Udziały PFZ wynoszą od 1/6 do 1/2 w zależności od nieruchomości. Sprawa przekazania udziałów PFZ w zarząd Parku zostanie sfinalizowana na przełomie stycznia i lutego 1998 roku.

1.9. Powiększanie Parku.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 24 poz. 124 z dnia 6 marca 1997 r.) powierzchnia Parku wynosi 15 085,49 ha. Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1988 r w sprawie utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 25 poz. 173), powierzchnia Parku wynosiła 14 840, 06 ha. Różnica w wielkości powierzchni (245,43 ha) wynika z dwóch przyczyn:

- aktualizacji pomiarów geodezyjnych (197,62 ha)

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

- przejęcia przez Wigierski Park Narodowy gruntów należących do Państwowego Funduszu Ziemi (0,20ha), Lasów Państwowych (38,42 ha) oraz dokonanego wykupu gruntów (9,19 ha)

Powiększenie Parku nastąpiło w drodze nowego Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego w wyniku włączenia w granice następujących nieruchomości:

- 1) na terenie Gminy Suwałki:
  - w obrębie ewidencyjnym Wiatrołuża na łączną powierzchnię 1.74 ha..
  - w obrębie ewidencyjnym Magdalenowo na łączną powierzchnię 3.63 ha.
  - w obrębie ewidencyjnym Nowa Wieś na łączną powierzchnię 24.23 ha.
  - w obrębie ewidencyjnym Burdeniszki na łączną powierzchnię 9.48 ha.
- 2) na terenie Gminy Nowinka
  - w obrębie ewidencyjnym Nowinka na łączną powierzchnię 4.29 ha.
- 3) na terenie gminy Krasnopol
  - w obrębie ewidencyjnym Mikołajewo na łączną powierzchnię 1.65 ha.

Na mocy nowego Rozporządzenia, wokół Wigierskiego Parku Narodowego utworzona została strefa ochronna, zwana otuliną o powierzchni 11283,81 ha. Strefa Ochronna w całości położona w województwie suwalskim

2. ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

Rodzaje zagrożeń wypełniania podstawowych funkcji Parku w roku 1997 w porównaniu z rokiem 1996 nie zmieniły się, niemniej jednak uległy ograniczeniom. Największym zagrożeniem dla jezior jest eutrofizacja i zanieczyszczenie wód powierzchniowych Parku przez dopływy ścieków spoza obszarów Parku i terenów położonych w jego granicach. Zmiany trofi jezior spowodowały zakłócenie składu ichtiofauny w niektórych jeziorach Parku.

Wśród zagrożeń ekosystemów lądowych wymienić należy:

1. wypadanie gatunków iglastych w drzewostanach starszych klas wieku na skutek presji niektórych gatunków owadów i patogenów - znaczne ograniczenie zagrożenia w stosunku do roku poprzedniego,
2. nadmierna penetracja przez ludzi niektórych rejonów Parku (okolice plaży w Krzywem oraz sąsiadujące z Parkiem ogrody działkowe miejscowości Huta)
3. kłusownictwo i inne formy szkodnictwa
4. enklawy gruntów obcej własności leżące w granicach Parku a zwłaszcza: wyspy na jeziorze Wigry, doliny rzek Wiatrołuża, Kamionka, okolice jeziora Gałęziste i Samle
5. zanieczyszczenia powietrza pochodzące ze źródeł lokalnych (Suwałki), oraz docierające z dalszych obszarów.
6. niekorzystny układ dróg tranzytowych przebiegających przez Park i nadmierny ruch samochodowy (hałas, zanieczyszczenia, ginąca zwierzyna) niekorzystny układ dróg publicznych, ułatwiający dostęp do drzewostanów i przez to postępująca turystyczna penetracja obszarów zagrożonych pożarami (drzewostany w A klasie zagrożenia pożarowego),
7. nadal wczesnowiosenne wypalanie roślinności na gruntach prywatnych położonych w granicach i na obrzeżach WPN i związane z tym niebezpieczeństwo pożarów przenoszących się z łąk i pól na sąsiadujące z nimi drzewostany Parku,

Inny dział zagrożeń wypełniania podstawowych funkcji Parku to zagrożenia wartości kulturowych i krajobrazu. Wymienić tutaj należy:

1. podejmowane próby nielegalnej zabudowy
2. zabudowa terenów - zagrożenie walorów krajobrazowych w miejscowościach Stary Folwark, Tartak, Leszczewo,
3. funkcjonowanie w pobliżu Parku kopalni kruszywa oraz udokumentowanych złóż kruszywa, których eksploatacja może być w perspektywie zagrożeniem dla Parku.
4. zakładanie nowych gospodarstw.

Kolejnym działem zagrożeń, to zagrożenia związane z udostępnianiem Parku dla turystyki. W tym dziale zagrożeń najpoważniejsze z nich to penetracja terenów leśnych przez turystów i wzrost zagrożenia pożarowego. Obserwuje się też próby prowadzenia nielegalnej działalności związanej z prowadzeniem usług turystycznych poprzez próby tworzenia dzikich plaż i pól biwakowych, następuje zaśmiecanie lasów i wód przez turystów.

3. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO OBNIŻENIA SKUTKÓW ZAGROŻEŃ WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

1. Rok 1997 był drugim rokiem funkcjonowania oczyszczalni miejskiej w Suwałkach posiadającej III stopień oczyszczania (chemiczny). Spowodowało to odcięcie dopływu dużych ilości soli mineralnych. Pozytywne efekty tej inwestycji już są obserwowane na rzece Czarnej Hańcy poniżej oczyszczalni, przed wpływem do Wigier.
2. Zakończona została budowa wiejskiej oczyszczalni ścieków w miejscowości Bryzgiel.
3. Prowadzone były prace nad budową kolektora ścieków z miejscowości Krzywe do miejskiej oczyszczalni ścieków w Suwałkach. Prace te są praktycznie zakończone i trwają obecnie prace związane z podłączaniem użytkowników do kolektora.
4. W kolejnych pięciu osadach służbowych Parku wybudowane zostały przydomowe oczyszczalnie ścieków.
5. Kontynuowana jest aktywna ochrona ichtiofauny polegająca na regulacji składu i stosunków ilościowych fauny wód Parku. Dostosowany również został do tych celów regulamin sportowego połowu ryb na wodach Wigierskiego Parku Narodowego.
6. Dzięki dużemu wysiłkowi administracji Parku, w tym szczególnie ciężkiej pracy administracji terenowej, udało się w 1996 roku uprzętać drzewa zaatakowane głównie przez kornika drukarza. Ścisłe przestrzeganie instrukcji ochrony lasu dało szansę i pozwoliło na zdecydowaną poprawę stanu sanitarnego lasu. Należy się spodziewać, że w 1998 roku zagrożenie ze strony tych owadów będzie nieistotne. Wszystkie powierzchnie na których nastąpiła wycinka drzew zostały odnowione w składzie gatunkowym dostosowanym do możliwości siedlisk.
7. W ciągu całego 1997 roku usuwano w drzewostanach sosnowych skutki śniegołomów które wystąpiły w 1996 roku.
8. Kontynuowano wykupy gruntów w enklawach, co powinno zapewnić lepszą ochronę bioróżnorodności tych atrakcyjnych pod względem przyrodniczym terenów. Wykupy gruntów realizowane były ze środków własnych Parku oraz przy wykorzystaniu dotacji z fundacji Ekofundusz. W celu kontynuacji wykupów w 1998 roku prowadzone są starania nad uzyskaniem zewnętrznych środków finansowych.
9. W celu usprawnienia zwalczania kłusownictwa na lądzie i wodzie Straż Parku i Wodny Obwód Ochronny wyposażone były łodzie napędzane silnikami wysokiej jakości o małej uciążliwości dla środowiska. Strażnicy brali udział w specjalistycznych szkoleniach. Prowadzona jest na bieżąco współpraca z Państwową Strażą Rybacką i Policją.
10. Kontynuowane były prace nad Planem Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Wykorzystanie w tym celu nowoczesnych technik, w tym mapy numerycznej i zdjęć lotniczych daje szansę na powstanie bazy informacyjnej, niezbędnej przy podejmowaniu różnych decyzji. Zakończono prace nad digitalizacją tematycznych map glebowych.
11. Ograniczenie negatywnych skutków powodowanych przez ruch turystyczny realizowane jest poprzez kanalizację tego ruchu polegającą na:
  - 1) Wybudowaniu ścieżek dydaktycznych w rejonie miejscowości Krzywe z kładkami i pomostami. Są to atrakcyjne różnej długości trasy, bogato wyposażone w informacje, które będą nadal uzupełniane i wzbogacane.
  - 2) Uruchomieniu strzeżonego parkingu w miejscowości Krzywe i uzgodnienie z użytkownikami ogródków działkowych w miejscowości Huta dojazdu do działek najmniej uciążliwego dla Parku.
  - 3) Bieżącej konserwacji drogowych szlaków informacyjnych na szlakach turystycznych.
  - 4) Wyznaczeniu i oznakowaniu szlaków rowerowych.
  - 5) Poprawie oznakowania miejsc odpoczynku.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

- 6) Opracowywanie i wdrażanie programów wskazujących korzyści dla ludności lokalnej płynących z rozwoju eko i agroturystyki.
  - 7) Wydawaniu informatorów turystycznych dotyczących turystyki pieszej i wodnej, oraz materiałów edukacyjnych.
  - 8) Wybudowaniu dwóch punktów widokowych w Leszczewku i Tartaku
12. Dążąc do zaprezentowania najlepszych rozwiązań w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń powietrza, Park z własnych środków w 1996 r. wykonał w osadzie służbowej w Mikołajewie modernizację źródła ogrzewania zastępując dotychczasowy sposób ogrzewania na ogrzewanie pompą ciepłą. W 1997 roku prowadzone były działania w celu zastąpienia innych konwencjonalnych palenisk pompami ciepła w większości osad służbowych Parku.
  13. Analiza aktualnego stanu między innymi układu sieci drogowej i innych elementów infrastruktury, będzie podstawą do podejmowania działań ograniczających ich negatywny wpływ na Park..
  14. Ścisła współpraca z Rejonowymi Jednostkami Straży Pożarnej w Suwałkach, Augustowie i Sejnach w celu ograniczenia zagrożenia pożarami obszarów Parku.
  15. Prowadzenie prac badawczych w ramach monitoringu środowiska Parku, w tym Wigierskiej Stacji ZMŚP.
  16. Utrzymywanie i rozwijanie współpracy z samorządami działającymi na terenie Parku. W 1997 roku powstało zainicjowane przez Wigierski Park Narodowy Stowarzyszenie Gmin WIGRY. Z uwagi, że wiele inicjatyw tej organizacji jest zbieżnych z zadaniami realizowanymi przez Park, wyraziliśmy chęć przystąpienia do współpracy i przynależenia do tego stowarzyszenia.
  17. Wzmoczenie nadzoru nad budownictwem na terenie Parku oraz podjęcie działań zmierzających do likwidacji wzniesionych bez zezwolenia budynków.
  18. Funkcjonowanie Punktu Alarmowo - Dyspozycyjnego (ochrona przeciwpożarowa, częściowa obsługa ruchu turystycznego oraz ochrona mienia Dyrekcji Parku)
  19. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Parku (studia podyplomowe, kursy, seminaria, szkolenia)
  20. Rozwijanie działalności edukacyjnej, w tym prowadzenie zajęć w Ośrodku Edukacji Środowiskowej nad Zatoką Słupiańską.
  21. Nawiązywanie kontaktów i współpracy w różnych kierunkach z różnymi instytucjami, towarzystwami, organizacjami i ośrodkami działającymi w kraju i poza jego granicami.
  22. Prowadzenie prac umożliwiających rozbudowę, sprawne i niezawodne działanie a także w przyszłości transmisję danych komputerowych pomiędzy obwodami ochronnymi a dyrekcją Parku w ramach funkcjonowania sieci łączności radiokomunikacji ruchomej łądowej.

5. ANALIZA I OCENA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

5.1. Ochrona przyrody

Od początku istnienia Wigierskiego Parku Narodowego wykonano na jego terenie wiele prac z zakresu ochrony przyrody i dokumentujących walory przyrodnicze parku. Bardzo dużo prac jest kontynuowanych, jeszcze więcej trzeba podjąć w najbliższym czasie. Różnorodność ekosystemów Parku powoduje, że zachodzi konieczność prowadzenia wielu prac i badań interdyscyplinarnych.

W związku z powyższym w analizowanym okresie skupiono się przede wszystkim nad ochroną ekosystemów leśnych i przyspieszeniem oraz uaktywnieniem prac związanych z powstawaniem Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Przyczyni się to do jasnego określenia i sprecyzowania kierunków i metod ochrony poszczególnych ekosystemów Parku, oraz określi zakres i rozmiar prac ochronnych w poszczególnych latach wykonywanych przez Służby Parku.

Kolejnym zagadnieniem na które podobnie jak w roku poprzednim zwrócono szczególną uwagę, była kompleksowa ochrona ekosystemów leśnych przed szkodliwym działaniem grupy owadów określanych mianem kambiofagów . Do przedstawicieli tej grupy owadów które w latach

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

poprzednich wyrządziły największe szkody w Parku należą korniki (*Ips* sp.) a przede wszystkim kornik drukarz (*Ips typographus*), kornik drukarczyk (*Ips amitinus*) i czterooczek świerkowiec (*Polygraphus polygraphus*).

Dążąc do zapewnienia właściwych warunków lęgowych dla wielu gatunków ptaków zwracano szczególną uwagę na ochronę drzew dziuplastych oraz pozostawiano posusz jałowy, który został zinwentaryzowany i opisany w dokumentacji Parku. Wywieszono 180 nowych skrzynek lęgowych oraz prowadzono dokarmianie ptaków zimą wykładając 150 kg karmy i ustawiając 20 karmników.

Kontynuowana była w 1997 roku ochrona miejsc lęgowych ptactwa wodnego przy brzegach wysp, poprzez zakaz uprawiania wszystkich form turystyki wodnej w terminie do 30 maja.

Realizowany był projekt zadania pt. „Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt Wigierskiego Parku Narodowego” przy wsparciu finansowym Ekofunduszu. Prowadzone były prace przygotowujące niektóre zbiorniki do reintrodukcji raka szlachetnego, poprzez odłów raków przegowanych.

Realizowano ochronę czynną ekosystemów wodnych. Prowadzono w tym celu między innymi zabiegi biomanipulacyjne zmierzające do kształtowania właściwych z punktu widzenia ochrony tych ekosystemów stosunków ilościowych i jakościowych w zespołach ryb. W tym celu wykonano zarybienia wybranych wód gatunkami zagrożonymi skutkami eutrofizacji (sieja, sielawa) oraz wymagającymi zwiększania liczebności (szczupak, troć jeziorowa, sum). Były prowadzone odłowy regulacyjne (odłowy rybackie i wędkarskie) ryb o krótkim cyklu życiowym (sielawa) oraz negatywnie oddziałujących na środowisko wodne ryb karpiowatych wykazujących objawy przegęszczenia (płoc, leszcz, krąp, ukleja). Ważnym zabiegiem był odłów w celu uzyskania tarlaków do sztucznego rozrodu i wychowu materiału zarybieniowego (sielawa, sieja, szczupak).

W ciągu całego 1997 roku prowadzono szereg innych działań i zabiegów związanych z ochroną przyrody w Parku. Wyliczyć tutaj należy takie działania jak:

- opracowanie folderów, zawierających informacje o gatunkach roślin i zwierząt Parku.
- wprowadzenie czasowych ograniczeń wstępu na niektóre obszary Parku,
- wzmożona ochrona ppoż. poprzez dyżury w dyrekcji Parku i patrole w terenie,
- zwiększona kontrola przeciwko kłusownictwu na jeziorach i w lasach Parku,
- dążenie do ograniczenia rozprzestrzeniania się obcych dla przyrody Parku gatunków roślin i zwierząt,
- sprawowanie kontroli wykonywania zabiegów w lasach stanowiących własność prywatną,
- sprawowanie kontroli nad usuwaniem drzew z zadrzewień i ich odnawianie,
- prowadzenie działań ochronnych i hodowlanych w ekosystemach Parku,
- czynna ochrona ichtiofauny w wodach Parku.

Innymi działaniami, którymi zajmował się w 1997 roku Wigierski Park Narodowy na rzecz ochrony przyrody były sprawy związane z zagospodarowaniem przestrzennym Parku a mianowicie:

I. W zakresie realizacji, aktualizacji i modernizacji planów zagospodarowania przestrzennego gmin Wigierski Park Narodowy przygotował i przesłał do:

gminy Giby informacje do przygotowywanego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Giby”. Informacje dotyczyły obszarów ochrony ścisłej, granic Parku i otuliny, istniejącego zagospodarowania turystycznego. Przekazano również główne zasady i wymagania Parku dotyczące kształtowania osadnictwa obejmujące sposób realizacji nowej zabudowy kolonijnej oraz elementy form obiektów.

gminy Nowinka opinię na temat zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy. Opinia dotyczyła w szczególności projektowanych terenów przewidzianych pod nową zabudowę we wsi Bryzgiel. Opinia Wigierskiego Parku Narodowego o nowej zabudowie wsi była negatywna. Park stał na stanowisku, że nie ma konieczności zmian dotychczasowego planu zagospodarowania wsi Bryzgiel, a w szczególności nie zgadza się na zabudowę wsi od strony jeziora (na północ od drogi Bryzgiel - Krusznik). Opinia WPN została zaakceptowana i poparta przez Radę Naukową Parku.

II. W zakresie spraw związanych z elementami zagospodarowania terenów Parku rozpatrzono 81 spraw. W szczególności rozpatrzono sprawy dotyczące:

Pomostów - 14 przypadków opiniowania budowy pomostów, 10 z nich opiniowano negatywnie (przeważnie były to samowole budowlane). W trzech przypadkach toczy się jeszcze postępowanie

administracyjne związane z doprowadzeniem do rozbiórki pomostów na jeziorze Wigry (WPN wystąpił do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego o unieważnienie decyzji Wojewody Suwalskiego udzielającej pozwolenia na użytkowanie pomostów)

Zabudowy zagrodowej (rolniczej) - 13 podań o zabudowę mieszkaniową i gospodarczą zaopiniowanych pozytywnie, zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody i planami zagospodarowania przestrzennego gmin wchodzących w skład parku. Opinia pozytywna dotyczyła również lokalizacji nowego siedliska rolniczego w zabudowie kolonijnej wsi Leszczewo.

Zabudowy letniskowej - wystosowano 7 opinii negatywnych. Prowadzone postępowanie administracyjne doprowadziło do rozbiórki czterech obiektów a w pozostałych przypadkach istnieją administracyjne nakazy rozbiórki. W dwóch przypadkach sprawy trafiły do Naczelnego Sądu Administracyjnego. W pierwszym z nich do sądu wystąpiła mieszkanka wsi Bryzgiel zaskarżająca decyzję dotyczącą rozbiórki domku letniskowego nad jeziorem Wigry. W kolejnym to Wigierski Park Narodowy zaskarża decyzję Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego dotyczącą stwierdzenia nieważności decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w Sejnach udzielającej Panu Antoniemu Wróblowi pozwolenia na remont stodoły położonej we wsi Czerwony Krzyż bez zgody Dyrektora Parku Narodowego.

III. Innymi sprawami związanymi z zagospodarowaniem przestrzennym terenów parku, którymi zajmowaliśmy się w tym roku były:

1) Zabieganie o fundusze na zakup działki pod przyszły Ośrodek Edukacji Środowiskowej Parku. Działka położona jest między jeziorami Wigry i Długie w granicach wsi Gawrych Ruda w terenie, który umożliwiałby prowadzenie urozmaiconych zajęć edukacyjnych. Starania nasze w 1997 roku nie przyniosły zamierzonych efektów tzn. nie otrzymaliśmy dotacji na zakup gruntu pod ośrodek edukacji środowiskowej.

2) Wyjście Wigierskiego Parku Narodowego na przeciw potrzebom administracyjnego obowiązku wynikającego z Ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. nr 132, poz. 622, z późniejszymi zmianami) dotyczącego między innymi konieczności usuwania odpadów z terenów gminy, uwzględniając program suwalskiej kompostowni dotyczący selektywnej zbiórki odpadów oraz realizując punkt 117 „Strategii Rozwoju Województwa Suwalskiego 1997 - 2002” rozpoczęto działania zmierzające do rozwiązania problemu segregacji śmieci na terenie znajdującym się w granicach Parku. Inicjatywa ta ma na celu szersze rozpropagowanie segregacji odpadów i uzupełnienie systemu selektywnej zbiórki śmieci na naszym obszarze. Zadanie to nie jest jeszcze zakończone a jego realizacja związana będzie z uzyskaniem na ten cel funduszy pomocowych.

5.2. Działalność naukowa

Działalnością naukową Parku zajmuje się głównie Pracownia Naukowo-Badawcza. Zgodnie z zatwierdzonym programem działalności. W 1997 roku kontynuowane były także badania z zakresu algologii prowadzone przez Kierownika Ośrodka Edukacji Środowiskowej Były to badania własne Pani dr Luboszy Wesołowskiej oraz badania nad kambiofagami (także badania własne) prowadzone przez Nadleśniczego Obrębu Ochronnego Maćkowa Ruda, mgr inż. Jacka Łozińskiego.

W 1997 roku pracownicy Pracowni Naukowo - Badawczej Wigierskiego Parku Narodowego realizowali 4 tematy badawcze (zał. nr 4). Dwa z nich były kontynuacją badań z lat poprzednich, a dwa tematy zostały podjęte w związku z realizacją projektu „Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt w Wigierskim Parku Narodowym”, finansowanego częściowo przez EkoFundusz.

W minionym roku na terenie Parku obce instytucje realizowały 39 tematów badawczych (zał. nr 4), w tym trzy tematy zostały zlecone przez WPN. Tak, jak w poprzednich latach większość tych prac to prace magisterskie studentów z SGGW w Warszawie, ART. W Olsztynie, Uniwersytetu Warszawskiego czy Uniwersytetu Gdańskiego.

We współpracy z Białowieskim Parkiem Narodowym oraz Duńską Agencją Ochrony Środowiska Park zorganizował międzynarodowe warsztaty herpetologiczne, w których udział wzięło

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

ponad 40 osób z Danii, Szwecji, Holandii, Niemiec, Irlandii, Hiszpanii, Białorusi, Nowej Zelandii, Stanów Zjednoczonych i Polski.

Pracownicy Parku opublikowali ogółem kilkanaście prac, w tym 2 oryginalne:

1. Romański M., „Flora i roślinność zlewni eksperymentalnej Wigierskiej Stacji Bazowej ZMŚP”. W: „Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Stacja Bazowa Wigry (Wigierski Park Narodowy)”
2. Kamiński M., „Drzewostany zlewni eksperymentalnej Wigierskiej Stacji Bazowej ZMŚP”. W: „Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Stacja Bazowa Wigry (Wigierski Park Narodowy)”
3. Krzysztofiak A., „Fauna zlewni eksperymentalnej Wigierskiej Stacji Bazowej ZMŚP”. W: „Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Stacja Bazowa Wigry (Wigierski Park Narodowy)”
4. Kamińska J., „Ludność, zabudowania i gospodarka wodno-ściekowa w zlewni eksperymentalnej”. W: „Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Stacja Bazowa Wigry (Wigierski Park Narodowy)”
5. Krzysztofiak A., „Zwierzęta bezkręgowce Wigierskiego Parku Narodowego”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
6. Krzysztofiak L., „Wybrane metody stosowane w badaniach zoologicznych”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
7. Krzysztofiak A., „Zwierzęta kręgowce Wigierskiego Parku Narodowego”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
8. Mackiewicz A., „Stan sanitarny wód podziemnych na terenie zlewni eksperymentalnej ZMŚP”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
9. Mackiewicz A., „Chemizm wód rzeki Czarnej Hańczy”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
10. Romański M., „Flora Wigierskiego Parku Narodowego”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
11. Romański M., „Zbiorowiska roślinne Wigierskiego Parku Narodowego”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
12. Romański M., „Przemiany zbiorowisk roślinnych doliny Czarnej Hańczy na przestrzeni 15 lat”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
13. Woźnica J., „Chemizm opadów podkoronowych oraz spływów po pniach”. W: „Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
14. Krzysztofiak L., „Charakterystyka zmian właściwości fizycznych i chemicznych wód Czarnej Hańczy na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat.” W: „Materiały z Konferencji ZMŚP - Funkcjonowanie geosystemów na terenach pojeziernych”
15. Chmurzyński J.A., Kieruzel M., Krzysztofiak A., Krzysztofiak L., „Long-distance homing ability in *Dasypoda altercator* (Hymenoptera, Melittidae)”. *Ethology*.
16. Banaszak J., Krzysztofiak A., „The natural wild bee (*Apoidea*, Hymenoptera) resources of Wigry National Park”. *Pol. Pismo Entomol.*

Pracownicy Parku przygotowali do druku książkę pt. „Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego. Stacja Bazowa Wigry (Wigierski Park Narodowy)”, która ukazała się pod koniec roku.

Pracownicy Parku wzięli udział w 4 imprezach naukowych:

1. Konferencji apidologicznej, która odbyła się w kwietniu w Bydgoszczy. Dr Anna Krzysztofiak wygłosiła na niej referat pt. „Trzmielce i trzmielce zbiorowisk leśnych Wigierskiego Parku Narodowego”;

2. Sesji Naukowej Wydziału I Nauk Społecznych Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, która odbyła się w czerwcu na terenie WPN. Dr Maciej Kamiński wygłosił referat pt. „Projekt utworzenia muzeum WPN im. Alfreda Lityńskiego w budynku dawnej stacji hydrobiologicznej w Starym Folwarku”, natomiast dr Lech Krzysztofiak - referat pt. „Stan poznania, zagrożenia i metody ochrony ekosystemów wodnych w WPN”;
3. VIII Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego pt. „Funkcjonowanie geoekosystemów na terenach pojeziernych”, które odbyło się we wrześniu na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. Pracownicy Parku zaprezentowali 9 posterów i wygłosili 1 referat;
4. konferencji naukowej pt. „Usprawnienie systemu monitoringu środowiska i zarządzania w polskich parkach narodowych z wykorzystaniem GIS”, która odbyła się we wrześniu na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. Pracownicy Parku wygłosili na niej dwa referaty.

W okresie letnim sprawowano opiekę merytoryczną na 12 studentami odbywającymi na terenie Wigierskiego Parku Narodowego praktyki studenckie.

Badania z zakresu algologii prowadzone przez dr Luboszę Wesołowską dotyczą Xanthophyceae, Chrysohyceae z torfowisk i „sucharów” WPN oraz Cyanobacteria z jezior i torfowisk WPN.

Terenem badań są jeziora i torfowiska WPN, będące unikatowymi na terenie Polski. Celem badań były nie opracowane dotychczas z tego terenu złotowiciowe (Chrysophyceae), różnowiciowe (Xanthophyceae, oraz słabo opracowane sinice (Cyanobacteria), gatunki z grup bardzo wrażliwych na zmiany środowiska naturalnego. Próby pobierano od września do listopada 1997 r z 18 jezior (Gałęziste, Samle, Wądołek, Królówek, Białe Piertańskie, Pierty, Pietronaję, Widne, Wygorzele, Konopniak, Suchar Wielki, Suchar Rzepiskowy, Suchar Dembowski, Suchar Wschodni, Suchar Zachodni, Suchar V, VI, VII) od 5-7 prób z każdego jeziora raz albo czasem w miarę potrzeby i 2-3 razy w miesiącu. Próby opracowywano na żywo (bardzo delikatny materiał nie dający się utwalić) od 5-15 preparatów z jednej próby. Prowadzono dokumentację opisywanych gatunków. Porównanie aktualnie danych z zebranymi materiałami w 1994 r sugerują dość istotne zmiany składu gatunkowego. Dotyczy to zwłaszcza złotowiciowych. Nie odnaleziono np. rodzaju *Chrysoamaeba*, który masowo występował w 1994 r w prawie wszystkich badanych sucharach. Natomiast dość masowo występuje bardzo rzadki gatunek, nie notowany dotąd *Rhipidodendron splendidum*

Potwierdzenie obserwacji i próba wyjaśnienia zmian składu florystycznego prawdopodobnie będzie możliwa dopiero po zakończeniu badań w przyszłym roku w zimie.

Dokładne wyniki zostaną opublikowane po zakończeniu badań.

5.3. Monitoring środowiska parku

Istotnym elementem działalności Parku było prowadzenie monitoringu środowiska przyrodniczego. Prace z tego zakresu były realizowane w ramach działalności Wigierskiej Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, działającej w sieci krajowej monitoringu przyrodniczego oraz statutowej działalności Parku. Prace monitoringowe dotyczyły jakości wód rzek Parku, jakości wód opadowych (opad z terenów otwartych, opad podkoronowy i spływy po pninach) oraz wód gruntowych. Wytypowano nowe powierzchnie monitoringowe do badań fauny i flory oraz opracowano zasady prowadzenia badań fauny bezkręgowców i roślinności na tych powierzchniach.

Wyniki uzyskane z badań monitoringowych zostały zweryfikowane, wprowadzone do komputerowych baz danych i częściowo opracowane. Wstępne rezultaty zostały przedstawione w postaci sprawozdania z działalności Wigierskiej Stacji Bazowej i przedstawione koordynatorowi zintegrowanego monitoringu. Część rezultatów została opracowana w postaci referatów i posterów zaprezentowanych na VIII Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego pt. „Funkcjonowanie geoekosystemów na terenach pojeziernych”, które odbyło się we wrześniu na terenie Wigierskiego Parku Narodowego.

Wigierski Park Narodowy był organizatorem i gospodarzem tego Sympozjum, w którym udział wzięło ponad 80 osób z różnych ośrodków naukowych, parków narodowych i instytucji rządowych. Materiały z sympozjum zostały opracowane przez pracowników Parku i wydane drukiem w formie książkowej.

Wigierski Park Narodowy był również organizatorem konferencji naukowej pt. „Usprawnienie systemu monitoringu środowiska i zarządzania w polskich parkach narodowych z wykorzystaniem GIS”, która odbyła się we wrześniu z udziałem ponad 60 osób z Polski i Danii.

5.4. Działalność dydaktyczna

Wigierski Park Narodowy w 1997 r jak co roku prowadził aktywną działalność edukacyjną dla dzieci i młodzieży z terenu Suwalszczyzny oraz innych regionów Polski, studentów, nauczycieli i turystów. Wykłady i zajęcia terenowe dotyczyły wiedzy o parku, jego funkcjonowaniu i znaczeniu w ochronie przyrody, ekologii środowisk wodnych i wybranych środowisk lądowych, florze i faunie znajdującej się na terenie WPN, geomorfologii, archeologii i etnografii regionalnej.

W Zbiornicy Muzealnej przebudowano ekspozycję przyrodniczą w celu lepszego jej dostosowania do rosnącej liczby zwiedzających. W holu budynku wykonano za pomocą plastyków firmy OP-ART. Z Suwałk, dioramę przedstawiającą życie i zwyczaje bobrów. W celu usprawnienia obsługi ruchu turystycznego przeprowadzono szkolenie nowych przewodników turystycznych po WPN. W kursie wzięło udział 28 osób, w tym 15 osób ze Służby Parku. Zajęcia terenowe i wykłady dla szkolonych osób prowadził między innymi Kierownik Zbiornicy Muzealnej. Na obu istniejących ścieżkach edukacyjnych „Las” i „Suchary” wykonano i zamocowano w terenie kilkadziesiąt kolorowych tablic informacyjnych różnych formatów. Zostały one umieszczone na tzw. przystankach na trasie ścieżek. Na jednym z przystanków ścieżki „Las” - w miejscu stanowiska archeologicznego - wykonano we współpracy z pracownikami działu archeologicznego Muzeum Okręgowego w Suwałkach, częściową rekonstrukcję obozowiska myśliwych z epoki kamienia. Zbiornica Muzealna wzbogaciła wystawę geologiczną o duży gliniany model przedstawiający rzeźbę terenu, pomiędzy rzekami Kamionką i Czarną Hańczą. Model zawiera opisy najważniejszych form geologicznych na tym terenie. Wystawa archeologiczna otrzymała glinianą makietę grodziska jaćwieskiego w Jeglińcu.

Do Zbiornicy Muzealnej trafiło 12 nowych eksponatów wypchanych zwierząt. Wszystkie pochodziły z terenu Parku i najbliższych okolic jako ofiary tragicznych zdarzeń losowych.

Utrzymywano stały kontakt ze szkołami z terenu parku i otuliny i niektórymi szkołami suwalskimi. Były to szkoły podstawowe w : Nowej Wsi, Starym Folwarku, Płocicznie, Mikołajewie, Maćkowej Rudzie, Remieńkiniu i szkoły średnie tj. Społeczne Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1, Zespół Szkół Zawodowych w Suwałkach z którymi bliżej współpracujemy.

Oprócz zajęć z młodzieżą woj. suwalskiego przeprowadzono około 300 godzin wykładów i ćwiczeń terenowych i laboratoryjnych (praca z mikroskopami) w Ośrodku Edukacyjnym nad Zat. Słupiańską dla młodzieży z Białegostoku, Węgorzewa, Łodzi, oraz młodzieży z pld. Polski w ramach współpracy z firmą turystyczną „KENO” propagującą „ekologiczne wczasy na Suwalszczyźnie” . Przeprowadzono również zajęcia z mikroskopem stereoskopowym i biologicznym z ludźmi upośledzonymi umysłowo i motorycznie (Oddział Rehabilitacji w Suwałkach). Wykłady i zajęcia terenowe prowadzono również ze studentami z Wydz. Leśnego SGGW W-wa, Katedry Ochrony Środowiska UŁ- Łódź, Uniwersytet Białostocki- Wydz. Biologii .

Tematy wykładów i zajęć terenowych:

- wartości przyrodnicze i kulturowe Parku, znaczenie i metody jego ochrony
- ochrona przyrody w Polsce i na świecie (historia, znaczenie)
- geomorfologia terenu Suwalszczyzny
- budowa drewna
- budowa drzewostanu
- biologia i ochrona bobrów na terenie WPN i Polski
- biologia i ekologia środowisk wodnych (samodzielna praca z mikroskopem biologicznym i stereoskopowym)

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

- rozpoznawanie podstawowych roślin zielnych, krzewów i drzew z terenu Parku
- szkodniki drzew środowisk leśnych i metody ich zwalczania
- porosty jako wskaźniki zanieczyszczenia powietrza (biologia i ekologia)
- ochrona ekosystemów leśnych

W WPN odbył się finał ogłoszonego konkursu literackiego pt. „**Co zagraża naszej Ziemi**”. Konkurs miał na celu przybliżenie uczniom klas VII i VIII szkół podstawowych tak ważnego problemu jakim jest zagrożenie naszej planety i uświadomienie potrzeby poszanowania praw przyrody oraz roli, jaką uczniowie mogą odegrać w swoim środowisku.

Komisja w składzie: Maciej Kamiński i Wiesława Malinowska - WPN, Bożena Omiljanowicz i Krystyna Stefanowicz - SP Stary Folwark rozpatrzyła nadesłane prace konkursowe. Prace były rozpatrywane w II kategoriach wiekowych („klasa VII”, „klasa VIII”).

Komisja wytypowała do nagród trzy prace uczniów w kategorii „klas VII” i trzy w kategorii „klas VIII”. Ponadto VI prac wyróżniono.

Laureaci oraz wyróżnieni otrzymali cenne nagrody. Były to radiomagnetofony, walkmeny, aparaty fotograficzne, słowniki i albumy przyrodnicze. Takie nagrody mogliśmy ufundować dzięki wsparciu NFOŚ i GW.

Oprócz imprez organizowanych na terenie Wigierskiego Parku Narodowego i jego Ośrodka, pracownicy dydaktyczni pomagali przygotowywać podobne imprezy w szkołach leżących w najbliższej okolicy jak i tych, które leżą w innych gminach.

Braliśmy czynny udział w przeprowadzeniu konkursu ekologicznego pod hasłem „Ziemia potrzebuje pomocy - twojej również” w ramach współpracy WPN z SP w Maćkowej Rudzie. Był to konkurs przyrodniczy dotyczący sposobów ochrony przyrody na świecie oraz w najbliższej okolicy. W dniu 4.04.1997 odbyło się rozstrzygnięcie konkursu w SP w Maćkowej Rudzie. Komisja w składzie dydaktycy WPN oraz nauczyciele SP w Maćkowej Rudzie wyróżniła 5 prac. Jednocześnie ufundowaliśmy 3 główne nagrody książkowe.

Następnie zorganizowaliśmy konkurs plastyczny pt. „Ziemia jest naszym domem”.

W dniu 11.04.97 komisja w składzie: prof. A. Strumiłło, dr L. Wesołowska, mgr W. Malinowska, mgr L. Pycz, mgr W. Osewski, mgr J. Kamińska - rozpatrzyła prace plastyczne w IV kategoriach wiekowych.. Warunkiem udziału w tym konkursie było nadesłanie pracy wykonanej dowolną techniką jak: rysunek, malarstwo, grafika, płaskorzeźba, itp.

Zainteresowanie młodzieży konkursem było bardzo duże. Wpłynęło ponad 500 prac plastycznych. Z prac nagrodzonych i wyróżnionych wykonano wystawę w siedzibie WPN.

W kwietniu przyjęliśmy patronat oraz byliśmy współorganizatorem, a także jednym ze sponsorów wojewódzkiego konkursu plastycznego pod hasłem „Ratujmy świat wokół nas” w SP w Jasionowie. W dniu 22.04.1997 w SP w Jasionowie odbyło się uroczyste ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie nagród. Honorowymi gośćmi podczas uroczystości byli Wójt Gminy Szypliszki, przedstawiciel Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suwałkach, Wizytator z Kuratorium w Suwałkach, przedstawiciel Suwałskiego Parku Krajobrazowego, przedstawiciel WFOŚ i GW w Suwałkach. W trakcie trwania imprezy wygłoszony został referat przez pracownika Działu Edukacji WPN na temat kierunków działania Wigierskiego Parku Narodowego. Całą uroczystość uświetnił występ uczniów SP w Jasionowie, którzy to przedstawili spektakl na temat zagrożeń środowiska naturalnego.

W związku ze ścisłą współpracą SP w Starym Folwarku a Działem Edukacji Środowiskowej WPN zorganizowano konkurs recytatorski pt. „Przyroda w poezji” dla uczniów klas I-VIII SP w Starym Folwarku.

Zadaniem konkursu była recytacja danego utworu o tematyce przyrodniczej. Celem konkursu było rozwijanie zainteresowań poezją o tematyce przyrodniczej oraz uświadomienie na piękno przyrody, również w przekazie poetyckim. Uroczystość podsumowania konkursu odbyła się 24.04.1997 w SP w Starym Folwarku. Podczas uroczystości laureaci konkursu recytowali wiersze.

W dniu 26.04.1997 w siedzibie WPN obchodzono Dzień Ziemi. Głównym organizatorem imprezy był Dział Edukacji. Przygotowano na ten dzień wiele atrakcyjnych imprez. W programie znalazły się

- wycieczki po Parku z przewodnikiem,

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

- rajd rowerowy wokół Jez. Wigry, gra terenowa pt. „Uratuj Ziemię” pod opieką Stowarzyszenia Ekologiczno-Kulturalnego Vida-Verda,
- bieg przełajowy w IV kategoriach wiekowych,
- zwiedzanie sali wystawowej z ekspozycją przyrodniczą i prac plastycznych, pokaz filmów przyrodniczych,
- mecz piłki siatkowej WPN - Reszta Świata,
- ognisko, quiz ekologiczny oraz poczęstunek wojskową grochówką wszystkich uczestników imprezy.

W dniach 3-7 maja uczestniczyliśmy w seminarium pt. „**Dziedzictwo przyrody w Europie - zadania na przyszłość**” w Waren na zaproszenie dyrektora Muritz-Nationalpark Ulricha Messnera oraz Europejskiej Akademii Meklenburgii Przedpomorza. Tego typu wyjazdy wzbogacają naszą wiedzę oraz doświadczenia, które będziemy mogli wykorzystać na naszym gruncie. W ciągu roku pracownicy dydaktyczni uczestniczyli w jednej konferencji szkoleniowej dla pracowników zajmujących się edukacją przyrodniczą, która odbyła się w Parku Narodowym Gór Stołowych. Na terenie Ośrodka Edukacyjnego WPN odbyło się szkolenie Straży Parków Narodowych.

W ramach doskonalenia zawodowego poloniści oraz nauczyciele muzyki i bibliotek szkolnych uczestniczyli w warsztatach pod hasłem „**Ratujmy Matkę Ziemię**” zorganizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Suwałkach i Ośrodek Edukacji WPN **17-18 września** br. Na spotkaniu pracownicy dydaktyczni omawiali temat zagrożeń spowodowanych ingerencją człowieka w naturalny rytm przyrody. Ważnym uzupełnieniem warsztatów była wycieczka pt. „**Pierścieniem Sztuki**”, na której zwrócono uwagę na znaczenie wycieczek dydaktycznych w procesie nauczania i wychowania. Uświetnieniem 2-dniowych warsztatów było widowisko poetycko-muzyczne: „Ratujmy Naszą Matkę Ziemię” w wykonaniu uczniów z SP nr 4 w Suwałkach, a gośćmi byli pracownicy WPN. „Zajęcia nad Zat. Słupiańską bardzo ożywiły nasze serca, rozum i wyobraźnię, pozwoliły w jesiennej baśniowości lasów odnaleźć siebie, zagubionych w wielkomięskim tłumie i zgiełku. Do swoich szkół wróciliśmy bogatsi o piękno, które - jest po to by zachwycać. Niech trwa!” Tak mile wyraziła się jedna z uczestniczek warsztatów w lokalnej prasie.

Od 17-29.09.1997 odbywał się plener artystyczny pt. „**Przyroda i sztuka**” pod opieką prof. A. Strumiły z udziałem uczniów ze szkoły podstawowej w Maćkowej Rudzie i Starym Folwarku. Uczniowie ze Starego Folwarku wykonali piękną Różę Wiatrów zlokalizowaną u podnóża wieży widokowej. Jako materiał posłużyły im kamienie, które malowali farbami na różne kolory. Druga grupa z Maćkowej Rudy rzeźbiła różne gatunki ptaków. Następnie malowała je, aby uzyskać zamierzony efekt. Dzieciom w pracy pomagali leśniczowie i opiekunowie. Ekspozycję tą można zobaczyć obok leśniczówki w Maćkowej Rudzie. Wszyscy uczestnicy otrzymali za tak piękne wykonanie pracy cenne nagrody. Dział edukacyjny przygotował wystawę „obwoźną” przedstawiającą główne etapy prac w plenerze oraz efekt końcowy zamierzonych prac artystycznych.

Drugą pod względem wielkości imprezą masową w Wigierskim Parku Narodowym była **Akcja Sprzątanie Świata** przygotowana przez dział edukacyjny. Odbyła się ona 27.09.1997. Wzięli w niej udział uczniowie z opiekunami oraz cała ekipa Wigierskiego Parku Narodowego. Uczestnikom zostały dostarczone worki na śmieci z logo WPN oraz gumowe rękawiczki. Łącznie w akcji wzięło udział około 450 osób z 12 suwalskich i okolicznych szkół, które zebrały 2 samochody śmieci. Zostały one wywiezione do Zakładu Utylizacji Śmieci w Suwałkach. Pracownicy działu zadbali o dodatkowe kursy autobusów, aby umożliwić wszystkim uczestnikom przyjazd i powrót. Impreza rozgrywała się w różnych miejscach WPN. Każda grupa sprzątająca miała przydzieloną trasę do sprzątnięcia i ponadto posiadała opiekunów odpowiedzialnych za jej bezpieczeństwo spośród pracowników Parku. Na zakończenie imprezy w wyznaczonych miejscach odbyły się ogniska. Park ufundował na tę okazję wszystkim uczestnikom kielbaski i napoje. W miłej atmosferze toczyły się pogadanki leśniczych i pracowników parku o zamierzeniach WPN.

Dział edukacyjny przygotował konkurs fotograficzny pt. „**Przyroda Wigierskiego Parku Narodowego w obiektywie**”.

Podstawowym warunkiem uczestnictwa było nadesłanie zdjęć o określonym formacie związanych z tematyką konkursu. Mieli okazję zaprezentować swoje prace amatorzy począwszy od najmłodszych, a kończąc na dorosłych uczestnikach. W Wigierskim Parku Narodowym odbyła się ocena prac fotograficznych nadesłanych na konkurs w dniu 3.11.1997. Nadesłano ponad 150 prac

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

fotograficznych. Uczestnicy konkursu mogli obejrzyć swoje prace na wystawie zorganizowanej przez Dział Edukacji w siedzibie WPN. Cenne nagrody na tę okazję ufundował Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Dyrekcja WPN. Były to nagrody książkowe i rzeczowe. Ponadto Dyrekcja WPN ufundowała wszystkim pozostałym uczestnikom nagrody pocieszenia (koszulki z logo WPN, znaczki, nalepki).

W celu zwiększenia efektywności w prowadzeniu zajęć zakupiono:

- tlenomierze - 2 szt. (dofinansowane z funduszu NFOŚiGW)
- ph-metr-jonometr - 1 szt. (dofinansowane z funduszu NFOŚiGW)

Wzbogacono bibliotekę o nowe wydawnictwa, publikacje oraz środki pomocnicze. 45 książek zakupiono dzięki dofinansowaniu NFOŚiGW. W analizowanym roku przybyły 1134 pozycje książek i czasopism.

Wydano 2 przewodniki po ścieżkach edukacyjnych „Las” i „Suchary” oraz 5 wydawnictw typu ulotki - „Ptaki”, „Ryby”, „Bobry”, „Ścieżka edukacyjna- Suchary”, „Ośrodek edukacyjny”. Ponadto wydano drukiem foldery „Ptaki Wigierskiego Parku Narodowego” (dwie wersje), „Rzadkie gatunki zwierząt Wigierskiego Parku Narodowego” oraz „Rośliny rzadkie i chronione w Wigierskim Parku Narodowym”.

Wigierski Park Narodowy był współorganizatorem pleneru fotograficzno-malarskiego pt. „Wigierski Park Narodowy jesienią”, w którym uczestniczyli artyści z Polski i Litwy.

W ramach współpracy z klasami ekologicznymi III LO w Suwałkach przeprowadzono 115 godzin zajęć teoretycznych i terenowych z ekologii i ochrony środowiska.

5.5. Turystyka

Wigierski Park Narodowy w 1997 roku poprzez nowo powołaną sekcję turystyki prowadził obsługę ruchu turystycznego na swoim terenie.

Dwóch pracowników etatowych oraz 15 osób ze Służby Parku (28 osób przeszkolonych przewodników turystycznych) obsługiwało turystów indywidualnych i zorganizowane grupy.

W 1997 r. teren Parku odwiedziło około 60.000 turystów. W porównaniu do poprzedniego roku znacznie wzrosła ilość wykupionych „Kart wstępu” a także ilość wycieczek zorganizowanych - korzystających z kompleksowej obsługi, a więc przewodnika, noclegu, wyżywienia, zwiedzania sali muzealnej, prelekcji o tematyce przyrodniczej, zorganizowanych ognisk.

Tabela 2. Baza noclegowa, wybrane elementy infrastruktury turystycznej oraz imprezy turystyczne na terenie Parku w 1997 roku

LP.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc noclegowych	Ilość osób korzystających
1.	Imprezy z kompleksową obsługą w tym cudzoziemcy	(ilość imprez) 88	2143 952
2.	Karty wstępu		5000
3.	Licencje wędkarskie		4348
4.	Ośrodek Edukacji Środowiskowej WPN	45	450
5.	Zajęcia w Ośrodku Edukacyjnym		1700
6.	Pokoje gościnne w siedzibie WPN i leśniczówkach	38	283
7.	Pola namiotowe WPN		
	„Jastrzęby”	200	1158
	„Gremzdówka”	30	764
	„Bindużka”	30	-
	Za szkołą”	30	958
8.	Pola namiotowe prywatne na terenie Parku		
	w Kruszniku	100	szac.700
	w Rosochatym Rogu	100	szac.700
	w Gawrych Rudzie	150	szac.800
	PTTK w Starym Folwarku	200	2235

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

	w Bryzglu	100	szac.700
9.	Camping „Nad Stawem” w Gawrych Rudzie		
	domki campingowe	12	szac.100
	pole namiotowe	100	szac.500
10.	Schronisko PTTK w Starym Folwarku	45	415
11.	Ośrodki wypoczynkowe	100	2100
	Dom Pracy Twórczej „Wigry” MKiS	182 (w tym 80 całorocznych)	1700
	MOKOiW w Gawrych Rudzie	100	szac.900
	„Samanta” OW Urzędu Wojewódzkiego w Czerwonym Krzyżu	30	szac.300
12.	Stacje wodne		
	w Wysokim Moście „Sirocco” w Gawrych Rudzie	30 20	2010 97
13.	Pensjonaty		
	„Dowcień” w Burdyniszkach	12	111
	„Aga” w Starym Folwarku „Anser” w Gawrych Rudzie	16 18	szac.120 szac.150
14.	Kwatery prywatne 6	48	szac.240
	Kwatery agroturystyczne 9	67	szac.340
	Kwatery prywatne nie zarejestrowane	szac.500	szac.5000
15.	Domki letniskowe około 70szt	szac.350	szac.2000
16.	Kąpieliska		
	Plaża miejska Krzywe		szac.6000
	Przy PTTK w Starym Folwarku		szac.2000
	Przy MOWKOiW w Gawrych Rudzie		szac.2000
17.	Imprezy turystyczne		
	Rajd pieszy -organizowany przez PTTK i WPN		338
	Regaty o Puchar Prezesa PTTK		95
	Regaty „Błękitna Wstęga Wigier” - organizowany przez PTTK		125
	Regaty o Puchar Dyrektora WPN” - organizowany przez PTTK i WPN		110
18.	Wypożyczalnie sprzętu wodnego w Gawrych Rudzie		
	„Jastrzęby”		
	PTTK w Starym Folwarku		
	MOWKOiW w Gawrych Rudzie Dom Pracy Twórczej MKiS w Wigrach		

Wigierski Park Narodowy preferuje takie rodzaje turystyki jak:
 przyrodniczo-edukacyjną
 pieszą
 rowerową
 wędkarstwo
 agroturystykę.

W celu udostępnienia Parku dla turystów skorzystano z następujących form:
 Punkty informacji i sprzedaży materiałów informacyjnych, propagandowych, edukacyjnych w
 siedzibie Parku - 2, osady służbowe - 10.

Znakowane szlaki turystyki pieszej, rowerowej, wodnej oraz szlak konny w trakcie tworzenia o
 łącznej długości 250km. w granicach Parku.

Szlaki piesze - 9 tras

1. Zielony im. Antoniego Patli - 49,3km.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

2. Czerwony im Alfreda Lityńskiego - 8,0km.
3. Zielony: Krzywe - Leszczewo - Krzywe -7,0km
4. Żółty: Kaletnik - Wiatrołuża - Krzywe - 17,5km.
5. Czarny: Stary Folwark - Szwajcaria - 19,8km.
6. Czerwony: Wysoki Most - Studziany Las - Wysoki Most - 13,7km
7. Niebieski: Suwałki - Danowskie - 39,6km.
8. Czerwony: Krusznik - Monkinie - Danowskie - 8,0km.
9. Niebieski: Giby - Karolin - Wysoki Most - uroczysko Węgzał - 25,0km.

Szlaki rowerowe - 5 tras

1. Suwałki - Mała Huta - Leszczewo - Krzywe - Suwałki -18,5km.
2. Płociczno - Bryzgiel - Krusznik - Mikołajewo - Wigry - Stary Folwark - Krzywe - 38,0km.
3. Suwałki - Mała Huta - Krzywe -Sobolewo - Stary FOLWARK - Leszczewo -Lipniak - Suwałki - 39,0km.
4. Bryzgiel - Danowskie - Tobołowo - Studziany Las - Wysoki Most - Mikołajewo - Mikołajewo - Wigry - Stary Folwark -36,0km.
5. Gawrych Ruda - Słupie - Sobolewo - Krzywe - 14,6km.

* Ścieżki przyrodnicze i dydaktyczne

- 1 ścieżka dydaktyczna „Las” - około 2 km.
- 2 ścieżka dydaktyczna Suchary - 4km.
- 3 Zagospodarowane punkty widokowe w:
- 4 Kruszniku
- 5 Gawrych Rudzie
- 6 Tartaku
- 7 Starym Folwarku

Parkingi o łącznej pojemności 150 samochodów w 10 punktach: Krzywe, Leszczewek, Powały, Bryzgiel, Zakąty, Piaski, Wigry, Stary Folwark (2), Płociczno.

Tablice informacyjne poza ścieżkami dydaktycznymi 110 sztuk

Salę muzealną, wystawy stałe i okresowe (wystawy przyrodnicze, archeologiczne, geologiczne, fotograficzne, plastyczne)

Inne miejsca odpoczynku z rozległym widokiem: Powały, Piaski, Rosochaty Róg, Cimochovizna, Leszczewo, Nowa Wieś.

W 1997roku przeważali turyści uprawiający turystykę pieszą. Coraz większą popularnością oznaczała się turystyka rowerowa i kajakowa na najbardziej znanym szlaku spływów - Czarną Hańczą. Liczniej niż w latach ubiegłych odwiedzały nas wycieczki dzieci z przedszkoli, które nie tylko zwiedzały salę muzealną, ale także słuchały prelekcji i poznawały przyrodę Parku podczas spacerów z przewodnikiem po ścieżce dydaktycznej.

Podsumowując działania Parku w kierunku lepszej obsługi ruchu turystycznego wykonano:

1. Odnowiono część szlaków turystycznych
2. Ustawiono 3 bramy wjazdowe z tablicami informacyjnymi WPN
3. Ustawiono przy szlakach turystycznych 15 miejsc odpoczynku (daszki, ławy, stoły)
4. Ustawiono i odnowiono 35 tablic informacyjnych
5. Wykonano pomosty w Bryzglu, Słupiu i Cimochowiźnie
6. Umeblowano i wyposażono pokoje gościnne w Lipniaku, Mikołajewie i Maćkowej Rudzie.
7. Wydano przewodnik „Las” i „Suchary” po ścieżkach dydaktycznych
8. Opracowano ulotkę reklamującą pokoje gościnne w osadach leśnych WPN.
9. Postawiono 2 wieżę widokowe: w Starym Folwarku i Tartaku
10. Przeszkolono na kursie „Rozwój produktu turystyki aktywnej i specjalistycznej - 1 osobę.
11. Powołano sekcję turystyki zajmującą się całością spraw związanych z obsługą ruchu turystycznego, zwiększając obsadę o 1 etat.

6. ANALIZA I OCENA DZIAŁALNOŚCI OCHRONNEJ

6.1. Ochrona lasu

Ekosystemy leśne stanowią 63% powierzchni WPN. Ich ochrona jest istotnym elementem działalności Parku. W ciągu ostatnich trzech lat w nadwigerskich drzewostanach wystąpiło silne zagrożenie spowodowane przez korniki, w tym głównie kornika drukarza. Również w roku 1997 administracja Parku kontynuowała szereg działań związanych ze zwalczaniem tych szkodników. W ich zakres weszło:

- ⇒ Wyłożenie pułapek feromonowych - 969 szt. Do odłowu kornika zastosowane zostały pułapki typu lejkowe - IBL3, ekranowe - IBL2Bis, rury Bohregarda, pułapki Theisona oraz feromony ipsodor i ipsodor W.
- ⇒ Wyłożenie 42 sztuk pułapek klasycznych. Jako pułapki wykorzystane były głównie wiatrolomy i wywroty oraz drzewa uszkodzone.
- ⇒ Okorowanie 87 m³ surowca drzewnego. Jest to niewielka ilość w stosunku do planowanej 2760 m³. Zwalczanie mechaniczne w takim zakresie zostało podyktowane mniejszym niż spodziewane zagrożeniem ze strony kornika drukarza.
- ⇒ W okresie zagrożenia przez kornika drukarza wyszukiwaniem drzew trocinkowych oraz systematyczną kontrolą wyłożonych pułapek zajmowało się 26 osób, które przepracowały łącznie 20 376 godzin.

W dalszym ciągu utrzymywana jest ścisła współpraca z Zespołem Ochrony Lasu w Olsztynie. W 1997 roku przeprowadzono 3 lustracje terenowe z udziałem ZOL w Olsztynie oraz Krajowego Zarządu Parków Narodowych. W jednej z nich uczestniczył przedstawiciel Instytutu Badawczego Leśnictwa w Warszawie. Lustracje te odbyły się w kwietniu, październiku i listopadzie. Wykazały one, że zabiegi ochronne prowadzone są prawidłowo. Stan sanitarny lasu oceniono na dobry.

Pewne wątpliwości co do stanu sanitarnego wyjaśniane były w trakcie szczegółowych oględzin niektórych drzewostanów. Na terenach otaczających suchary stwierdzono występowanie opadu cetyny, którego powodem było żerowanie (podgryzanie) drzew przez bobry. Na pojedynczych zamierających drzewach stwierdzono obecność przypłaszczka granatka. W chwili obecnej nie stanowi on jednak zagrożenia dla drzewostanów Parku.

ZOL Olsztyn ocenił również zagrożenie lasów WPN na podstawie materiałów dostarczonych przez Park. Były to:

- ⇒ wykazy zagrożenia drzewostanów WPN przez szkodniki wtórne
- ⇒ próbné poszukiwania szkodników pierwotnych sosny
- ⇒ odłowu brudnicy mniszki na pułapki feromonowe

Ocena stwierdza jednoznacznie, że w drzewostanach Parku nie występuje zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych i wtórnych.

Ponadto do Zespołu Ochrony Lasu w Olsztynie dostarczono Kwestionariusz występowania chorób lasu, który nie został jeszcze zinterpretowany

W ramach ochrony lasu przed zwierzyną zabezpieczono łącznie 111,48 ha upraw. W tym 9,6 ha zostało ogrodzone. Do grodzenia zastosowano siatkę typu Parkan Ursus o wysokości 200cm. Łącznie wykonano 2112 mb grodzień. Repelentami zabezpieczono 90,29 ha upraw. Użyto do tego celu preparatów: Emol 5 i Repentol 6. O wyborze tych preparatów zdecydowała pozytywna opinia przedstawicielki IBL w Warszawie Prof. Eleonory Szukiel. Zabezpieczane były w ten sposób gatunki iglaste i liściaste w ilości 2-3 tys. szt. na ha. Mechanicznie zabezpieczono 11,59 ha upraw. W zależności od zabezpieczanych gatunków zastosowano osłony indywidualne (głównie Db, Js i inne liściaste) oraz osłonki spiralne i kolce (głównie So i Św).

Wraz ze wzrostem populacji borów na terenie Parku (szacowane na ok. 500 szt.) znacznie zaznaczyły się skutki ich bytności. Obserwowane od kilku lat intensywne żerowanie tych zwierząt w ekosystemach leśnych, zmusiło dyrekcję Parku do podjęcia działań mających na celu ograniczenie ich niekorzystnych skutków w dwóch miejscach - nad Sucharem I oraz nad rzeką Samlanką. W ramach ochrony przed bobrami pojedynczych drzew szczególnie cennych, stanowiących lub mogących w

przyszłości stanowią naturalne nasienniki, zabezpieczono je siatką. Łącznie zabezpieczono ok. 90 drzew. Nie wpłynęło to na ograniczenie bazy pokarmowej tych zwierząt, a jedynie na skierowanie ich uwagi na inne drzewa spełniające jedynie pomocniczą rolę w reprodukcji środowiska, która w przypadku Parków Narodowych określana jest mianem rozszerzonej reprodukcji środowiska.

6.2. Ochrona przeciwpożarowa

W 1997 roku do wykonanych zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej Wigierskiego Parku Narodowego należy zaliczyć:

a) w zakresie organizacji systemu ochrony przeciwpożarowej

Głównym celem w 1997 roku było wdrożenie znowelizowanej „instrukcji ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych”. W związku z tym:

- przeprowadzono szkolenie dla Służby Parku, na którym szczegółowo omówiono zmiany w przepisach i najważniejsze zadania, jakie WPN ma do wykonania w 97 roku w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- wprowadzono wewnętrzną instrukcję ochrony przeciwpożarowej dla obrębów i obwodów leśnych Wigierskiego Parku Narodowego oraz instrukcje alarmowe dla obwodów ochronnych i punktu alarmowo - dyspozycyjnego,
- opracowano instrukcję dla patrolu przeciwpożarowego, wyznaczono patrolowych i ustalono trasy patrolowania w poszczególnych leśnictwach,
- wprowadzono tygodniowe (w okresie zagrożenia pożarowego) dyżury dla Służby Parku - obowiązki dyżurującego dotyczyły: natychmiastowego udania się na miejsce pożaru, wydania wszelkich poleceń nieodzownych do ugaszenia pożaru i sporządzenia wstępnego meldunku o pożarze zaistniałym na dyżurze,
- utrzymano całodobowy dyżur w punkcie alarmowo - dyspozycyjnym,
- przy trzecim stopniu zagrożenia pożarowego obowiązywał w WPN zakaz opuszczania przez leśniczych lub osobę go zstępującą terenu nadzorowanego,
- na bazie znowelizowanej „Instrukcji ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych” sporządzono w uzgodnieniu z Komendą Rejonową Państwowej Straży Pożarnej „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w Wigierskim Parku Narodowym”,
- ujednolicono system ochrony przeciwpożarowej z Lasami Państwowymi poprzez opracowanie wspólnych map topograficznych z koordynatami dla lotnictwa,
- opracowana została „Mapa operacyjna ochrony przeciwpożarowej Wigierskiego Parku Narodowego” na podkładzie topograficznym, w skali 1 : 25 000,
- uzgodniono sposób przekazywania informacji o stopniach zagrożenia pożarowego z punktem prognostycznym w Głębokim Brodzie,
- opracowano wniosek do NFOŚiGW na sfinansowanie zakupu samochodu terenowego z modułem gaśniczym, motopompy pływającej

b) w zakresie realizacji wniosku szczegółowego z ochrony przeciwpożarowej

W 1997 roku wykonano następujące zadania wnioskowane przez leśniczych:

- powiększono prześwity na 23 km dróg pożarowych i dojazdowych,
- porządkowano pod względem ppoż. 69 ha pobocza dróg,
- odnowiono 39 km pasów ppoż. (izolacyjnych),
- we wszystkich obwodach ochronnych Służba Parku prowadziła patrol przeciwpożarowy,
- na bieżąco konserwowano sprzęt przeciwpożarowy i punkty czerpania wody.

W 1997 roku w granicach WPN wystąpiły dwa pożary. Paliły się tereny prywatne: grunty wsi Leszczewo - łąka i las. Odnotowano również dwa pożary na obrzeżach Parku - powstały one na skutek wczesnowiosennego wypalania łąk i pól. Wigierski Park Narodowy uczestniczył w akcji gaszenia dwóch pożarów:

Tabela 3. Pożary na terenie Parku w 1997 roku

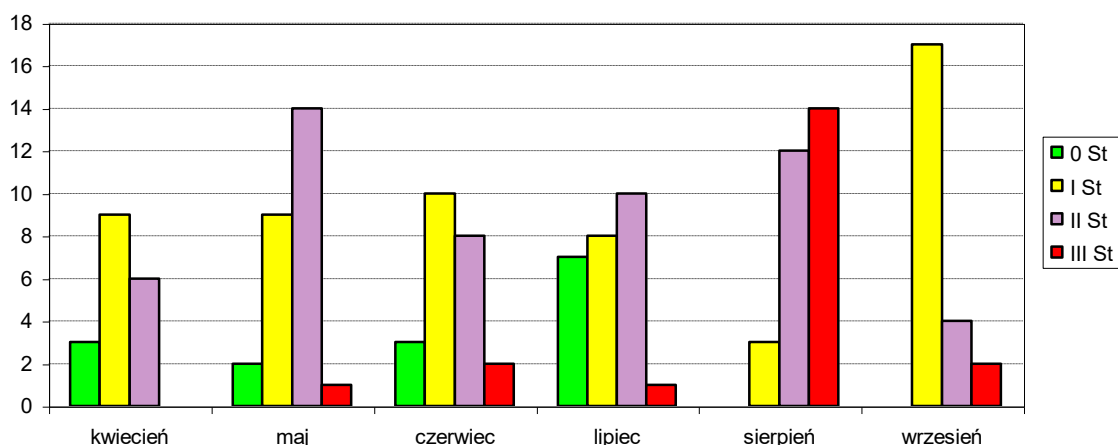
ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Lp.	Charakter pożaru	Pow. w ha.	Przyczyna pożaru	Wielkość strat
1	pokrywy gleby	0,05	nieznana	bez strat finansowych
2	pokrywy gleby - ściółkowy	0,15	prawdopodobnie niedopałek	bez strat finansowych

W związku z utrzymującym się katastrofalnym zagrożeniem pożarowym, w dniu 25 sierpnia wprowadziliśmy zakaz wstępu do lasu (wilgotność ściółki, mierzona o godz. 9⁰⁰, utrzymywała się w granicach 8 - 10 %). Informację o zakazie nadawano w rozgłośni regionalnej i za pośrednictwem RDLP - w rozgłośni krajowej. Wywieszono 50 tablic informujących o zagrożeniu. Zakaz odwołano 8 września po obfitych deszczach. Rozmiar i stan zagrożenia przedstawiają ilustracje 1 i 2. Z dokonanej analizy widzimy, że najniebezpieczniejszym miesiącem pod względem zagrożenia pożarowego był sierpień (najwięcej dni w których utrzymywał się III stopień zagrożenia). W okresie tym wilgotność ściółki spadła nawet do 7 procent.

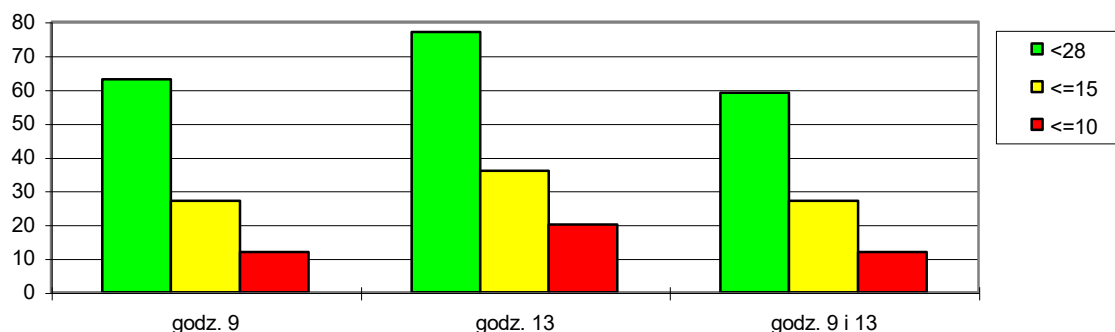
Ilustracja 1. Zagrożenie pożarowe Parku w 1997 r.

Ilość dni w stopniach zagrożenia pożarowego
w okresie 1.04 - 31.09.1997

Ilustracja 2. Ilość dni w zależności od wilgotności ściółki.

Ilość dni w procentowych zakresach wilgotności ściółki mierzonej o godz. 9 i 13 w całym okresie akcji bezpośredniej

Zamierzenia na rok przyszły

Głównym zadaniem w roku 1998 i w przyszłych latach będzie doskonalenie systemu przeciwpożarowego pod względem współpracy z innymi jednostkami (Lasy Państwowe, Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna, samorządy) oraz działania w zakresie propagandowym (wymiana tablic informacyjno - ostrzegawczych, współpraca ze szkołami - prelekcje, druk ulotek i plakatów).

Ważnym punktem propagandowym będzie opracowanie broszurki o tematyce przeciwpożarowej dla przewodników po Wigierskim Parku Narodowym oraz opracowanie i wdrożenie sposobu informowania turystów, przebywających na terenie parku, o aktualnych stopniach zagrożenia pożarowego i sposobach zachowania się w przypadku zauważenia pożaru.

Z inicjatywy Wigierskiego Parku Narodowego planowane jest spotkanie specjalistów ds. ochrony przeciwpożarowej z sąsiednich nadleśnictw z udziałem przedstawiciela RDLP w Białymstoku. Głównym celem spotkania będzie wypracowanie wspólnych metod działania w sytuacjach alarmowych - dotyczyć to będzie graniczących ze sobą kompleksów leśnych.

W chwili przyznania środków z NFOŚiGW planowany jest zakup samochodu terenowego z modułem gaśniczym wyposażonego też w pływającą motopompę.

6.2. Hodowla lasu

W roku 1997 wykonano następujące zabiegi ochronne z zakresu hodowli lasu (zał. nr 8):

- Łącznie wykonano odnowień, dolesień w lukach i przerzedzeniach na powierzchni 43,55 ha - co stanowi 107 % powierzchni planowanej. Przekroczenie planu jest wynikiem powiększających się gniazd (trudnych do oszacowania) i wprowadzanych na bieżąco odnowień w celu zmniejszenia intensyfikacji przyszłorocznych prac hodowlanych.
- Wprowadzono 7,86 ha poprawek i uzupełnień - 103%. Niewielkiego przekroczenia planu również dokonano na poczet przyszłego roku.

Wykorzystanie materiału sadzeniowego przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Zużycie materiału sadzeniowego w 1997 roku.

Gatunek	Ilość w tys. sztuk
So 2/0	67
Św 2/0	48
Św 3/0	10
Db 2/0	172
Lp 2/0	26
Kl 2/0	18

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Js 2/0	8
Wz 2/0	4
Gb 2/0	3

Sadzonki zakupiliśmy głównie od sąsiednich nadleśnictw na mocy porozumienia o produkcji materiału sadzeniowego. Potrzeby nie zostały w pełni pokryte a zakres przewidywanych prac związanych z przebudową drzewostanów powoduje konieczność uruchomienia własnej szkółki w Parku. Co roku zebrane nasiona przekazywane są do Nadleśnictwa Suwałki i Głębocki Bród (w 1997 roku przekazaliśmy nasiona jesionu i klonu), z których produkowany jest materiał sadzeniowy na nasze potrzeby. Zakupiony materiał sadzeniowy spełnia wymogi leśnej regionalizacji dla nasion i sadzonek w Polsce.

W bieżącym roku uzgodniliśmy odbiór nasion świerka z wyłuszczeni w Jarocinie, pozyskanych w 1992 roku w Wigierskim Parku Narodowym. Park planuje założenie upraw zachowawczych z nasion rodzimego pochodzenia. Nasiona pochodzą z obwodu ochronnego Krzywe z dawnego oddziału 128c, który był wyłączonym drzewostanem nasiennym.

Wykorzystanie materiału sadzeniowego w latach 1990 - 1997 przedstawia poniższa tabela

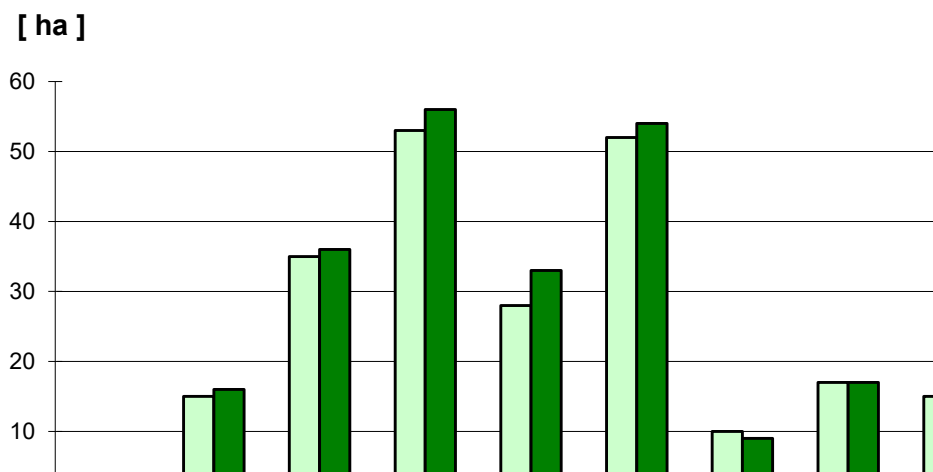
Tabela 5. Wykorzystanie sadzonek w latach 1990 - 1997

Rok	Odnowienia, poprawki, uzupełnienia i dolesienia w [ha]	Liczba sadzonek w tys. sztuk
1990	27	206
1991	21	108
1992	8	40
1993	7,5	42
1994	14,5	42
1995	18,5	105
1996	73	477
1997	51,4	356

- Jesienią wykonano wyprzedzające przygotowanie gleby pod przyszłoroczne odnowienia na powierzchni 9,38 ha.
- Wykonano 137,76 ha pielęgnacji upraw - co stanowi 107,6 % powierzchni planowanej. Przekroczenie planu jest wynikiem drugiego zabiegu, który okazał się konieczny na niektórych powierzchniach ze względu na szczególnie intensywny wzrost traw powodowany dużymi opadami deszczu.
- Wykonano wszystkie planowane czyszczenia wczesne i późne w następującym rozmiarze: cw - 17,29 ha; cp - 35,25 ha.
- Wykonano 6,34 ha melioracyjnego porządkowania powierzchni, które było wynikiem prowadzonych cięć sanitarnych i prac odnowieniowych. Część tego zabiegu została wykonana pod przyszłoroczne odnowienia.

Wniosek hodowli lasu (analizując całościowo) w roku 1997 roku wykonano w 107%. Niewielkie przekroczenie planu było związane wyłącznie z pracami z zakresu odnawiania, dolesiania luk i przerzedzeń, jak również z pielęgnacją upraw. W jednym przypadku, w Obwodzie Ochronnym Krusznik odstąpiono od wykonania pielenia, gdyż uznano że zabieg jest zbędny (brak zachwaszczenia).

Ilustracja 3. Realizacja rocznego planu ochrony w zakresie hodowli lasu - stan na 31.12.1997 r.

Przekroczenie 7-dmno procentowe planu spowodowało stosunkowo mały wzrost planowanych kosztów wykonania zadań ochronnych z zakresu hodowli lasu.

6.3. Pozyskanie drewna

Pozyskanie drewna w ramach cięć pielęgnacyjnych i przebudowy w 1997 roku związane było podobnie jak w latach ubiegłych przede wszystkim z kontynuacją prac porządkowych mających na celu poprawę stanu sanitarnego lasów Wigierskiego Parku Narodowego.

Znacznie poprawił się stan sanitarny w drzewostanach z głównym udziałem świerka w wyniku sprawnie i prawidłowo wykonanych zabiegów ochronnych w latach 1995 - 1996. Powyższy fakt pozwolił na skoncentrowanie prac głównie w drzewostanach sosnowych, które zostały w latach 1995-1996 uszkodzone na skutek obfitych opadów śniegu. Usuwanie śniegołomów i śniegowalów z tych powierzchni leśnych wyszło na pierwszy plan zadań gospodarczych do wykonania w 1997 roku.

Zrealizowano również, jak wykaże poniżej zamieszczona szczegółowa analiza pozyskania, najpilniejsze zadania w drzewostanach podlegających zabiegom trzebieżowym II i III klasy wieku. Głównie ze względu na konieczność usuwania złomów i wywrotów sosnowych oraz zachowania pewnej rezerwy w stosunku do opanowanych przez korniki w latach ubiegłych drzewostanów świerkowych, planowana powierzchnia lasów objętych trzebieżami wczesnymi i późnymi została ograniczona w poszczególnych obwodach ochronnych do drzewostanów pilnie wymagających pielęgnacji.

W analizowanym okresie pozyskano ogółem 21645m³ surowca drzewnego, z czego 21014m³ stanowi grubizna. Głównym źródłem pozyskanej grubizny było użytkowanie przygodne w ramach cięć sanitarnych - 19480m³, co stanowi ok. 93% ogólnej masy grubizny. Pozostała masa - 1534m³, tj. ok. 7%, to surowiec średnio i wielkowymiarowy pozyskany w ramach trzebieży.

Pozyskana masa grubizny w ramach cięć sanitarnych wynikała z usuwania drzew zasiedlonych przez szkodniki wtórne świerka i sosny oraz drzew nie zasiedlonych, głównie śniegołomów i śniegowalów:

1. posusz czynny - 5360m³
2. posusz jałowy - 770m³
3. złomy i wywroty - 13350m³

Dla porównania w 1996 roku sytuacja wyglądała następująco:

4. posusz czynny - 24560m³
5. posusz jałowy - 7290m³
6. złomy i wywroty - 10280m³

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Jak wynika z powyższych danych na podobnym poziomie pozostało w roku bieżącym pozyskanie drewna z usuwanych złomów i wywrotów, jednak znacznie zmalał rozmiar drzew opanowanych przez szkodniki. Sytuacja ta wyraźnie wskazuje na fakt prawidłowo i skutecznie przeprowadzonych zabiegów porządkowych, głównie w zagrożonych drzewostanach świerkowych.

Plan powierzchniowy i wykonanie cięć pielęgnacyjnych w ramach trzebieży wynosił odpowiednio:

trzebieże wczesne - plan: 58,32ha wykonanie - 100%
trzebieże późne - plan: 15,06ha wykonanie - 100%

Realizacja założonego planu była utrudniona ze względu na konieczność usuwania złomów i wywrotów sosnowych. Ze względu na szczególnie trudną sytuację sanitarną drzewostanów z dużym udziałem uszkodzonych drzew sosnowych na terenie Obrębu Ochronnego Maćkowa Ruda, nie planowano cięć pielęgnacyjnych na tym terenie. Dodatkowo część złamanych i wywróconych drzew została usunięta z drzewostanów młodszych klas wieku, co znacznie rozluźniło ich zwarcie, poprawiło stan zdrowotny częściowo zastępując typowe zabiegi pielęgnacyjne.

Plan powierzchniowy zabiegów trzebieżowych na 1998 rok uległ znacznemu zwiększeniu w stosunku do br. do 242ha. Wynika to przede wszystkim z mniejszego planu pozyskania drewna w ramach użytków przygodnych i możliwości przerzucenia sił roboczych i środków na wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych. Na planowany rozmiar trzebieży miała również wpływ ocena drzewostanów dokonana przez pracowników BUL i GL w trakcie opracowywania materiałów do Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Przedstawili oni listę drzewostanów wymagających pilnego wykonania zabiegów pielęgnacyjnych, z której po weryfikacji dokonanej przez służbę terenową, do realizacji w 1998 roku przyjęto najpilniejsze.

STRUKTURA POZYSKANIA DREWNA WG. GATUNKÓW I SORTYMENTÓW

W 1997 roku pozyskanie grubizny wg gatunków przedstawiało się następująco:

1. sosna - 13690m³
2. świerk - 6100m³
3. brzoza - 810m³
4. pozostałe liściaste - 420m³

Pozyskanie gatunków iglastych pochodziło głównie z użytkowania przygodnego (ok. 96%). Drewno sosnowe pozyskiwano w większości ze śniegołomów i śniegowalów - ponad 11900m³, natomiast świerkowe z posuszu czynnego i jałowego - 4800m³

W przypadku gatunków drzew liściastych źródłem pozyskania były przede wszystkim trzebieże (ok. 63% ogólnego pozyskania).

Struktura procentowa pozyskania wg sortymentów wygląda następująco:

drewno wielkowymiarowe - 56%
drewno średniowymiarowe - 44%

Pomimo przeważającej masy pozyskanych sortymentów wielkowymiarowych w stosunku do średniowymiarowych zauważalna jest zmiana proporcji pozyskania w odniesieniu do lat ubiegłych. Dla porównania w 1996 roku udział sortymentów wielkowymiarowych wynosił ponad 67% całkowitego pozyskania grubizny. Powyższy fakt związany jest przede wszystkim ze zmniejszonym rozmiarem pozyskania w użytkach przygodnych i stopniowym koncentrowaniem głównych zadań w drzewostany młodszych klas wieku wymagające cięć pielęgnacyjnych. Taki stan rzeczy będzie stopniowo pogłębiał się jeszcze bardziej w 1998 roku, gdzie planowana do pozyskania masa sortymentów stosowych dwukrotnie przewyższa sortymenty wielkowymiarowe.

ANALIZA WYKONANIA PLANU MASOWEGO WG POSZCZEGÓLNYCH POZYCJI TRZEBIEŻOWYCH I PRZYGODNYCH

Według przyjętych do realizacji planów na 1997 rok masa pozyskanego drewna w ramach użytków przygodnych wynosiła 24133m³, z czego wykonano 19480m³. Różnica pomiędzy planem i wykonaniem pozyskania wynikała głównie z nie wykonania zaplanowanej masy drewna świerkowego. Szacunek tego gatunku wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami na podstawie wyników z lat ubiegłych był znacznie zawyżony co spowodowane było występującą gradacją kornika w latach 1995-1996.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Przekroczono natomiast pozyskanie drewna sosnowego. Wynikło to z konieczności usunięcia śniegołomów z częściowo tylko uszkodzoną koroną. Nie zostały one usunięte w 1996 roku i pozostawione do obserwacji, ponieważ uszkodzenia były stosunkowo nieduże. W 1997 roku drzewa te zaczęły usychać, szczególnie na gruntach porolnych i należało je usunąć z drzewostanu ze względów sanitarnych.

Plan i wykonanie masowe w cięciach pielęgnacyjnych przedstawia poniżej zamieszczona tabela:

Tabela 6. Plan i wykonanie cięć pielęgnacyjnych

OBWÓD OCHRONNY	GRUPA CZYNNOŚCI	ODDZIAŁ	PLAN /m ³ /	WYKONANIE /m ³ /	PRZEKROCZENIE /%/
LIPNIAK	trzebież wczesna	89y	74,3	66,41	-11
		102a	5,1	6,8	33
		108d	18,9	26,23	39
		110d	13,2	14,43	9
		111Af	115,6	121,57	5
		111Ai	24,8	27,85	12
KRZYWE		125j	78,2	112,65	44
		137a	15,1	11,8	-22
GAWARZEC		201b	494,1	417,82	-15
		207b	24,8	21,75	-12
		208a	48,7	51,44	6
SŁUPIE		218d	165,9	334,54	102
razem trzebieże wczesne:			1078,7	1213,29	12
LIPNIAK	trzebież późna	83d	25,3	22,5	-11
		98k	5	8,48	70
		99c	39,7	38,48	-3
KRZYWE		122b	31,1	35,03	13
		124g	79,5	82,14	3
		152h	19,5	33,79	73
razem trzebież późna			200,1	220,42	10

Jak wynika z przedstawionego zestawienia ogólny rozmiar pozyskania drewna w ramach zabiegów trzebieży wczesnych i późnych nieznacznie przewyższa przyjęty do realizacji plan. Jednakże przy analizie szczegółowej poszczególnych pozycji te różnice w niektórych przypadkach są bardzo duże. Szczególnie wyjaśnienia wymagają przekroczenia w następujących oddziałach:

- 108d - O.O. Lipniak, 152h, 125j - O.O. Krzywe - dodatkowo pozyskana masa wynikała z usunięcia śniegołomów z drzewostanów objętych zabiegami trzebieżowymi. Szkoda wyrządzona przez okiść wystąpiła po wykonaniu szacunku brakarskiego, przez co nie została w nim uwzględniona.
- 201b - O.O. Gawarzec - różnica ujemna pomiędzy planem i wykonaniem pozyskania na tej powierzchni wynikała z pozostawienia części drzew gatunków liściastych - brzozy i osiki - przewidzianych w szacunku brakarskim do usunięcia. Ich ewentualna ścinka i zrywka do drogi wywozowej spowodowałyby duże szkody w gniazdowo występującym dębie. Pozostające w drzewostanie brzozy i osiki zostały zaobrączkowane.
- 218d - O.O. Słupie - wyraźne przekroczenie na tej pozycji powstało na skutek nieprawidłowo przeprowadzonego szacunku brakarskiego. Przyjęta do szacowania powierzchnia próbna wielkości

1,00ha nie odzwierciedlała warunków panujących w całym drzewostanie o powierzchni 10,22ha. Została ona wyznaczona w partii drzewostanu z głównym udziałem gatunków iglastych. Przekroczenie wynikało z nie doszacowania masy drewna liściastego. Szczegółową analizę planu i wykonania pozyskania na tej powierzchni przedstawia tabela:

Tabela 7. Plan i wykonanie pozyskania drewna

wyszczególnienie	iglaste	liściaste
plan	120m ³	46m ³
wykonanie	150m ³	185m ³
przekroczenie	25%	302%

W ramach tej pozycji zostały pozyskane następujące sortymenty:

S2a Brz- 156m³
 S2a So - 117m³
 S2a Sw - 22m³
 S4 Brz - 11m³
 pozostałe- 29m³

Pozyskanie gatunków iglastych na tej pozycji zwiększyły nie ujęte w szacunku brakarskim śniegołomy. Leśniczy odpowiedzialny za sporządzenie szacunku został przesunięty na stanowisko podleśniczego.

SPRZEDAŻ DREWNA

W 1997 roku sprzedano ogółem 22569m³ drewna, w tym 21936m³ grubizny. Szczegółowo strukturę sprzedaży wg sortymentów przedstawia tabela „Sprzedaż drewna” - załącznik nr 10a do niniejszej analizy.

Pozostający niesprzedany zapas drewna na koniec analizowanego roku wyniósł ogółem 339m³, z czego:

W - 49m³
 S2a - 176m³
 S10 - 6m³
 S4 - 105m³
 pozostałe - 3m³

6.4. Ochrona ekosystemów wodnych

W roku 1997 czynną ochroną objęte było 7 jezior o łącznej powierzchni 2537,34 ha (Wigry, Pierty, Mulaczysko, Omulówek, Postaw, Leszczewek, Krusznik). Ochrona pozostałych wód wchodzących w skład W.W.O.O. Wigry o powierzchni 264,45 ha (Białe k. Piert, Czarne k. Gawrych Rudy, Czarne k. Bryzgła, Klonek, Białe, Długie, Okrągłe, Muliczne, Królówek, Suchar Wielki) polegała na zwalczaniu kłusownictwa oraz ograniczaniu penetracji w zakresie zgodnym z statusem ochronnym jeziora oraz stosującymi się doń przepisami ochronnymi.

Ochronę czynną realizowano poprzez zabiegi biomanipulacyjne zmierzające do kształtowania właściwych z punktu widzenia ochrony ekosystemów wodnych stosunków ilościowych i jakościowych w zespołach ryb. W tym celu wykonano:

1. zarybienia wybranych wód gatunkami zagrożonymi skutkami eutrofizacji (sieja, sielawa) oraz wymagającymi zwiększania liczebności (szczupak, troć jeziorowa, sum).

1. odłowy regulacyjne (odłowy rybackie i wędkarskie) ryb o krótkim cyklu życiowym (sielawa) oraz negatywnie oddziałujących na środowisko wodne ryb karpioatych wykazujących objawy przegęszczenia (płoc, leszcz, krąp, ukleja).

1. odłowy ryb migrujących poza obszar WPN (węgorz).

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

2. odłowy w celu uzyskania tarlaków do sztucznego rozrodu i wychowu materiału zarybieniowego (sielawa, sieja, szczupak).

W.W.O.O. Wigry współpracował ze Strażą Parku oraz Policją w zwalczaniu na terenie Parku przestępstw i wykroczeń przeciwko przepisom z zakresu ochrony przyrody, w szczególności kłusownictwa rybackiego, które z przyczyn powodowanych dużą wartością handlową ryb, nastawione jest na cenne ekologicznie ryby drapieżne jak: szczupak, węgorz a także sielawę i sieję.

ZARYBIENIA

W 1997 roku wybrane jeziora Parku zarybiono sielawą, sieją, szczupakiem, sumem oraz trocią jeziorową. Materiał zarybieniowy sielawy, siei i szczupaka wyprodukowano we własnej wylęgarni wykorzystując pozyskane z jezior Parku tarlaki. Podobnie jak w poprzednich latach Park przyjmował do inkubacji ikrę od rybackich użytkowników jezior z terenu woj. suwalskiego i pobierał za inkubację opłaty. Uzyskane z usług oraz sprzedaży własnych nadwyżek wylęgu wpływy pieniężne znacznie obniżyły koszty utrzymania wylęgarni. Jednocześnie wiele podmiotów użytkujących wody w celach rybackich uzyskało wymagany i poszukiwany materiał zarybieniowy sielawy, siei, szczupaka.

Tabela 8. Produkcja materiału zarybieniowego (w szt.) w wylęgarni Wigierskiego Parku Narodowego w 1997 roku

Gatunek oraz rodzaj materiału zarybieniowego	WPN	Podmioty inkubujące ikrę w ramach usług (łącznie 7)	RAZEM
sielawa wylęg	27 810 000	13 770 000	41 580 000
sieja wylęg	1 800 000	550 000	2 350 000
szczupak wylęg	875 000	4 300 000	5 175 000

W 1997 roku dokonano zarybień jeziora Wigry pozakowanym materiałem zarybieniowym suma oraz troci jeziorowej. Znakowanie wykorzystane będzie do oceny efektywności zabiegu restytucji tych gatunków do wód Parku, badania ich tempa wzrostu, migracji, liczebności.

Dokonane w 1997 roku zarybienia w sztukach przedstawia poniższa tabela

Tabela 9. Rozmiar zarybień (w szt.) wykonanych w wodach Parku w 1997 r.

Gatunek oraz rodzaj materiału zarybieniowego	ZARYBIANE JEZIORA				
	Wigry	Pierty	Omułówek	Leszczewek	Krusznik
sielawa wylęg	19 000 000	3 000 000	-	-	-
sieja wylęg	1 500 000	-	-	-	-
szczupak wylęg	2 705 000	200 000	30 000	40 000	50 000
sum kroczek (2+) ¹	1225	-	-	-	-
troć jeziorowa narybek wiosenny (1+) ²	2000	-	-	-	-
troć jeziorowa narybek jesienny (1+) ²	1000	-	-	-	-

¹ - materiał zarybieniowy pozakowany przy pomocy barwnika (niebieski alcjian, 3-4 kropki na kości szcękowej dolnej)

² - materiał zarybieniowy pozakowany przy pomocy znaczków (czerwony znaczek wpinany pod płetwę grzbietową)

ODŁOWY

W 1997 roku odłowy regulacyjne przeprowadzano w 7 jeziorach. Ponadto w jeziorze Wigry wykonano odłowy tarlaków szczupaka, sielawy i siei w celu pozyskania ikry do wychowu materiału zarybieniowego. Masę odłowionych ryb w kilogramach, w rozbiciu na gatunki i sortymenty przedstawia tabela 8.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Celom ochrony podporządkowany był Regulamin Sportowego Połowu Ryb w Wybranych Wodach WPN, który poprzez zawarte w nim postanowienia ukierunkowano na odłów gatunków karpioatych. W stosunku do 1996 roku uległ niewielkiej zmianie dopuszczającej w 1997 roku połów lina.

Tabela 10. Wielkość odłowów (w kg) w wodach Parku w 1997 r.

Gatunki sortymenty	JEZIORO						
	Wigry	Pierty	Mulaczysko	Omułowek	Postaw	Leszczewek	Krusznik
sielawa	17766	3,5	-	-	-	-	-
sieja*	161	-	-	-	-	-	-
węgorz DS	81,5	0,5	-	-	1,5	-	-
węgorz M.	46,5	-	-	-	-	-	-
lin DS	265	7	-	38	0,5	13	-
szczupak DS	1437,5	5	-	2	12	9	13
szczupak B	155	-	-	-	-	-	28
okoń D	21	-	-	-	-	-	5
okoń S	57	53	-	12	10	3	4
okoń M.	263	-	-	1	5	-	-
leszcz D	1502,3	412,5	52	187	-	-	23
leszcz S	1009,9	214	45	65	-	-	60
leszcz M.	20	-	-	-	-	-	-
plóc S	224	-	-	2	30	-	-
plóc M.	3957	2	-	-	42	-	-
drobnica nietowarowa	508	-	-	100	65	300	-
ukleja	5548	-	-	-	-	-	-
RAZEM	33022,7	697,5	97	407	166	325	133

*gatunek pozyskiwany tylko do sztucznego rozrodu.

W 1997 roku sprzedano następujące ilości licencji wędkarskich:

- roczne - 217 szt.
  - półroczne - 543 szt.
  - miesięczne - 72 szt.
  - dwutygodniowe - 217 szt.
  - tygodniowe - 408 szt.
  - jednodniowe - 2891 szt.
- razem - 4348 szt.

Łączna ilość sprzedanych w 1997 roku licencji, jak również ich poszczególnych kategorii jest podobna do notowanej sprzedaży w ciągu roku 1995 i 1996 i wskazuje na ustabilizowaną od trzech lat presję wędkarską.

W końcowych dniach sierpnia i na początku września, w końcu stagnacji letniej, w jeziorze Wigry, na płosie południowym w obrębie toni Podłużna i Poprzeczna, wystąpiło punktowe śnięcie sielawy i siei. Wykonane 4 września, w miejscu śnięcia ryb badania wykazały, iż przyczyną śnięcia była bardzo niska koncentracja tlenu uniemożliwiająca bytowanie ryb już poniżej 7 metra. Przyczyną takiego stanu rzeczy był stan pogody w sierpniu, którego dni charakteryzowały się bardzo wysokimi temperaturami, brakiem wiatru i opadów deszczu. Dodatkowym też czynnikiem sprzyjającym tak niskiej koncentracji tlenu jest eutrofizacja wód. Śnięcie miało 4 dniowy przebieg a obserwowana ilość martwych ryb wynosiła ok. 50 kg dziennie. Fakt ten nie wpłynął więc na drastyczne obniżenie liczebności sielawy i siei.

6.5. Ochrona fauny

Program ochrony fauny w 1997 roku prowadzony był przy pomocy finansowej Fundacji EkoFundusz z Warszawy. W ramach dotowanego przez fundację projektu „Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt Wigierskiego Parku Narodowego” wykonano szereg prac mających na celu bardziej rozległe i skuteczniejsze prowadzenie zabiegów ochronnych wśród fauny Parku. Poprzez wykupywanie od prywatnych właścicieli podmokłych terenów i bagienek a więc nieużytków, które dla Parku przedstawiały bardzo wysoką wartość przyrodniczą, zabezpieczono te obszary przed ich rekultywacją. Zachowano w ten sposób naturalne środowiska życia i rozwoju występujących tam ptaków, płazów, owadów oraz innych organizmów w tym także bezkręgowców.

W celu poprawienia warunków lęgowych dla ptaków w roku 1997 wywieszono 205 szt. nowych skrzynek lęgowych oraz oczyszczono 685 szt. starych. Wykonano 60 szt. budek lęgowych drażnionych w osice, przeznaczonych dla gatunków ptaków wodnych takich jak tracz i gągoł. W ramach ochrony bociana białego przygotowano 30 drewnianych platform pod istniejące gniazda bocianie, które zostaną umieszczone na dachach gospodarstw lub na słupach. Jest to jedna ze skutecznych metod ochrony konstrukcji dachu przed ich uszkodzeniem. Wykonano także 10 dużych karmników dla ptaków, które posłużą do dokarmiania ptactwa w okresie zimowym. Część karmników Park przekazał szkołom, z którymi prowadzi bieżącą współpracę. W miesiącach zimowych regularnie wykładano karmę dla ptaków.

Dla ochrony mrówek, w miejscach szczególnie narażonych na penetrację turystów wykonano 50 ogrodzeń mrowisk..

W 1998 roku planujemy także przystąpić do czynnej ochrony nietoperzy poprzez stworzenie im dodatkowych nowych miejsc odpoczynku i rozmnażania. Jest to podyktowane tym, że w związku z rozwojem turystyki na terenie Parku stopniowo zostają zagospodarowywane wcześniej nie użytkowane strychy, poddasza i opuszczone budynki, a więc miejsca w których zwierzęta te miały swoje kryjówki.

W ramach ochrony bobrów, w 1997 roku kontynuowane były prace pod kierunkiem prof. Władysława Aulaka, realizowane przez studentów Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie. Dotyczyły one przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji żeremi i tam bobrowych oraz określenia wielkości populacji tego gatunku na terenie Parku i wpływu na jego środowisko.

Wielkość szkód wyrządzona przez bobry w 1997 roku oszacowana były na 65,83 m³ (tj. 101,38 m.p) Wartość szkód wyrządzonych przez bobry wyniosła 2300,68 PLN z czego 208,73 PLN wypłacono w gotówce a pozostałą część odszkodowania tj. 2091,95 przekazana była w formie drewna opałowego co stanowiło 65,65 mp opału iglastego.

W ramach ochrony gatunków pszczół dziko żyjących znajdujących się na czerwonej liście zwierząt zagrożonych wyginięciem (tj. *Antophora acervorum*, *Antophora plagiata*, *Antidium manicatum*, *Megachile ericetorum*, *Megachile rotundata*, *Osmia rufa*, *Osmia mustelina* i *Hoplitis adunca*) podjęto działania mające na celu stworzenie im miejsca do gniazdowania. Powstają w związku z tym drewniane konstrukcje wypełnione, mieszaniną gliny i trzciny, a więc materiałów w których owady te bytują. Budowle te spełniają podwójną funkcję, gdyż oprócz nowego miejsca gniazdowania pszczół mogą stanowić podstawę do tablic informacyjnych, koszy na śmieci itp.

Podjęto także wstępne prace związane z restytucją raka szlachetnego. Obecnie gatunek ten jest wypierany przez bardziej odpornego na zagrożenia raka pręgowanego. Prace te polegały na prowadzeniu na wybranym zbiorniku wodnym (jez. Gałęziste) odłowów raka pręgowanego w celu przygotowania go do zaraczenia rakiem szlachetnym. W przypadku powodzenia tych prac podobne programy realizowane będą na innych jeziorach Parku.

6.6. Ochrona zwierzyny łownej

Podobnie jak w latach 1995-1996 tak i w roku 1997 obowiązywały zasady i wytyczne w sprawie redukcji niektórych gatunków fauny na terenie Wigierskiego Parku Narodowego, wprowadzone w życie przez Dyrektora Parku mocą Zarządzenia Nr 29 z 1995 roku. Wiodąca w trakcie opracowywania tych zasad idea, aby wykorzystać dotychczasowe osiągnięcia naukowe z zakresu ustalania liczebności, wielkości i zachowania odpowiedniej struktury wiekowej i płciowej dla

gatunków zwierząt łownych oraz z założenie, że w przypadku zmniejszania się rozmiaru szkód wyrządzanych przez te zwierzęta zmniejsza się też rozmiar redukcji w stosunku do zaplanowanej, wydaje się być słuszną. Mamy nadzieję, że zostanie ona potwierdzona w prowadzonych obserwacjach oraz w operacji ochrony fauny będącym elementem Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego.

W związku z potrzebą ochrony upraw, młodników i naturalnych odnowień przed zgryzaniem oraz ograniczeniem szkód w uprawach rolnych wyrządzanych przez zwierzynę, zaplanowano na rok 1997 redukcję populacji zwierzyny grubej na terenie Wigierskiego Parku Narodowego o 95 szt. w tym 18 jeleni, 22 sarny i 55 dzików. Zredukowano 49 szt. co stanowi 51,5 % założonego planu. Nie obserwowano tak dużych upadków saren i dzików jak w roku 1996. Niepokojącym stał się fakt, iż w 1997 roku wyraźniej niż w latach poprzednich dał się zauważyć proceder stosowania kłusownictwa. We wnykach znaleziono 10 zwierząt a mianowicie: 2 łosie (klepa, łoszak) 2 jelenie (łanie) 2 sarny (kozy) 3 lisy i 1 jenot. Szczególnie przykrym jest znalezienia się w tej grupie łosi, gatunku który nie był planowany w 1997 roku do redukcji. Podejrzewamy, że następną formą kłusownictwa (zaobserwowaną jesienią 1997 roku) jest nielegalny odstrzał czego potwierdzeniem może być znalezienie trzech martwych dzików wcześniej ranionych kulą poprzez niecelny strzał, w obwodach w których nie było wydane zezwolenie na odstrzał redukcyjny.

W roku 1997 podjęto redukcję sarny, po rocznej przerwie mającej na celu umożliwienia zregenerowania się tego gatunku pod względem ilościowym, po zaobserwowanych upadkach zimą w 1995 i 1996 roku. W analizowanym roku zinwentaryzowano 4 szt. padniętych saren (2 szt. zaduszone przez strzykacze, 1 szt. padła w wyniku ostrego zapalenia jelit, 1 szt. nie ustalono powodu).

Analiza redukcji przedstawiona została w załączniku nr 11 i 11A

Założony na 1996 rok plan redukcji sarny został wykonany w 73 %, jelenia w 33 %, dzika w 49%. Ze względu na niski stan liczebności łosia po raz kolejny odstąpiono całkowicie od jego redukcji. Od końca 1994 roku obserwowany jest stopniowy wzrost pogłowia dzika co wpłynęło na wzrost powierzchni zredukowanej szkód.

W roku 1997 powierzchnia zredukowana szkód w uprawach rolnych wyniosła 15,82 ha. Wielkość ta jest ponad dwukrotnie niższa niż w roku 1995 ale o 4.03 ha tj. 25,5 % wyższa niż w roku 1996. Wynik taki zmusza do dokładniejszej analizy w 1998 roku miejsca szkody ze wskazaniem miejsca redukcji. W czasie nasilenia się występowania szkód w uprawach rolnych, wykładano w lesie karmę, która miała spowodować „zatrzymanie się” zwierzyny, aby nie wychodziła ona na pola. W tym celu uprawiano także poletka zaporowe, których łączna powierzchnia wyniosła w 1997 roku 1.96 ha.

6.7. Grunty rolne

Powierzchnia gruntów rolnych na terenie Parku wynosi 2228,84 ha. co stanowi 14,8% całkowitej jego powierzchni. (załącznik nr 1.). Zestawienie tej powierzchni z podziałem na gminy i własności zilustrowane jest w załączniku nr 3 przy czym:

Grunty orne stanowią 11.2% powierzchni Parku (1689,43 ha) z czego 181,93 ha. znajduje się w zarządzie Parku a 1507,5 ha. stanowi własność prywatną.

Łąki i pastwiska zajmują 528,26 ha. powierzchni Parku (3.5% całkowitej powierzchni), z czego 86,11 ha. znajduje się w zarządzie Parku, 442,15 ha. stanowi własność prywatną.

W formie deputatów użytkowanych było 68,24 ha. gruntów ornych, łąk i pastwisk. Wydzierżawiono 47,04 ha. gruntów ornych, łąk i pastwisk. Powierzchnia gruntów rolnych znajdujących się w zarządzie Wigierskiego Parku Narodowego uległa zmianie w stosunku do lat poprzednich w wyniku wykonania przez BULiGL korekty klasyfikacji gruntów.

Na potrzeby Parku w ramach zespołów rolnych użytkowane było 7.92 ha z czego 5.95 ha było wykorzystane pod zasiewy owsa, a pozostała część wykorzystywana była przy pozyskaniu siana. Zarówno owies jak i siano zostało wykorzystane przy regulacji kierunków przemieszczania się zwierzyny w okresie intensyfikacji szkód.

6.8. Ochrona przed szkodnictwem

W celu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego przed szkodnictwem na jego terenie działa Straż Parku. W roku 1997 w Straży Wigierskiego Parku Narodowego zatrudnionych była sześć osób -

Komendant Straży Parku plus pięciu funkcjonariuszy Straży Parku. Komórka ta, posiada do swojej dyspozycji dwa samochody terenowe wyposażone w radiotelefony przewoźne (Łada Niwa wyposażona w radiotelefon Yaesu FTL 1011 i Suzuki Samuraj wyposażony w radiotelefon Motorola M.-208), motorówkę ścigacz także z radiotelefonem Motorola M.-208 oraz łódź wiosłową przystosowaną do pływania z przyczepnym silnikiem zaburtowym.

Zadaniami Straży Parku Narodowego są:

1. ochrona mienia (drzewostanów parku, stanu zwierzyny, stanu ichtiofauny) poprzez zwalczanie przestępstw w zakresie kradzieży drewna oraz kłusownictwa,
2. utrzymywanie ustalonego porządku i kontrola przestrzegania przepisów porządkowych,
3. informowanie o nieprawidłowościach z zakresu ochrony krajobrazu (poprzez natychmiastowe meldunki o naruszaniu naturalnego krajobrazu Parku),
4. ochrona przeciwpożarowa Parku (poprzez patrole w okresie zagrożenia pożarowego).
5. istotnym obowiązkiem Straży Parku jest udział w wypełnianiu statutowych obowiązków w zakresie edukacji i informacji turystycznej. Prowadzone są szkolenia i strażnicy podnoszą swoje kwalifikacje (nauka 2 osób w Technikum Leśnym) co umożliwi prawidłową i fachową realizację tych zadań.

Dotychczasowe działanie Straży Parku należy uznać za poprawne. Opracowywane miesięczne plany pracy uwzględniły ochronę całego obszaru Wigierskiego Parku Narodowego poprzez penetrację tych terenów przez patrole Straży Parku. Na bazie zdobytych informacji organizowano zasadzki na potencjalnych przestępców. Nie przyniosły one jednak większych rezultatów. Praktycznie z każdego tygodnia pracy starano się wyciągać wnioski, analizować gdzie i kiedy popełniono błędy, jak rozpracować następny podobny przypadek.

W ciągu analizowanego roku w związku z naruszeniem dyscypliny pracy zwolniony został Komendant Straży Parku. Zatrudniony został nowy pracownik na stanowisko po. Komendanta Straży Parku oraz utworzone zostało stanowisko Zastępcy Komendanta Straży Parku.

Strażnicy Straży Parku brali udział w organizowanym przez Krajowy Zarząd Parków Narodowych szkoleniu w zakresie funkcjonowania i działalności Straży Parków Narodowych. Działalność kontrolna Straży Parku została także omówiona w Punkcie 8.2. Kontrole wewnętrzne, wyniki tej działalności przedstawione są w załączniku Nr 18.

6.9. Infrastruktura gospodarcza

W analizowanym okresie rozpoczęto szereg inwestycji których zadaniem była poprawa infrastruktury gospodarczej Wigierskiego Parku Narodowego. Część prac inwestycyjnych było ich kontynuacją z roku 1996.

Dokonano konserwacji sprzętu łączności bezprzewodowej oraz łączności telefonicznej. Prowadzono prace remontowo - budowlane związane z poprawą stanu technicznego osad i budynków gospodarczych. W osadach służbowych Parku prowadzone były liczne gruntowne remonty. W części osad się one już zakończyły a w części prowadzone będą także w roku przyszłym. Prowadzono też prace remontowe wewnątrz budynku Dyrekcji Parku w celu optymalnego wykorzystania znajdujących się w nim pomieszczeń. Wybudowano garaż na 5 samochodów.

Rozbudowana została także sieć komputerowa w Parku. Związane to było z zakupem nowego sprzętu komputerowego, odpowiedniego oprogramowania oraz adaptacją poddasza Dyrekcji na pomieszczenia biurowe.

Układając realizowane w 1997 roku prace z zakresu remontów w porządku chronologicznym, przedstawiają się one w sposób następujący:

Styczeń 1997

W Lipniaku

1. leśniczówka, w której zainstalowano centralne ogrzewanie, budynek został ocieplony i odnowiono na nim elewację, dzięki likwidacji kominów na poddaszu udało się wykonać dodatkowy pokój i łazienkę, wyremontowano i pomalowano dach.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

2. budynek gospodarczy został zaadoptowany w części na cele mieszkalne, wykonano tu dwa pokoje gościnne z salonem wyposażonym w kominek i łazienką. Ściany wykonane z płyt gipsowo- kartonowych, drewniane podłogi i schody na poddasze, całość sprawia bardzo przyjemne wrażenie. Pozostała część budynku została przystosowana do popasu koni. Budynek został oszalowany deskami i pomalowany w kolorze jednakowym jak budynek leśniczówki, część mieszkalna została dodatkowo ocieplona co umożliwi korzystanie z obiektu zimą.

W Mikołajewie

1. budynek mieszkalny- odnowione wnętrze mieszkania podleśniczego, całkowicie przebudowane pokoje gościnne na poddaszu. Dzięki likwidacji zbędnej dużej kuchni węglowej wykonano dodatkowy pokój z kabiną prysznicową. Pokoje całkowicie odnowiono i wyposażono w nowe meble. Budynek został ocieplony i na nowo otynkowany.

2. Stodoła - otrzymała nowy szalunek i pokrycie dachu z blachy ocynkowanej.

W Czerwonym Folwarku

Budynek magazynowy wyremontowane wnętrza, wymienione stare nieszczelne pokrycie dachu z eternitu na płyty Onduline oraz odnowiono elewację budynku.

- Wybraliśmy wykonawcę obiektów małej infrastruktury turystycznej /wieże widoków, kładki. Wybrany został Zakład Stolarski prowadzony przez Aleksandra Sidłowskiego.

- Powstały obiekty na trasie ścieżki dydaktycznej Ośrodka Edukacji Środowiskowej Słupie. Wykonano dwie kładki i jedną platformę widokową. przy Sucharach stanowiących jedną z głównych atrakcji ośrodka .Wykonawcą był Zakład Stolarski prowadzony przez Aleksandra Sidłowskiego

wykonano adaptację dwóch poddaszy na cele mieszkaniowe w leśniczówce Słupie

Styczeń - Kwiecień 1997

- Wzniesiono hangary na jeziorze Postaw w Czerwonym Folwarku. Powstały tu trzy budynki drewniane, w których pomieści się sprzęt pływający brygady rybackiej oraz Straży Parku, jeden z budynków wykonany na głębokiej wodzie służył będzie jednocześnie za magazyn ryb żywych. Budowa jest kontynuacją prac rozpoczętych w ubiegłym roku kiedy to wykonano roboty hydrotechniczne tj. wbito pale na których oparto konstrukcję hangarów oraz wykonano roboty pogłębiarskie.

- Remont i wykończenie dobudówki w budynku mieszkalnym w Sobolewie. W budynku wykonano dodatkowe pomieszczenia mieszkalne, centralne ogrzewanie, doprowadzono bieżącą wodę, odremontowano wnętrze budynku. Budynek został ocieplony, oszalowany deskami i odmalowany. Wykonawca Zakład Ogólnobudowlany Marka Słowikowskiego z Gołdapi.

Luty 1997

- Zakończono prace przy remoncie części administracyjnej budynku Dyrekcji Parku. Trwają końcowe prace przy wystroju gablot informacyjnych na korytarzach i makiecie żeremia bobrowego.

Luty - kwiecień 1997

- Modernizacja poddasza budynku administracyjnego w Krzywem. Powstały nowe pomieszczenia biurowe, które umożliwią poprawę warunków pracy administracji Parku. Dzięki dokonanym pracom uzyskano 14 dodatkowych pomieszczeń, w tym 10 biurowych, 2 łazienki i dwa magazynki. Pomieszczenia zostały estetycznie wykończone płytami gipsowo kartonowymi i drewnem. Zainstalowano tu nowoczesne energooszczędne grzejniki PURMO i miedzianą instalację C.O. W nowo oddanych pomieszczeniach znalazł swoją siedzibę dział ochrony przyrody i krajobrazu, kadry, sekcja remontowa, dział edukacyjny i nadleśniczy obwodu ochronnego Wigry. Wykonawca Zakład Ogólnobudowlany Jana Stankiewicza

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Luty- maj 1997

- Adaptacja poddasza budynku mieszkalnego i remont budynku gospodarczego w osadzie Słupie. Na poddaszu budynku wykonano sypialnię, duży salon, łazienkę i pomieszczenia składowe. Przeprowadzono remont budynku gospodarczego polegający na wykonaniu nowej elewacji z desek oraz pokryciu dachu wiórem osikowym, ujednoliciło to architektonicznie osadę. Wykonawca Zakład Ogólnobudowlany Marka Słowikowskiego.

Marzec 1997

- Mimo ogłoszenia przetargu na dokończenie budowy garaży w Krzywem brak było zgłoszeń od wykonawców. Przetarg unieważniono

Kwiecień - Czerwiec 1997

- Wykonanie trzech zadaszń miejsca informacji i wypoczynku. Obiekty konstrukcji drewnianej z tablicami zawierającymi podstawowe informacje na temat Parku. Projekt i wykonanie Józef Stankiewicz z Krasnopola.

Maj 1997

- Zakończenie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków „BIOVAC” w osadach Mikołajewo, Królówek, Sobolewo, Słupie, Lipniak.

Czerwiec 1997

- Zakończenie prac w Czerwonym Folwarku. Oddano do użytku hangary na sprzęt pływający w Czerwonym Folwarku oraz wyremontowany budynek magazynowy, w którym oprócz magazynu rybackiego pomieści się również warsztat stolarski.
- Zakończenie prac przy budowie kładki dla pieszych na przesmyku jezior Wigry i Leszczewek oraz dwóch wież widokowych / w Leszczewku i w miejscowości Tartak.

Wrzesień 1997

- Przeprowadzamy płukanie sieci c.o. w budynku w Krzywem. Wykonawca Tadeusz Karolczuk z Suwałk.

Październik 1997

- Po serii włamań, celem uniknięcia dalszych strat instalujemy elektroniczny system alarmowy dla całego budynku. Wykonawca Zakład elektroniczny „ALFA” Krzysztofa Filipkowskiego.
- Rozpoczęła się współfinansowana przez Park budowa kolektora ściekowego ze wsi Krzywe, a więc i siedziby Parku do oczyszczalni ścieków w Suwałkach.

Listopad 1997

- Zatrudniamy agencję ochrony „TROP” do dozoru terenu wokół budynku w Krzywem.

Przy tak dużym rozmiarze prac i zakupów inwestycyjnych nastąpiła znaczna poprawa infrastruktury gospodarczej. Jednak potrzeby w tym zakresie są jeszcze bardzo duże, a prace i działania z tym związane muszą być w dalszym ciągu prowadzone.

Zamierzenia inwestycyjne na rok 1998.

Rozpoczęcie budowy zespolonej szkółki leśnej w miejscowości Powały wraz z obiektami: socjalnym, turystycznym, osada leśniczego - po uzyskaniu dotacji z NFOŚiGW .

- a) Budowa dalszych 10 garaży przy siedzibie Dyrekcji Parku w Krzywem.
- b) Prowadzenie napraw głównych:

1. Remont zabudowań osady Gawarzec - budynek mieszkalny + budynki gospodarcze 2 szt.
2. Remont budynku mieszkalnego Samle II
3. Projekt + Remont rybakówki w Bryzglu (budynek mieszkalny i gospodarczy)

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

4. Projekt + Remont rybakówki w Czerwonym Folwarku (po wykwaterowaniu obecnego lokatora)
5. Remont pomieszczeń pracowni naukowej pokoi gościnnych i mieszkań w budynku Krzywe

c) Prowadzenie napraw bieżących

1. Leśniczówka Krzywe naprawa podłóg, konserwacja elewacji, wymiana pieca c.o.
  2. Leśniczówka Leszczewek, remont pieców i trzonu kuchennego
  3. Leśniczówka Krusznik wymiana okna i drzwi balkonowych, remont wejścia do kancelarii
  4. Lipowe remont komina wymiana pieca c.o.
  5. Buda Ruska remont komina i instalacji elektrycznej w budynkach gospodarczych,
  6. ogrodzenie osad : Królówek, Słupie, St. Nadleśnictwo w Maćkowej Rudzie
  7. Remont kominów, c.o. instalacji elektrycznej w Czerwonym Folwarku bud. 7,8,9,10,11
  8. Pielęgnacja i modernizacja zieleni oraz remont ogrodzenia wokół budynku WPN w Krzywem
  9. Hydrofornia Krzywe konserwacja zbiorników
- Kontynuowanie budowy obiektów turystycznych z wykorzystaniem środków pomocowych programów PHARE - RAPID, przez budowę 5 wież widokowych, 3 wiat z kominkiem, 1.5 km kładek przez tereny trudnodostępne.
  - Kontynuowanie modernizacji źródeł ciepła w osadach służbowych, poprzez zastępowanie ich pompami ciepła - 3 osady.
  - Rozpoczęcie prac projektowych Ośrodka Edukacji Środowiskowej z całoroczną bazą noclegową w miejscowości Słupie.
  - Rozpoczęcie prac projektowych Muzeum im. A. Lityńskiego w miejscowości Stary Folwark
  - Rozpoczęcie remontów dróg leśnych
  - Dalsza modernizacja wyposażenia przeciwpożarowego Parku.
  - Wprowadzanie w życie programu selektywnej zbiórki odpadów.
  - Zgodnie z ustaleniami audytu energetycznego opracowanego przez Krajową Agencję Poszanowania Energii w Warszawie celem obniżenia bieżących kosztów eksploatacji budynku w Krzywem istnieje potrzeba wykonania niżej wymienionych prac:
    - Wymiana stolarki okiennej na energooszczędną -trójszybową, szacowany koszt 99.400 zł
    - Montaż automatyki pogodowej i sterowania instalacji c.o., szacowany koszt 24.650 zł
    - Wymiana grzejników na nowoczesne typu PURMO szacowany koszt 45.640 zł
    - Wymiana źródła ogrzewania na pompę ciepła o mocy 132 kW szacowany koszt 189.327 zł

6.10. Zatrudnienie i wynagrodzenia

W roku 1997 stan zatrudnienia był podobny jak w roku 1996. Na dzień 31.12.1997 przedstawiał się on następująco

- w budżecie 66 etatów

- w gospodarstwie pomocniczym 31 etatów

W okresie maj - październik, w ramach umowy z Rejonowym Biurem Pracy w Suwałkach w sprawie organizacji robót publicznych, zatrudnionych było 20 osób przy pracach interwencyjnych. Wynagrodzenie i składki na ubezpieczenia społeczne tej grupy pracowników refundował Rejonowy Urząd Pracy. Pracownicy ci wykonywali prace związane z remontem ogrodzenia w Obwodzie Ochronnym Wysoki Most oraz remontami dróg, konserwacją urządzeń turystycznych i hodowlą lasu w Obrębie Ochronnym Wigry.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Od lipca 1997 roku, pięciu pracowników podjęło decyzję o utworzeniu własnych firm usługowych. Jedną z firm świadczy usługi z zakresu dozoru mienia w Ośrodku Edukacji Środowiskowej w Słupiu. Drugą z firm założyła sprzątaczką i w chwili obecnej świadczy usługi z zakresu sprząkania pomieszczeń biurowych Dyrekcji Parku. Oprócz korzyści związanych z odzyskaniem w ten sposób etatów potrzebnych do zatrudnienia pracowników merytorycznych, znacznie wzrosła jakość wykonywanych przez te firmy prac. W ramach zwolnionych przez prywatyzujących się pracowników etatów zostali w 1997 roku zatrudnieni:

- Kierownik Sekcji ds. Turystyki
- podleśniczy w OO. Słupie
- referent ds. dydaktyki

W 1997 roku w Wigierskim Parku Narodowym średnia płaca wniosła:

1. w budżecie 1188,70 PLN
2. w gospodarstwie pomocniczym 798,00 PLN

W porównaniu z rokiem 1996 wzrosła ona odpowiednio 24 % w budżecie oraz 25 % w gospodarstwie pomocniczym.

Wszystkie ruchome składniki wynagrodzenia, takie jak umundurowanie, ekwiwalenty za deputaty, nagrody jubileuszowe i odprawy były w pełni realizowane na bieżąco.

Większość prac związanych z ochroną ekosystemów lądowych była wykonywana przez wynajęte do tego celu Zakłady Usług Leśnych. Wykonawcy ci zostali wyłonieni w drodze zastosowania przepisów Ustawy o zamówieniach publicznych. W 1996 roku na terenie Parku pracowało 16 Zakładów Usług Leśnych łącznie średnio 90 osób.

6.11. Szkolenia

Pracownicy Wigierskiego Parku Narodowego, oprócz uczestnictwa w kursach i szkoleniach podwyższają również swoje kwalifikacje i wykształcenie w innych systemach kształcenia. W systemie studiów zaocznych kształci się dwóch pracowników. W celu uzupełnienia wykształcenia, pięciu pracowników kontynuuje naukę w systemie zaocznym w Technikum Leśnym w Białowieży. Jednego pracownika skierowano na Podyplomowe Studia Socjologii Wsi „Rozwój terenów wiejskich w perspektywie integracji z Unią Europejską” finansowane z funduszu FAPA. Rozmiar i tematykę szkoleń prowadzonych w 1996 roku dla pracowników Wigierskiego Parku Narodowego przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Szkolenia w 1997 roku

Lp.	Tematyka szkolenia(kursu)	Organizator szkolenia	Ilość uczestników
1	2	3	4
1.	Kurs Przewodników WPN	WPN	15
2.	Kurs języka niemieckiego	Suwalska Szkoła Biznesu	2
3.	Kurs szkoleniowy „Rozwój produktu turystyki aktywnej i specjalistycznej”	Fundacja rozwoju Turystyki „Tourin”	1
4.	Kurs Sternika Motorowodnego	Polski Związek Motorowodny	1
5.	Kurs instruktorski z zakresu zbioru szyszek, nasion i owoców z drzew stojących	Leśny Bank Genów w Kostrzycy	1
6.	Szkolenie z zakresu wyboru populacji drzew i krzewów do ochrony zasobów genowych	Leśny Bank Genów w Kostrzycy	1
7.	Symposium Ekologiczne podstawy ochrony lasu	KZPN Warszawa	2
8.	Doroczne szkolenie obronne	MOŚ,ZNiL Warszawa	2
9.	Doskonalenie zawodowe Strażników	KZPN Warszawa	6

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

	Straży Parku		
10.	Seminarium nt. Leśnej gospodarki rezerwatowej	MOŚ, ZNiL Warszawa	1
11.	Szkolenie okresowe dla kierowników zakładów i ich zastępców z zakresu bhp	KZPN Warszawa	2
12.	Okresowe szkolenie z zakresu bhp i ppoż.	WPN	11

6.12. Analiza stanu BHP

- **Struktura zatrudnienia:**

	całkowita liczba zatrudnionych	- 97 osób
1.	gospodarstwo pomocnicze	- 31 osób
2.	budżet	- 66 osób
3.	kobiety	- 20
4.	młodociani	- 0

- **Wypadki przy pracy:**

W 1997 roku miały miejsce 3 wypadki przy pracy:

1. w dniu 4.06.97r. wypadkowi uległ drwal-motorniczy - Stanisław Hołubowicz. Poszkodowany uległ wypadkowi podczas zmiany stanowiska pracy. Przejeżdżając rowerem do kolejnego oddziału, w którym miał kontynuować pracę wyrzucił się i doznał stłuczenia żeber (7 dni zwolnienia lekarskiego)
2. w dniu 3.09.97r. wypadkowi uległ robotnik gospodarczy, zatrudniony w ramach robót publicznych - Andrzej Sadowski. Poszkodowany rozciął sierpem stopę podczas wykonywania prac pielęgnacyjnych na uprawie (7 dni zwolnienia lekarskiego)
3. w dniu 7.10/97r. wypadkowi uległ drwal - motorniczy - Andrzej Olszewski. Poszkodowany doznał powierzchniowych poparzeń dłoni podczas palenia gałęzi po pozyskanym surowcu świerkowym (11 dni zwolnienia lekarskiego).

Łączna liczba dni zwolnienia lekarskiego z tytułu wypadków przy pracy wyniosła 25. W związku z zaistniałymi wypadkami nie zachodziła konieczność wypłaty jednorazowych odszkodowań. We wszystkich przypadkach komisja lekarska orzekła zerowy procent uszczerbku na zdrowiu poszkodowanych.

- **Wypadki w drodze z domu do pracy i z pracy do domu:**

W 1997 roku nie zaistniały wypadki w drodze do pracy i z pracy.

- **Choroby zawodowe:**

W 1997 roku zarejestrowano jeden przypadek choroby zawodowej u drwala-motorniczego - Jana Świackiego. U poszkodowanego w wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono „Borreliosis”. Komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia orzekła zerowy procent uszczerbku na zdrowiu u poszkodowanego, w związku z czym nie zachodziła konieczność wypłacenia pracownikowi jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej.

- **Ochrona zdrowia:**

W ciągu roku skierowano na badania okresowe 37 pracowników Wigierskiego Parku Narodowego. Prowadzono badania kontrolne w przypadku zwolnień lekarskich powyżej 30 dni oraz badania wstępne nowo zatrudnianych pracowników.

- **Szkolenia bhp:**

W 1997 roku zorganizowano i przeprowadzono szkolenia okresowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla następujących grup pracowniczych:

1. pracownicy laboratorium Pracowni Naukowo - Badawczej WPN - 2 osoby
2. pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych - 9 osób

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

3. pracownicy nadzoru - 5 osób
  4. pracownicy administracyjno - biurowi - 6 osób
- Jednocześnie prowadzono instruktaż ogólny i stanowiskowy dla pracowników nowo zatrudnianych.

1. W szkoleniu dla dyrektorów zorganizowanym przez KZPN w miesiącu marcu uczestniczyli:
2. Dyrektor WPN mgr inż. Zdzisław Szkiruc
3. Z-ca Dyrektora mgr inż. Zbigniew Bogusławski

- **Zagrożenia czynnikami szkodliwymi:**

W Wigierskim Parku Narodowym, ze względu na specyfikę prowadzonej działalności występują następujące zagrożenia czynnikami niebezpiecznymi dla zdrowia:

1. hałas - stolarz, drwal-motorniczy - 10 osób
2. wibracja - drwal-motorniczy - 9 osób
3. nadmierne obciążenie fizyczne - drwal - motorniczy - 9 osób
4. stały kontakt z wodą - rybacy - 5 osób
5. monitory ekranowe - pracownicy obsługujący komputery- 17 osób
6. maszyny szczególnie niebezpieczne - stolarz, drwal-motorniczy - 10 osób
7. odczynniki chemiczne i trucizny - pracownicy laboratorium - 2 osoby
8. zagrożenie chorobami przenoszonymi przez kleszcze - pracownicy terenowi, pracownicy nadzoru inżynierskiego, pracownicy Ośrodka Edukacji Środowiskowej, pracownicy Pracowni Naukowo - Badawczej.

- **Profilaktyka:**

W związku z istniejącymi zagrożeniami pracowników ze strony ww. czynników szkodliwych i niebezpiecznych, w Wigierskim Parku Narodowym prowadzone były następujące działania profilaktyczne w celu ograniczenia stopnia zagrożenia:

1. wydawanie posiłków profilaktycznych pracownikom uprawnionym do ich otrzymywania
2. dostarczanie napojów chłodzących w okresie letnim oraz napojów ciepłych w okresie zimowym (pracownicy przygotowują posiłki i ciepłe napoje we własnym zakresie z dostarczonych przez zakład produktów)
3. wydawanie wg bieżących potrzeb odzieży ochronnej i roboczej oraz obuwia roboczego w oparciu o przyjęte Zarządzeniem nr 11/97 Dyrektora Wigierskiego Parku Narodowego z dnia 11.06.1997 roku normy przydziału odzieży ochronnej i roboczej dla poszczególnych stanowisk.
4. wydawanie pracownikom środków czystości w oparciu o Zarządzenie nr 17/97 Dyrektora WPN z dnia 19.09.1997 roku
5. terminowe prowadzenie badań lekarskich
6. prowadzenie szkoleń z zakresu bhp
7. powołanie komisji do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy w Wigierskim Parku Narodowym

- **Plan zamierzeń w zakresie poprawy stanu bhp na 1998 rok:**

- 1/ Przeprowadzenie wiosennego przeglądu stanowisk pracy - kwiecień
- 2/ Szkolenie okresowe z zakresu bhp:
  1. pracownicy zatrudnieni na stanowiskach kierowniczych - 3 osoby - luty
  2. pracownicy zatrudnieni na stanowiskach robotniczych - 17 osób - styczeń
  3. prowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego dla pracowników nowo zatrudnianych i zmieniających stanowiska pracy.
- 3/ Badania profilaktyczne:
  1. wstępne dla pracowników nowo zatrudnianych
  2. kontrolne w przypadku zwolnień lekarskich powyżej 30dni
  3. okresowe dla pracowników gospodarstwa pomocniczego - 17 osób
  4. okresowe dla pracowników budżetowych - 37 osób
- 4/ Okresowe kontrole wewnętrzne prowadzone w obwodach ochronnych przez służbę bhp
- 5/ Zakup odzieży ochronnej i roboczej oraz wyposażanie w nią pracowników WPN.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

- 6/ Szczepienia ochronne pracowników przeciw kleszczowemu zapaleniu opon mózgowych.
 7/ Wykonywanie innych zadań związanych z obowiązkami pracodawcy i służby bhp w zakładzie pracy.

7. ZAGROŻENIA EKONOMICZNO FINANSOWE

W 1997 roku wpływy ze sprzedaży drewna, ryb i licencji wędkarskich, turystyki itp., nie osiągnęły rozmiaru z roku 1996, niemniej jednak pokryły koszty związane z funkcjonowaniem Parku. Dyrekcja Parku zmuszona była do zaniechania części inwestycji planowanych do realizacji w analizowanym roku. Mając świadomość, że wpływy w 1998 roku będą dalej się zmniejszać, istnieje potrzeba uzyskania dotacji na finansowanie prac związanych dokończeniem Planu Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego, z budową szkółki zespolonej, adaptacji dawnej Stacji Hydrobiologicznej na Muzeum Parku, budową Ośrodka Edukacji Środowiskowej, rozbudowy infrastruktury turystycznej na terenie Parku, prowadzenia wykupu gruntów stanowiących pełne enklawy obcej własności nad rzekami i jeziorami położonymi w ekosystemach leśnych, i innych zadań wymagających bardzo wysokich nakładów finansowych. Szacujemy, że wpływy z gospodarstwa pomocniczego w 1998 roku wyniosą 1'835'381 PLN Koszty działalności zaś szacowane są na kwotę 4'447'627 PLN. Planowany ujemny wynik finansowy gospodarstwa (2'612'246 PLN) oraz potrzeba realizacji także zadań, które nie były ujmowane w rocznych planach ochronnych, zmusza Dyrekcję Parku do szukania oprócz budżetowych innych potencjalnych źródeł finansowania realizacji planowanych zadań. Efektem tego, było opracowanie w 1997 roku 18-stu wniosków o uzyskanie dotacji finansowych., których łączny koszt planowany jest w wysokości 12'086'917 PLN. Planowany udział dotacji wynosi 5'836'349 PLN co stanowi 48 % planowanych kosztów. W przypadku akceptacji wszystkich złożonych wniosków Wigierski Park Narodowy w celu dotrzymania umów musiałby wyasygnować kwotę w wysokości 6'250'568 PLN tj. 52 % wartości wnioskowanych zadań.

Szczegółową wykaz wniosków składane w 1997 roku o uzyskanie dotacji finansowych, na lata 1998 - 1999 zawierają tabele 12, 13, 14.

Tabela 12. Wnioski składane do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w 1997 r.

Lp.	Tytuł wniosku/ nazwa zadania	Koszt zadania		Kwota dotacji		Udział własny	
		PLN	%	PLN	%	PLN	%
1	Wykupy gruntów	386314	100	228602	59	157712 ¹	41
2	Plan Ochrony Wigierskiego PN	2 483913	100	661245 ²	27	1822668 ³	73
3	Rozwój infrastruktury turystycznej WPN	862330	100	490000	57	372330	43
4	Mapa turystyczna WPN	77 000	100	50000	65	27000	35
5	System ochrony przeciwpożarowej WPN	381200	100	184600	48	196600	52
6	Segregacja odpadów na terenie WPN	110000	100	95000	86	15000	14
7	Ochrona ekosystemów lądowych WPN	526790	100	208500	40	318290	40
8	Ochrona ichtiofauny i zasobów wodnych	1391500	100	310000	22	1081500 ⁴	78
9	Szkółka leśna Powały ⁵	2916570	100	2111300	72	805270 ⁶	28
10	Wydanie książki pt. Wigierski PN	124000	100	100000	81	24000	19
11	Realizacja filmu dokum. Pt. Wigierski PN	26700	100	21700	81	5000 ⁷	19
12	Modernizacja ogrzewania bud. Dyrekcji	269457	100	110000	41	159457 ⁸	59
13	Kolektor do oczyszczalni Suwałki	121834	100	111076	91	10758	9

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

	RAZEM	9677608	100	4682023	48	4995585	52
--	-------	---------	-----	---------	----	---------	----

¹ w tym udział EkoFunduszu - 112000 PLN udział WPN 45712 PLN

² w tym kwota dotacji z NFOŚiGW z 1991-94 roku - 131769 PLN dotacja w 1997 r - 529476

³ w tym kwota dotacji z VIBORG AMT (Dania) - 213550 PLN , udział WPN 1609118 PLN

⁴ w tym udział EkoFunduszu - 660000 PLN udział WPN 421500 PLN

⁵ aktualizacja harmonogramu wniosku z 1996 roku. Poniesione w ramach tego zadania koszty WPN wynoszą obecnie 502650 PLN

⁶ w tym kwota dotacji z EkoEfekt Gliwice w wysokości 59355 PLN, udział WPN 745915 PLN

⁷ kwota ta stanowi darowiznę na rzecz WPN Pani Elżbiety Fabińskiej

⁸ w tym kwota dotacji z NFOŚiGW w wysokości 110000 PLN, udział WPN 49457 PLN

Tabela 13. Wnioski składane do Fundacji EkoFundusz w Warszawie w 1997 r.

Lp.	Tytuł wniosku/ nazwa zadania	Koszt zadania		Kwota dotacji		Udział własny	
		PLN	%	PLN	%	PLN	%
1	Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt WPN	431700	100	199000	46	232700 ⁹	54
2	Ochrona ichtiofauny i zasobów wodnych	1391500	100	660000	47	731500 ¹⁰	53
3	Modernizacja ogrzewania bud. Dyrekcji	269457	100	132000	49	137457 ¹¹	51
	RAZEM	2092657	100	991000	47	1101657	53

⁹ tym udział NFOŚiGW - 2212 PLN, WFOŚiGW w Suwałkach 9000 PLN, WPN 221488 PLN

¹⁰ tym kwota dotacji z NFOŚiGW - 310000 PLN udział WPN 421500 PLN

¹¹ w tym kwota dotacji z NFOŚiGW - 110000 PLN udział WPN 27457 PLN

Tabela 14. Wnioski składane do agencji ARES w Suwałkach w 1997 r. o dofinansowanie z programu STRUDER II

Lp.	Tytuł wniosku/ nazwa zadania	Koszt zadania		Kwota dotacji		Udział własny	
		PLN	%	PLN	%	PLN	%
1	Szlak turystyczny Powały-Jastrzęby	230000	100	115000	50	115000	50
2	Turystyka aktywna na obszarze WPN	96652	100	48326	50	48326	50
	RAZEM	326652	100	163326	50	163326	50

Plan i wykonanie pod względem finansowych zadań budżetowych i w gospodarstwie pomocniczym przedstawiają poniższe tabele 15,16, 17.

Tabela 15. Dochody budżetowe

Rozdział 4711					
Lp.	Nazwa paragrafu	§§	Plan	Wykonanie	% wykonania
1	2	3	4	5	6
1.	Dochody z dzierżaw	33	-	5727,47	-
2.	Wpływy z usług	42	40000	52386,30	130
3.	Wpływ ze sprzedaży wyrobów i składników majątkowych	43	-	2600,00	-
3.	Dochody różne	77	-	-	-
4.	Odsetki	81	-	-	-

Tabela 16. Wydatki budżetowe

Lp.	Nazwa paragrafu	§§	Plan	Wykonanie	%
-----	-----------------	----	------	-----------	---

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

					wykonania
1	2	3	4	5	6
Rozdział 4711					
1.	Wynagrodzenia osobowe	11	94144	941444,00	100
2.	Nagrody z ZFN	17	51644	51643,00	100
3.	Nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	21	300	300,00	100
4.	Stypendia	24	-	-	-
5.	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	25	725	724,27	99,9
6.	Podróże służbowe krajowe	28	7050	7051,05	100
7.	Podróże służbowe zagraniczne	29	4710	4706,27	99,9
8.	Materiały i wyposażenie	31	176326	176326,00	100
9.	Energia	35	5600	5600,00	100
10.	Usługi materialne	36	124000	124000,00	100
11.	Usługi niematerialne	37	17425	17424,86	100
12.	Kary, odsetki i sankcje	39	-	-	-
13.	Pomoce dydaktyczne, naukowe i książki	38	-	-	-
14.	Różne opłaty i składki	40	30814	30814,00	100
15.	Składki na ubezpieczenia społeczne	41	429681	429517,00	100
16.	Składki na fundusz płac	42	28592	28554,09	99,9
17.	Odpisy na ZFŚS	43	23221	23221,00	100
18.	Podatki i opłaty na rzecz budżetu państwa	66	-	-	-
19.	Podatki i opłaty na rzecz budżetów gmin	67	94289	94088,90	99,8
20.	Dotacje na finansowanie inwestycji jednostek budżetowych	72	100000	100000,00	100
Razem			2035821	2035414,92	100
Rozdział 4997					
1.	Dotacje dla jednostek gospodarki pozabudżetowej	47	-	-	-
Rozdział 4995					
1.	Podróże służbowe krajowe	28	4000	4000,00	100
2.	Materiały	31	-	-	-
3.	Usługi materialne	36	2000	2000,00	100
4.	Usługi niematerialne	37	-	-	-
Razem rozdziały 4711+4997+4995			2041821	2041414,92	99,98

Tabela 17. Koszty działalności gospodarstwa pomocniczego wg typów działalności za rok 1997 (*dochody - sprzedaż produktów i usług oraz dotacje i refundacje w tym także z Rejonowego Urzędu Pracy w Suwałkach.)

Lp.	Typ działalności	Koszty (PLN)		Dochody* (PLN)	
		plan	wykonanie	plan	wykonanie
1	2	3	4	5	6
I.	Ochrona przyrodniczych i kulturowych zasobów parków narodowych -RAZEM	1351628	1430412	2785766	2871511
1.	Ochrona przyrody nieożywionej i gleb	4000	3362	-	-
2.	Ochrona ścisła	-	-	-	-

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

3.	Ochrona ekosystemów wodnych	208598	190258	245000	323328
4.	Ochrona ekosystemów leśnych	981633	977682	2519466	2458044
a	Cięcia pielęgnacyjne i sanitarne	470665	450161	2519466	2431712
b	Hodowla lasu	308717	323951	-	23,638
c	Ochrona przed czynnikami biotycznymi i abiotycznymi	202251	203570	-	2694
5.	Ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych	5300	542	2000	-
6.	Ochrona zwierząt	46757	89963	19300	19047
a	Ochrona zwierząt	-	41958	-	-
b	Ochrona zwierzyny łownej	46757	48005	19300	19,047
c	Ośrodki hodowli zwierząt	-	-	-	-
7.	Ochrona roślin	-	66951	-	68198
8.	Ochrona walorów widokowych krajobrazu	3000	540	-	-
9.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego	5000	3100	-	-
10.	Ochrona przed pożarami i szkodnictwem	97340	98014	-	2894
II	Działalność naukowo-badawcza, edukacyjna i turystyczna - RAZEM	219735	341946	67600	370389
1.	Działalność naukowo - badawcza	9100	2937	-	-
2.	Edukacja w zakresie ochrony przyrody i parków narodowych	134600	187295	40600	185803
3.	Wydawnictwa	2000	-	-	-
4.	Udostępnianie parku dla turystyki	54035	59599	27000	51034
5.	Monitoring przyrodniczy i techniczny	20000	92115	-	133552
III	Pozostała działalność - RAZEM	965728	1010954	10084	38828
1.	Plany ochrony i ich rewizja	414500	407008	-	-
2.	Regulacja stanu posiadania	6000	-	-	-
3.	Naprawy budynków i innych środków trwałych	170000	194297	-	-
4.	Remonty dróg	77837	78223	-	11424
5.	Transport i gospodarka warsztatowa	204391	220351	-	3063
6.	Administracja budynków	83000	90536	-	-
7.	Inne - przychody konto 750 i 760	10000	20539	10084	24341
IV	Koszty zarządu	326359	377954	-	-
1.	BHP	52000	39597	-	-
2.	Szkolenia zawodowe	1950	2424	-	-
	OGÓLEM	2863450	3161266	2863450	3280728

8. OMÓWIENIE DZIAŁALNOŚCI RADY NAUKOWEJ WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO

W 1997 roku odbyły się trzy posiedzenia Rady Naukowej WPN: 14 marca, 22-23 maja i 22 października.

W pierwszym posiedzeniu udział wzięło 5 członków RN WPN zaproszeni goście i pracownicy Parku. Program posiedzenia dotyczył głównie omówienia sprawozdania z działalności Wigierskiego Parku Narodowego za rok 1996 oraz projektu obszarów objętych ochroną ścisłą.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Po wysłuchaniu wystąpień, dotyczących projektowanej sieci obszarów objętych ochroną ścisłą, Rada Naukowa przedyskutowała najważniejsze założenia projektu, rozważając problem od strony zagrożeń, walorów turystycznych oraz edukacyjnych.

W drugim posiedzeniu Rady Naukowej WPN udział wzięło 9 członków RN WPN, zaproszeni goście, w tym przedstawiciele Krajowego Zarządu Parków Narodowych i Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska, oraz pracownicy Parku. Omawiano głównie problem postępu prac nad Planem Ochrony Parku oraz rozszerzenie obszarów objętych ochroną ścisłą.

Na trzecim posiedzeniu Rady Naukowej WPN, w którym udział wzięło 7 członków RN WPN, zaproszeni goście z KZPN i NFOŚ oraz pracownicy WPN, poruszano głównie temat zaawansowania prac nad Planem Ochrony Parku oraz najważniejszych zamierzeń WPN na rok 1998.

W minionym roku zmienił się skład Rady Naukowej WPN. Na jednym z posiedzeń Rady przedstawiciel KZPN, w imieniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, wręczył nominacje sześciu nowo powołanym członkom Rady. Są to:

1. prof. dr hab. Roman Andrzejewski,
2. prof. dr hab. Andrzej Hopfer
3. dr inż. Andrzej Kolk
4. dr hab. Edward Stępień
5. Wojewódzki Konserwator Przyrody
6. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.

Zainteresowania Rady Naukowej, na trzech ostatnich posiedzeniach, koncentrowały się przede wszystkim na postępach w przygotowywaniu Planu Ochrony Parku oraz na projekcie obszarów objętych ochroną ścisłą. Członkowie Rady bacznie śledzili poczynania wykonawców poszczególnych operatów składających się na Plan Ochrony Parku i wskazywali na najważniejsze ich elementy. Wielokrotnie wskazywali na konieczność przyspieszenia prac nad tym Planem, jednak nie kosztem jego jakości.

Rada Naukowa, po zapoznaniu się z projektem dotyczącym obszarów objętych ochroną ścisłą i obejrzeniu niektórych wyznaczonych obszarów oraz zapoznaniu się z nowym rozporządzeniem dotyczącym WPN, zaproponowała zachowanie dotychczas istniejących obszarów podlegających ochronie ścisłej do czasu opracowania i zatwierdzenia Planu Ochrony Parku.

Ponadto Rada Naukowa na każdym posiedzeniu wydawała swoją opinię na rozmaite tematy związane z zagospodarowaniem i funkcjonowaniem Parku (w sumie wydano 14 opinii).

9. OMÓWIENIE PRZEPROWADZONYCH KONTROLI

9.1. Kontrole zewnętrzne

W 1997 roku w Wigierskim Parku Narodowym odbyło się osiem kontroli zewnętrznych. Zakresy, czas trwania oraz nazwy instytucji i nazwiska osób kontrolujących przedstawiają się następująco:

1. W dniu 14.03.1997 r. odbyła się kontrola prawidłowości naliczania podatku od osób fizycznych za 1996 rok i sporządzania listy płac za 01-31.01.1997 r. w gospodarstwie pomocniczym. Kontrola przeprowadzona została przez Alicję Kuźmę oraz Grażynę Lipską pracowników Urzędu Skarbowego w Suwałkach. Kontrolerzy nie wykazali jakichkolwiek nieprawidłowości w księgowaniu i odprowadzaniu podatku oraz sporządzania list płac.
2. W dniu 12.05.1997r. odbyła się kontrola prowadzeni i przechowywania dokumentacji Posterunku Straży Wigierskiego Parku Narodowego. Kontrolę przeprowadził Roman Stec - pracownik Krajowego Zarządu Parków Narodowych. W przesłanym protokole stwierdzono, iż dokumentacja jest sporządzana i prowadzona prawidłowo.

3. W dniach 12-15.05.1997 r. Inspektor Krajowego Zarządu Parków Narodowych w Warszawie, przeprowadził kontrolę Parku w zakresie udostępniania Parku do zwiedzania i edukacji. Nie dopatrzone się poważniejszych uchybień. Drobne usterki i niedociągnięcia wskazane w protokole zostały przeanalizowane i natychmiast usunięte.

1. W dniach 01.09.1997 do 05.09.1997 oraz 22.09.1997 do 26.09.1997 odbyła się kontrola przeprowadzona przez Pana Waclawa Szaciłło - Inspektora Krajowego Zarządu Parków

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Narodowych w Warszawie. Przedmiotem kontroli było sporządzanie dokumentacji rocznych planów ochronnych z zakresu ochrony ekosystemów leśnych, ochrony ppoż. oraz działalności Straży Wigierskiego Parku Narodowego. Kontrola ta nie wykazała żadnych uchybień. Inspektor sugerował i poddawał do rozpatrzenia pewne propozycje w zakresie udoskonalenia ochrony ppoż. Parku. W świetle instrukcji, wytycznych, przepisów oraz aktualnych potrzeb Parku nie znalazły one jednak uzasadnienia i w rezultacie odstąpiono od ich wdrażania.

1. W dniach 25.08.1997-28.08.1997 i 01.09.1997 odbyła się kontrola w zakresie prawidłowości naliczania składek na ubezpieczenia społeczne, wypłat i rozliczenia kosztów ubezpieczeń społecznych. Kontrolę przeprowadził pracownik zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Augustowie..
2. W dniach 21.04.1997 r. oraz 19.11.1997 r. wraz z pracownikami Zespołu Ochrony Lasu w Olsztynie dokonano kontroli i oceny stanu sanitarnego ekosystemów leśnych Parku. Obie kontrole wykazały, że prace w tym zakresie prowadzone były wzorowo. Podczas ich realizacji, zachowano wszelkie reguły i prawa obowiązujące przy usuwaniu zagrożeń powodowanych ze strony owadów. Z obu kontroli zostały sporządzone notatki opisujące stan sanitarny lasów Parku i zawierające dalsze wskazówki i wytyczne w zakresie utrzymania dobrego stanu sanitarnego ekosystemów leśnych Parku
3. W dniach 22-23.10.1997 r. dokonano lustracji drzewostanów Wigierskiego Parku w celu ustalenia stopnia zagrożenia ze strony kambiofagów. W lustracji udział wzięły następujące osoby: dr Andrzej Kolk IBL Warszawa, mgr inż. Tomasz Gątkiewicz. Z-ca Dyrektora RDLP w Białymstoku, mgr inż. Włodzimierz Bobrzyk i mgr inż. Marek Sumiński KZPN w Warszawie oraz pracownicy Dyrekcji Wigierskiego Parku Narodowego. Nie stwierdzona zagrożenia drzewostanów ze strony kornika drukarza oraz przyplaszczka granatka. Zaproponowano nowe metody kontroli i oceny zagrożenia ze strony przyplaszczka granatka poprzez wykorzystanie pułapek wabiących. Propozycje te zostaną wykorzystane w latach następnych.

9.2. Kontrole wewnętrzne

1. Pracownik prowadzący sprawy ppoż. wraz z przedstawicielami Straży Parku przeprowadził wiosenną kontrolę stanu zabezpieczenia osad Parku pod względem p.poz. Stwierdzone uwagi i niedociągnięcia zostały usunięte w terminie 1 miesiąca co wykazała następna kontrola.
2. W ramach kontroli wewnętrznych Straż Wigierskiego Parku Narodowego przeprowadziła wiosną i jesienią 1997 roku kontrole obchodów dozorowanych przez strażników i podleśniczych. Tylko w jednym przypadku ujawniono pnie pokradzieżowe. Jednak były to małe szkody, gdyż szacowana masa skradzionego drewna (łącznie z czterema przypadkami kradzieży drewna) wyniosła 3,90 m.³ drewna o wartości 198,90 PLN.
3. Jesienią 1997 roku przeprowadzono inwentaryzację trwałych składników majątkowych Parku. Do końca 1997 roku trwały wyjaśnienia donosnie ubytków oraz likwidacji tych środków.
4. Korzystając z uprawnień oskarżyciela publicznego WPN, przeprowadzono cztery postępowania w sprawach o kradzież drewna, z czego jedną skierowano do prokuratury, dwa do kolegium do spraw wykroczeń z wnioskiem o ukaranie a jedną umorzono na wniosek Parku.
5. W Parku w 1996 roku prowadzona była wzorem lat poprzednich działalność mandatowa. Do nakładania mandatów karnych uprawnionych było 25 pracowników WPN w tym 6 funkcjonariuszy Straży Parku. Ogółem nałożono 37 mandatów (o 31 mniej niż w roku 1996) na łączną kwotę 640 PLN
6. Administracja Parku przeprowadziła liczne kontrole prawidłowości prowadzenia zabiegów ochronnych w poszczególnych Obwodach Ochronnych jak również prawidłowości sporządzania dokumentacji. Wnioski przeprowadzonej kontroli na bieżąco były przedkładane kierownictwu Parku.
7. W sierpniu 1997 roku Dział Ochrony Przyrody i Krajobrazu przeprowadził we wszystkich Obwodach Ochronnych Parku ocenę udatności upraw oraz ocenę prawidłowości

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

wykonywania zabiegów hodowlanych. W ujawnionych przypadkach nienależytego wykonania prac przez Zakłady Usług Leśnych, leśniczowie zobowiązani byli udzielić pisemnych wyjaśnień oraz zwrócić kwoty wcześniej wypłacone ZUL-om za wykonanie danego zlecenia.

8. Kontrole podlegały także służby dozoru. Praca ich była kontrolowana szczególnie nocą. W tym zakresie także nie stwierdzono nieprawidłowości.

10. WSPÓŁPRACA Z WŁADZAMI I INNYMI ORGANIZACJAMI W KRAJU I ZAGRANICĄ

W 1996 roku Wigierski Park Narodowy współpracował między innymi z :

1. Agencją Rozwoju Regionalnego „Ares” w Suwałkach (pomocy w zakresie uzyskiwania różnych środków finansowych)
2. Akademią Medyczną w Białymstoku (w zakresie badań mykologicznych),
3. Akademią Rolniczo - Techniczną w Olsztynie (w zakresie prowadzenia wspólnych badań)
4. Akademią Rolniczą w Poznaniu (w zakresie badań entomologicznych)
5. Amphi Consult - Dania (w zakresie badań płazów),
6. Białowiecki Park Narodowy (w zakresie organizowania wspólnych badań herpetologicznych),
7. Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Warszawie (w zakresie sporządzania planu ochrony)
8. Centrum Informacji Chiropterologicznej Krakowie (w zakresie prowadzenia wspólnych badań),
9. EkoFunduszem w Warszawie (pomoc w przygotowywaniu wniosku o dotację na ochronę gatunkową roślin i zwierząt),
10. EkoTourist w Krakowie (w zakresie organizacji wycieczek przyrodniczych),
11. Federation des Parcs Naturels Régionaux de France w Paryżu - Francja (współpraca w zakresie wymiany doświadczeń i informacji na temat działalności parków narodowych i krajobrazowych we Francji i Polsce)
12. Filią Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku (w zakresie prowadzenia wspólnych badań).
13. FNNPE - udział w sesji plenarnej w Irlandii i współpraca w zakresie współdziałania z parkami narodowymi w Europie.
14. Fundacja Współpracy Polsko - Niemieckiej (Stiftung für Deutsch - Polnische Zusammenarbeit) Wirtschaftsförderung Muritz, überbetriebliche Ausbildungs-Zentrum w Waren - Współpraca w zakresie edukacji, turystyki i wspierania Parków Narodowych. Pomoc w organizacji Międzynarodowych Plenerów Rzeźbiarskich.
15. Furnal Travel Białystok (w zakresie organizacji wycieczek przyrodniczych),
16. GIOŚ (w zakresie Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego)
17. GRID (w zakresie wymiany informacji o środowisku przyrodniczym)
18. IMGW Białystok (w zakresie prowadzenia monitoringu stanów wód Parku),
19. Instytutem Badawczym Leśnictwa - Białowieża (w zakresie prowadzenia wspólnych badań),
20. Instytutem Badawczym Leśnictwa - Warszawa (w zakresie konsultacji),
21. Instytut Badawczy Leśnictwa w Sękocinie (w zakresie konsultacji)
22. Instytutem Biologii Doświadczalnej PAN (w zakresie prowadzenia badań entomologicznych)
23. IMGW Białystok (w zakresie konsultacji i wymiany danych)
24. Instytut Ochrony Środowiska (w zakresie wymiany danych i konsultacji dot. Zintegrowanego monitoringu środowiska, oraz przy zbiorze i oznaczeniu piór ptaków),
25. Instytutem Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie (w zakresie konsultacji i prowadzenia badań naukowych).
26. InterTim Suwałki (w zakresie opracowywania map numerycznych),
27. IUCN Pan European Wetland Expert Group - PEWEG (konsultacje w zakresie ochrony terenów podmokłych w Europie)
28. Kampio Pruszków (w zakresie organizacji wycieczek przyrodniczych),

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

29. Klubami Płetwonurków - "Orka" w Suwałkach i "Tryton" w Augustowie (w zakresie usług związanych z pobieraniem próbek osadów dennych)
30. Korpusem Pokoju (w zakresie fachowego doradztwa)
31. Krajowym Centrum Edukacji Ekologicznej (w zakresie udostępniania informacji i materiałów proekologicznych oraz tworzenia sieci regionalnych centrów edukacji ekologicznej)
32. Leśnym Bankiem Genów w Kostrzycy (w zakresie przechowywania nasion pozyskanych z drzew i krzewów Wigierskiego Parku Narodowego)
33. Muzeum Okręgowym w Suwałkach (w zakresie pozyskiwania materiałów źródłowych i wymiany danych).
34. Muritz Nationalpark w Muritz -Niemcy - wizyta dyrektora Parku Muritz w Polsce oraz podpisanie umowy o długookresowej współpracy pomiędzy Parkami
35. Nadleśnictwami: Augustów, Głęboki Bród, Pomorze, Suwałki, Szczebra,
36. Narodową Fundacją Ochrony Środowiskach (w zakresie sporządzania planu ochrony)
37. Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w zakresie finansowania zadań - wykaz zadań przedstawiony został w tabeli nr 6)
38. Ochotniczą Strażą Pożarną w Płocicznie, Maćkowej Rudzie, Bryzglu, Czerwonym Folwarku, Pogorzeltu (w zakresie ochrony przeciwpożarowej terenów i obiektów Parku)
39. Ogrodem Botanicznym w Warszawie (w zakresie realizacji programów naukowo-badawczych, w tym badań roślin rzadkich i zagrożonych w WPN)
40. Państwową Strażą Pożarną w Suwałkach, Augustowie i Sejnach (w zakresie organizacji szkoleń, i ochrony przeciwpożarowej terenów i obiektów Parku)
41. Państwowy Instytut Geologiczny (w zakresie monitoringu wód podziemnych),
42. Politechniką Wrocławską (w zakresie prowadzenia wspólnych badań),
43. Polskim Towarzystwem Etologicznym w Warszawie (w zakresie realizacji tematów naukowo - badawczych)
44. Polskim Towarzystwem Geologicznym w Warszawie (w zakresie wymiany doświadczeń)
45. Polskim Towarzystwem Turystyczno - Krajoznawczym w Suwałkach (w zakresie organizacji imprez turystycznych).
46. Polskim Związkiem Łowieckim (w zakresie ochrony zwierzyny łownej)
47. Przedszkolami nr 19, 12, 10, (w zakresie fachowej pomocy w realizacji programu proekologicznego).
48. Ramboll - Dania (w zakresie realizacji projektu „Improved environment monitoring program”),
49. Region Rhune-Alpes w Charbonnières - Francja (w zakresie wymiany doświadczeń pomiędzy Parkami we Francji i Polsce)
50. Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Białymstoku (w zakresie ekosystemów leśnych)
51. RHLM Consult - (Dania) w zakresie opracowywania programu monitoringu środowiska przyrodniczego w Wigierskim Parku Narodowym
52. Stowarzyszenie Społeczno-Kulturowe „Oś” Augustów (w zakresie konsultacji i realizacji wspólnych projektów - ochrona płazów),
53. Suwalską Izbą Rolniczo - Turystyczną w Suwałkach (w zakresie wspierania i rozwoju turystyki w Wigierskim Parku Narodowym)
54. Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (w zakresie konsultacji i prowadzenia badań);
55. Trax - Elektronik w Krakowie (w zakresie prowadzenia pomiarów meteorologicznych)
56. T&S Warszawa (w zakresie realizacji projektu wdrażania GIS - Systemy Informacji Przestrzennej, projekt „Improved environment monitoring program”)
57. Urzędem Wojewódzkim w Suwałkach (w zakresie ochrony przyrody i środowiska, turystyki, zagospodarowania przestrzennego oraz gromadzenia, przetwarzania i prezentacji danych o środowisku przyrodniczym).
58. Uniwersytetem Gdańskim (w zakresie prowadzenia badań entomologicznych)

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

59. Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu (w zakresie realizacji programu pomiarowego Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego)
60. Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu (w zakresie badań entomologicznych).
61. Uniwersytetem Łódzkim - Łódź (w zakresie badań naukowych).
62. Urzędami Gmin (sprawy budownictwa, gospodarki wodno-ściekowej, zagospodarowania przestrzennego).
63. VIBORG AMT oraz Ramboll - (Dania) w zakresie opracowywania projektów proekologicznych w WPN, system wdrażania systemów GIS. Wyposażenie Parku w nowoczesny sprzęt komputerowy (6 pełnych wysokiej klasy zestawów komputerowych) organizacja sieci komputerowej, pomoc merytoryczne w zakresie obsługi sieci, wdrażania programów SIP, realizacji projektu „Improved environment monitoring program”)
64. Wojewódzką Komendą Policji (szkolenie Straży Parku, współdziałanie w zakresie zwalczania przestępstw i wykroczeń oraz ochrony mienia)
65. Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w zakresie finansowania edukacji ekologicznej)
66. Wojewódzkim Inspektorem Obrony Cywilnej (w zakresie obrony cywilnej WPN).
67. Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Suwałkach (w zakresie wymiany informacji i prowadzenia wspólnych badań).
68. Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Suwałkach (w zakresie edukacji ekologicznej).
69. Wyłuszcarnie w Jarocinie (woj. Poznańskie), Augustowie i Czarnej Białostockiej (w zakresie wyłuszczenia nasion)
70. Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Bydgoszczy (w zakresie badań entomologicznych).
71. Zarządem Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Suwałkach w zakresie ochrony ichtiofauny.
72. Zespołem Ochrony Lasu w Olsztynie w zakresie ochrony ekosystemów leśnych, organizacji szkoleń specjalistycznych

11. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Rok 1997 był ósmym rokiem działalności Wigierskiego Parku Narodowego. Jednym z najważniejszych wydarzeń mających wpływ na uregulowanie działalności Parku było podpisanie przez Premiera Włodzimierza Cimoszewicza Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 24 poz. 124 z dnia 6 marca 1997 r.), które obowiązuje od 28 marca 1997 roku. Do dnia 27 marca 1997 funkcjonowanie Parku oparte było o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1988 r w sprawie utworzenia Wigierskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 25 poz. 173). W nowym rozporządzeniu została utworzona strefa ochronna (otulina) Wigierskiego Parku Narodowego.

Wiodącym tematem 1997 roku, poza wypełnianiem jego statutowych obowiązków, były prace prowadzone nad Planem Ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Tempo prowadzonych prac można określić jako najlepsze z całego siedmioletniego okresu opracowywania tego dokumentu.

Wytężona praca w latach 1995-1996 związana z prowadzeniem kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych przed działaniem kambiofagów dała pozytywne skutki w postaci zażegnania z tej strony zagrożenia w roku 1997. Potwierdzeniem tego są protokoły i notatki spisywane podczas kontroli Krajowego Zarządu Parków Narodowych w Warszawie, Zespołu Ochrony Lasu w Olsztynie itp. Dowodem tego jest też rozmiar pozyskanego drewna oraz zakres prowadzonych zabiegów z zakresu ochrony i hodowli lasu.

Kontynuowano rozpoczęty w 1996 roku proces wykupów gruntów będących własnością prywatną, stanowiących enklawy o dużych walorach przyrodniczych położone wśród lasów Wigierskiego Parku Narodowego. Prace te realizowane były w ramach programu ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt Wigierskiego Parku Narodowego. W roku 1997 na program ten uzyskaliśmy na dotację z Fundacji EkoFundusz w Warszawie w kwocie 126946,41 PLN.

Przejęto w zarząd 3,27 ha gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

W celu lepszej organizacji i obsługi turystycznej Parku, w Dziale ochrony Przyrody i Krajobrazu wyodrębniona została Sekcja ds. Turystyki w której zatrudnione są trzy osoby.

Znacznemu pogorszeniu w stosunku do roku 1996 uległa kondycja finansowa Parku. Ograniczone zostały wpływy z działalności ochronnej w tym przede wszystkim z sanitarnych zabiegów związanych z usuwaniem drzew zasiedlonych przez korniki. Wzrosły znacznie wydatki na zabiegi prowadzone z zakresu ochrony i hodowli lasu. Mając na uwadze, że w 1998 roku planujemy ujemny wynik finansowy z działalności Parku, Dyrekcja Parku zmuszona była szukać także innych niż budżetowych źródeł finansowania planowanych zadań. W tym celu przygotowano łącznie 18 wniosków o dotacje. W roku 1997 Wigierski Park Narodowy uzyskał dotacje finansowe na łączną kwotę 327333,93 PLN.

Szerzej niż dotychczas realizowany był program z zakresu ochrony fauny i flory w Wigierskim Parku Narodowym. Było to możliwe dzięki uzyskaniu na ten cel dotacji z fundacji EkoFundusz z Warszawy.

Działalność naukową poza pracownikami Pracowni Naukowo-Badawczej prowadziło jeszcze dwóch innych pracowników, a mianowicie Panią dr Luboszę Wesołowską prowadząca badania własne w zakresie algologii oraz Pana mgr inż. Jacka Łozińskiego prowadzącego badania własne w zakresie ekologii kambiofagów.

Prowadzona ochrona ekosystemów wodnych także przynosi coraz większe pozytywne skutki. Zostaje sukcesywnie odbudowywany rybostan naszych jezior. Efektem tego jest między innymi zamiar umożliwienia wędkowania w 1998 także na gatunki ryb drapieżnych.

Przeprowadzone w 1997 roku liczne kontrole nie wykazały poważniejszych uchybień i nieprawidłowości w funkcjonowaniu Parku. Protokoły z tych kontroli wykazywały, że działania prowadzone w Parku wykonywane były poprawnie i z należytą starannością, co świadczy o fachowości i zaangażowaniu pracowników Wigierskiego Parku Narodowego.

Przy tak dużym rozmiarze prac, wykonywane były także inne statutowe zadania Parku. Prowadzone były zajęcia dydaktyczne i działalność naukowa oraz bieżąca obsługa ruchu turystycznego. Znacznej poprawie uległa infrastruktura gospodarcza Parku, chociaż potrzeby w tej dziedzinie są jeszcze ogromne. Analizowany rok wytyczył główne kierunki postępowania i zintensyfikowania prowadzenia działań które trzeba realizować w 1998 roku.

Główne działania które należy prowadzić w 1998 roku to:

1. Czynić starania o uzyskanie dodatkowych etatów, które umożliwią prawidłowe wykonywanie statutowych zadań Parku. Należy w związku z tym dążyć do prywatyzacji stanowisk robotniczych.
2. Kontynuować w dalszym ciągu prace związane z tworzeniem planu ochrony Parku
3. Kontynuować prace z zakresu kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych.
4. Prowadzić w dalszym ciągu prace które mają na celu powstanie szkółki zespolonej wraz z osadą szkółkarza.
5. Zintensyfikować prace związane z zagospodarowaniem turystycznym Parku.
6. Kontynuować prace z zakresu czynnej ochrony ichtiofauny.
7. Remont wylęgarni i stopnia wodnego w Tartaku.
8. Opracowanie projektu Ośrodka Edukacji Środowiskowej w miejscowości Słupie.
9. Opracowanie projektu Muzeum im. A. Lityńskiego w miejscowości Stary Folwark.
10. Rozwijać współpracę z władzami administracyjnymi i samorządami woj. suwalskiego oraz organizacjami społecznymi działającymi na terenie Parku.
11. Kontynuować wykupy wysp oraz gruntów będących enklawami w obszarach leśnych Parku.
12. Prowadzić intensywną działalność edukacyjną kierowaną do turystów i mieszkańców Parku.
13. Prowadzić szkolenia pracowników Parku z uwzględnieniem doształcania zawodowego oraz podnoszenia poziomu znajomości języków obcych.
14. Zintensyfikować działalność wydawniczą i informacyjną Parku.
15. Wykonanie prac geodezyjnych mających na celu rozgraniczenie gruntów prywatnych i jeziora Wigry w miejscowościach: Bryzgiel, Rosochaty Róg, Cimochowizna, Stary Folwark, Leszczewek.
16. Budowa trzech osad służbowych (Wysoki Most, Sobolewo, Krzywe).

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

17. Przystąpić do modernizacji sieci łączności bezprzewodowej w Parku, w tym przede wszystkim przyspieszyć starania o uzyskanie nowych częstotliwości i wyposażenie sieci w minimum dwie stacje retransmisyjne
- W celu dalszej poprawy infrastruktury gospodarczej należy:
1. kontynuować prace związane z budową nowych i remontem istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz kontynuować budowę garaży i zaplecza warsztatowego.
  2. usprawnić pracę pracowników służby terenowej Parku poprzez wyposażenie ich w nowy sprzęt (rejestratory leśniczego, itd.)
  3. Podjąć intensywne starania o dodatkowe źródła finansowania zadań stojących przed WPN (dotacje z NFOŚiGW, WFOŚiGW, PHARE-RAPID i innych sponsorów)
  4. kontynuować budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz uczestniczyć w finansowaniu projektu budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości Stary Folwark.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

ZALĄCZNIKI

Załącznik nr 1.

Zestawienie powierzchni wg kategorii użytkowania

Do analizy przedstawiona została powierzchnia ujęta w Rozporządzeniu o utworzeniu Wigierskiego Parku Narodowego wraz z zmianami jakie zaszły w stosunkach własnościowych lecz bez korekt wynikającej z różnicy pomiarów geodezyjnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		Parku	Inny zarząd	prywatna	pozostała		
1	2	4	5	6	7	8	9
1.	Powierzchnia ogółem	12373,81	101,83	2609,85	0	15085,49	100
2.	Grunt leśne ogółem	9000,36	0	459,48	0	9459,84	62,71
2.1	w tym nie zalesione	48,38	0	Brak danych		-	-
3.	Grunty rolne ogółem	268,39	0	1960,45	0	2228,84	14,77
3.1	w tym do zalesienia	0	0			0	0,00
4.	Grunty orne ogółem	181,93	0	1507,5	0	1689,43	11,20
4.1	w tym: na cele Parku	16,54				16,54	0,11
4.2	deputaty	46,18				46,18	0,31
4.3	wydzierżawione	34,3				34,3	0,23
4.4	nie użytkowane	84,91				84,91	0,56
5.	Łąki i pastwiska ogółem	86,11	0	442,15	0	528,26	3,50
5.1	w tym: na cele Parku	37,01				37,01	0,25
5.2	deputaty	22,06				22,06	0,15
5.3	wydzierżawione	12,74				12,74	0,08
5.4	nie użytkowane	14,3				14,3	0,09
6.	Wody ogółem	2891,85	8,76	6,59	0	2907,2	19,27
6.1	w tym jeziora hodowlane	0				0	0,00
6.2	stawy hodowlane	0				0	0,00
7.	Grunty zadrzew. i zakrzew.	0,42	0	Brak danych		-	-
8.	Nieuzytki	198,94	0	133,32	0	332,26	2,20
9.	Tereny pozostałe ogółem	14,27	93,07	50,01	0	157,35	1,04

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Załącznik nr 2.

Zestawienie powierzchni wg kategorii ochronności

Do analizy przedstawiona została powierzchnia ujęta w Rozporządzeniu o utworzeniu Wigierskiego Parku Narodowego wraz z zmianami jakie zaszły w stosunkach własnościowych lecz bez korekt wynikającej z różnicy pomiarów geodezyjnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		Parku	Inny zarząd	prywatna	pozostała		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Powierzchnia ogółem	12373,81	101,83	2609,85		15085,49	100
2.	Pow. obj. ochroną ścisłą*	379,7				379,70	2,52
2.1	w tym: lasy	119,6				119,60	0,79
2.2	wody	239,8				239,80	1,59
2.3	łąki	4,9				4,90	0,03
2.4	bagna	15,4				15,40	0,10
3.	Pow. obj. Ochr. częściową	11994,11				11994,11	79,51
3.1	w tym leśna	8880,75				8880,75	58,87
4.	Pow. obj. Ochr. krajobrazu		101,83	2609,85		2711,68	17,98
4.1	w tym leśna			459,45		459,45	3,05

Załącznik nr 3.

Zestawienie powierzchni wg gmin

Do analizy przedstawiona została powierzchnia ujęta w Rozporządzeniu o utworzeniu Wigierskiego Parku Narodowego wraz z zmianami jakie zaszły w stosunkach własnościowych lecz bez korekt wynikającej z różnicy pomiarów geodezyjnych.

Lp.	Wyszczególnienie	GMINY				Razem	%
		Suwałki	Krasnopol	Nowinka	Giby		
1	2	4	5	6	7	8	9
Własność Skarbu Państwa							
1.	W zarządzie Parku	6751,21	788,62	1154,59	3682,38	12376,80	81,8
1.1	w tym leśna	4000,00	648,94	629,35	3474,08	8752,37	57,9
1.2	rolna	141,68	64,71	20,77	63,06	290,22	1,9
1.3	wody	2411,48	39,28	449,02	22,70	2922,48	19,3
1.4	nieużytki	105,87	16,10	39,23	26,39	187,59	1,2
1.5	pozostałe	92,18	19,59	16,22	96,15	224,14	1,5
2.	W innym zarządzie	49,25	19,00	11,65	16,28	96,18	0,6
2.1	w tym leśna	-	-	-	-	-	0
2.2	rolna	0,12	-	-	-	0,12	>0,0
2.3	wody	3,20	1,65	-	0,31	5,16	>0,1
2.4	nieużytki	-	-	-	-	-	0
2.5	pozostałe	45,93	17,35	11,65	15,97	90,90	0,6
Inna własność							
3.	Prywatna	1137,57	620,34	641,51	76,22	2475,64	16,4
3.1	w tym leśna	206,66	99,40	99,02	12,10	417,18	2,8

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

3.2		rolna	859,09	453,72	508,20	56,46	1877,47	12,4
3.3		wody	2,20	0,15	0,16	-	2,51	>0,1
3.4		nieużytki	42,54	58,22	27,12	5,79	133,67	0,9
3.5		pozostałe	27,08	8,85	7,01	1,87	44,81	0,3
4.	Pozostałe		139,84	3,45	30,59	-	173,88	1,2
4.1	w tym	leśna	14,83	-	5,97	-	20,80	0,1
4.2		rolna	90,61	0,75	7,62	-	98,98	0,7
4.3		wody	1,74	-	0,09	-	1,83	>0,1
4.4		nieużytki	4,99	-	0,24	-	5,23	>0,1
4.5		pozostałe	27,67	2,70	16,67	-	47,04	0,3
Powierzchnia Gminy w Parku			8077,87	1431,41	1838,34	3774,88	15122,50	100

Załącznik nr 4

Charakterystyka działalności naukowej i dydaktycznej w 1996 roku

Liczba realizowanych prac naukowych			Nakłady poniesione na badania naukowe zł	Muzeum		Liczba imprez dydak. itp.	Liczba nowych wydaw. popularno-poznaw. folderów itp.	Liczba ścieżek dydak.
obcych placówek				liczba osób odwiedzających	wartość zbiorów zł			
własnych parku	zleconych przez park	własnych jednostek						
5	0	20	20798.65	2066	6388,48	20	6	2

Załącznik nr 5

Wykaz realizowanych prac naukowo-badawczych w 1997 roku

Badania własne			
tytuł	wykonawca	rok	
		rozpoczęcia	zakończenia
Monitoring jakości wód Czarnej Hańczy	PNB WPN	1989	badania długoterminowe
Stan środowiska zlewni eksperymentalnej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego	PNB WPN	1994	badania długoterminowe
Fauna owadów gniazdujących w glinianych i drewnianych budynkach na terenie Wigierskiego Parku Narodowego	PNB WPN	1997	1998
Rozmieszczenia płazów na terenie Wigierskiego Parku Narodowego	PNB WPN	1997	1998
Badania obce			
Chruściki (Trichoptera) WPN	UŁ Łódź	1996	1997
Charakterystyka sanitarno-epidemiologiczna wód rzek: Kamionka, Wiatrołuża, Maniówka, Piertanka.	ART Olsztyn	1994	1997
Charakterystyka sanitarno-epidemiologiczna wód jeziora Wigry	ART Olsztyn	1994	1997
Charakterystyka sanitarno-epidemiologiczna wód Czarnej Hańczy	ART Olsztyn	1994	1997
Fauna płazów WPN	UW Białystok	1996	1997

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Fauna drobnych ssaków WPN	UW Białystok	1996	1997
Inwentaryzacja stanowisk gatunków rzadkich i ginących w Polsce północno- wschodniej	Ogród Botaniczny UW Warszawa	1992	1997
Synantropizacja flory na obszarze WPN	SGGW Warszawa	1995	1997
Liczebność i odżywianie się kormorana czarnego	ART Olsztyn	1995	1997
Storczyki Wigierskiego Parku Narodowego	UG Gdańsk	1995	1998
Grzyby wodne rzeki Kamionka	Ogród Botaniczny UW Warszawa	1996	1997
Dynamika roślinności w warunkach zmieniającej się presji turystycznej	SGGW Warszawa	1993	1997
Dynamika transportu fluwialnego	UW Warszawa	1996	1997
Procesy i formy korytowe czarnej hańczy na odcinku od jeziora Hańcza do jeziora Wigry	UW Warszawa	1997	1998
Bilans wodny jeziora Wigry w latach 1981-1995	UW Warszawa	1997	1998
Chemizm wód jeziora Wigry w latach 1981 - 1995	UW Warszawa	1997	1998
Turystyka w Parkach Narodowych: Wigierski i Muritz	Niemcy	1996	-
Zagospodarowanie szlaków turystycznych WPN	UG Gdańsk	1997	
Badania stanu czystości wód oraz zagrożeń jezior WPN	UG Gdańsk	1997	
Stan badań nad florą WPN	UW Filia Białystok	1997	1998
Zmienność współczesnych gatunków z rodzaju Cladium	WSP Słupsk	1997	
Inwentaryzacja flory doliny Kamionki	UG Gdańsk	1997	1998
Waloryzacja botaniczna i wytyczne do czynnej ochrony roślin	UW Warszawa	1997	1997
Badania mykologiczne wód jezior o różnej trofii	AM Białystok	1997	
Wytyczne do ochrony pszczół gniazdujących w glinie	WSP Bydgoszcz	1997	1998
Restytucja raków rodzimych do wód WPN	IRŚ Giżycko	1997	1997
Stan poznania badań nad fauną WPN	UW Filia Białystok	1997	1998
Badania bentosu na terenie WPN	UŁ Łódź	1997	
Badania ichtiofauny jeziora Wigry	IRŚ Giżycko	1997	1998
Uziarnienie i petrografia żwirów na klifach jeziora Wigry	AGH Kraków	1997	1998
Rzeźba wzgórz otaczających jezioro Pietronaję	AGH Kraków	1996	1998
Badania kredy jeziornej w jeziorze Wigry	AGH Kraków	1996	1998

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Niczenie gniazd kornika drukarza	AR Poznań	1996	1997
Ekologia chrząszczy występujących na wyspach jeziora Wigry	SGGW Warszawa	1996	1997
Ważki WPN	AR Poznań	1996	1997
Badania glonów wybranych jezior WPN	Ogród Botaniczny UW Warszawa	1995	1997
Hydrogeologiczne podstawy ochrony wód podziemnych WPN	UW Warszawa	1996	1997
Badania torfów WPN	Politechnika Wrocławska	1996	1997
Badania karotenów w wodach wybranych jezior WPN	AM Białystok	1996	1997

Załącznik nr 6

Zestawienie zadań finansowych przez NFOŚiGW i inne jednostki

Lp.	Tytuł	Wykonawca	Źródło	Termin	Kwota	
			finansowania	rozpocz/ zakończ.	Umowa	Otrzym. do 1996r.
	2	3	4	5	6	7
1	Program rozwoju edukacji ekologicznej w WPN	WPN	NFOŚiGW Warszawa	1,10,96 31,06,97	2012 00	119376
2	Remonty dróg leśnych, grodzień konserwacja szlaków turystycznych	WPN	RUP Suwałkach	5,05,97 31,10,97	5738 8	57388
3	Ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt w WPN	WPN	EkoFundusz Warszawa	21,03,97 30,06,98	1990 00	126946
4	Realizacja programu pomiarowego ZMŚP	WPN	UAM w Poznaniu	15,11,97	2000 0	20000
5	Numeryczne przygotowanie danych stanu wybranych elementów środowiska przyrodniczego 1994-1996	UAM w Poznaniu	Instytut Badań Czwarto rządu		1700	1700
6	Symposium Zintegrowanego Środowiska Przyrodniczego	WPN	GIOŚ Warszawa	10-11, 09,97	2000 0	20000
7	Symposium na temat rozwoju działalności monitoringowej w WPN	WPN	Ramboll Dania	22-24, 09,97	1456 9	14569
8	Plener artystyczny „Ziemia, przyroda i środowisko”	WPN	Tow. Wspie NP. Muritz	17-29, 09,97	1925	1925
9	Symposium ZMŚP Wigry	WPN	PAN Warszawa	10-12, 09,97	3280	3280
10	Dzień Ziemi	WPN	WFOŚiGW Suwałki Sido oraz GHAJ Suwałki	17,04,97	-	1500
11	Realizacja filmu o WPN	SFP w	Elżbieta	-	-	5000

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

		Łodzi	Fabińska			
12	Modernizacja tabliczek informacyjnych przy ścieżce dydaktycznej LAS	WPN	Grupa młodzieży z Liceum Ekonomicznego w Suwałkach	-	-	650

Załącznik nr 7

Rozliczenie materiału sadzeniowego w tys. szt.

Lp.	Gatunek	rodzaj	Zapas materiału	Zapot.	Różnica		Sposób pokrycia niedoboru
			sadz. na dz. 31.12.97	w 1998 r. w tys. sztuk	+	-	zagospodarowania nadmiaru
1	2	3	4	5	6	7	8
1	So	1-roczny	-	-	-	-	zapotrzebowanie
		wieloletni	-	20	-	20	planujemy pokryć z
2	Św	1-roczny	-	-	-	-	sąsiadujących
		wieloletni	-	24	-	24	nadleśnictw oraz
3	Jd	1-roczny	-	-	-	-	szkółek prywatnych
		wieloletni	-	-	-	-	zachowując
4	Inne	1-roczny	-	-	-	-	wymagania zawarte
	iglaste	wieloletni	-	-	-	-	w wytycznych
5	Db	1-roczny	-	-	-	-	dotyczących
		wieloletni	-	81	-	81	rejonizacji
6	Bk	1-roczny	-	-	-	-	sprowadzania nasion i sadzonek
		wieloletni	-	-	-	-	
7	Brz	1-roczny	-	-	-	-	Przewidujemy
		wieloletni	-	-	-	-	brak pełnego
8	Inne	1-roczny	-	-	-	-	pokrycia naszych
	liściaste	wieloletni	-	12	-	12	potrzeb

Załącznik nr 8

Odnowienie i pielęgnowanie lasu (w ha)

Lp.	Wyszczególnienie	Plan wg	Rok 1997		Plan na	Uwagi
		operatu	plan	wykon.	1998 r.	
1	2	3	4	5	6	8
1.	Odnowienia	-	40,66	43,55	12,40	wykonano na poczet przyszłego roku
2.	Zalesienia	-	-	-	-	
3.	Poprawki i uzupełnienia (dolesianie luk)	-	7,61	7,86	6,92	wykonano na poczet przyszłego roku

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

4.	Pielęgnowanie gleby	-	128,04	137,76	149,58	na niektórych powierzchniach wykonano dodatkowo drugi zabieg
5.	Czyszczenia wczesne	-	17,29	17,29	19,12	
6.	Czyszczenia późne	-	35,25	35,25	73,20	
7.	Wprowadzanie podszytów	-	-	-	-	
8.	Trzebieże wczesne	-	58,32	58,32	201,56	
9.	Trzebieże późne	-	15,06	15,06	40,58	
10.	Cięcia sanitarne	-	-	-	-	

Załącznik nr 9 Ochrona lasu

Lp.	Wyszczególnienie		j.m.	Rok 1997		Plan 1998	Uwagi
				plan	wykon		
1	2		3	4	5	6	7
1.	Próbne poszukiwania owadów w ściółce		ilość prób	163	163	163	
2	wykładanie pułapek	tradycyjne feromonowe	szt.	37	42	24	wykonano zgodnie z poleceniami ZOL-u wg inwentaryzacji z 1997 r
				864	969	796	
3	Ochrona	ilość mrowisk	szt.	-	569	-	grodzono mrowiska przy drogach i uczęszczanych liniach oddziałowych
	mrowisk	grozdzenie mrowisk	szt.	50	50	21	
4	skrzynki lęgowe	nowe stare	szt.	180	205	120	
5	skrzynki dla nietoperzy	nowe stare	szt.	-	-	120	
6	zabezpiecz. upraw przed zwierzyną	Chemiczne mechaniczne grozdzenie	ha.	91,77	90,29	90,9	część powierzchni zabezpieczono osłonkami
			ha.	13,1	11,59	13,2	
			ha.	9,75	9,6	1,3	
7	pasy ppoż.	nowe istniejące	km	-	-	3	
			km	31,5	31,5	31,5	
8	pożary	zaistniałe w 1996 r	szt/ha	-	2/0,02	-	
		szacunkowe straty	zł	-	-	-	bez strat

Załącznik nr 10 Pozyskanie drewna w m³

Lp	Wyszczególnienie	Plan wg	Rok 1997	Plan na	Uwagi
----	------------------	---------	----------	---------	-------

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

		operatu	plan	wykon.	1998 r.		
1	2	3	4	5	6	8	
1	pozyskanie	ogółem	-	25800	21645	15400	So - 14074
		grubizna	-	25420	21014	14535	So - 13690
2	Grubizna	ogółem	-	24340	19798	12934	So - 13690
	iglasta	z cięć rębnych	-	-	-	-	-
		z sanitarnych	-	23690	19024	9703	posusz - 6006 wywroty i złomy -13018
		z trzebieży	-	650	774	3231	So - 670
3	Grubizna	ogółem	-	1070	1216	1601	Brz - 810
	liściasta	z cięć rębnych	-	-	-	-	-
		z sanitarnych	-	440	456	462	posusz - 120 wywroty i złomy - 336
		z trzebieży	-	630	760	1139	Brz - 524
4	podstawowe	tart. iglaste	-	14850	11612	4715	So - 7850
	sortymenty	tart. liściaste	-	70	152	71	Brz - 74
		sortym.cenne	-	-	-	-	-
		sur. kopalniak.	-	157	412	224	So - 412
		papierówka	-	5950	6311	6285	So - 4419
		pozostałe	-	2980	2527	3238	Sw - 1020 So - 1009
		w tym opał	-	2590	2048	2545	Sw - 946 So - 700

Załącznik nr 10a

Sprzedaż Drewna w m³

Lp	Wyszczególnienie	stan na 01.01.97 reman. w lesie	pozyskane	sprzedane	stan na 31.12.97 reman. w lesie
1	2	3	4	5	6
drewno iglaste					
1.	tartaczne W	89,63	11612,19	11667,26	34,56
2	papierówka i użytkowe S2A	933,33	5727,55	6534,04	126,84
3	kopalniak, stemple, słupy tt S10, S11	8,67	411,82	414,89	5,60
4	opał S4	179,07	1632,20	1759,14	52,13
5	żerdzie S3A, S3B	0	414,22	411,48	2,74
6	pozostałe M1, M2	1,20	536,15	537,35	0
7	razem	1211,90	20334,13	21324,16	221,87
drewno liściaste					
8	tartaczne W	0,60	151,73	138,34	13,99
9	papierówka i użytkowe S2A	4,03	583,16	537,62	49,57
10	opał S4	45,79	415,69	408,20	53,28
11	żerdzie S3A, S3B	0	65,15	65,15	0
12	pozostałe M1, M2	0	95,25	95,25	0
13	razem	50,42	1310,98	1244,56	116,84
14	Ogółem	1262,32	21645,11	22568,72	338,71

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Załącznik nr 11

Ochrona zwierząt łownych

Lp	Wyszczególnienie		Jedn. miar	Teoret. pojem.	Rok 1997			Rok 1998	
					stan na 1.01.97	Redukcja		stan na 15.02.98	plan
			Parku		Plan	wykon.		redukcji	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	
1	Łosie	ogółem	szt.	30	19	-	2	33	
		byki	szt.		4	-	-	7	
		klempy	szt.		7	-	1	12	
		łośzaki	szt.		8	-	1	14	
2	Jelenie	ogółem	szt.	140	132	18	6	152	
		byki	szt.		40	9	-	46	
		łanie	szt.		58	8	4	67	
		cielaki	szt.		34	1	2	39	
3	Sarny	ogółem	szt.	230	215	22	16	290	
		rogacze	szt.		70	11	9	94	
		kozy	szt.		85	9	5	116	
		koźłeta	szt.		61	2	2	80	
4	pozostałe	dziki	szt.	100	138	55	27	80	
		lisy	szt.		ok. 80	20	b.d.	60	
		jenoty	szt.		ok. 60	b/o	b.d.	b.d.	
		zające	szt.		ok. 150	-	-	150	
		norka am.	Szt.		brak danych				
		borsuki	szt.		brak danych				
5	Wydatki	ogółem	zł.			26757	48005*		44307
	na ochronę	zagospod.	zł.			2100	31112*		19748
	zwierząt	odszkod.	zł.			17000	15636		17000
	dzikich	redukcja	zł.			7657	1257**		7559
6	Wpływ z	ogółem	zł.			19300	4997		18776
	ochr. zw.	Redukcja	zł.			19300	4997**		18776
7	Pow. szk. zredukowan.		ha.			25	15,82		16
	Powierzch.	do 20%	ha.			150	105,08		105
8	uszkodzeń	21-50%	ha.			-	-		-
	d-stanów	51-80%	ha.			-	-		-
		81-100%	ha.			-	-		-

* Przekroczenie planu wynika z uzyskania dotacji z Rejonowego Biura Pracy w Suwałkach i realizacji prac wcześniej nie planowanych

** Niewykonanie planu spowodowane było niewykonaniem zamierzonego planu redukcji.

Załącznik nr 11a

Analiza odstrzałów redukcyjnych zwierzyny

Lp	Wskaźniki	Gatunek				wskaź og.	Uwagi
		Łoś	Jeleń	Sarna	Dzik		

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

	2	3	4	5	6	7	8
1.	Zagęszczenie liczebności stada podstawowego (szt/1000 ha pow. leśnej)	2,1	14,4	23,4	15	x	
2.	Wskaźnik proporcji płci (samce/samice w %)	57,1	68,9	82,3	-	x	
3.	Wskaźnik wykorzystania pojemności (liczb.gat/ustal.poj. w %)	63,3	94,3	93,5	138	x	
4.	Wskaźnik szkód w uprawach rolnych (pow.zred.szk./1000ha pow.leś. ha)	x	x	x	x	1,67	
5.	Wskaźnik uszkodzeń drzewostanów (pow.szk.ist/1000ha pow.leś. ha)	x	x	x	x	11,1 1	
6.	Wskaźnik wyk. plan. odstrz.reduk. %	-	33,3	72,7	49,1	x	
7.	Wskaźnik proporcji odstrzałów (samców. i młodz. w stos do samic)	-	0,5	2,2	-	x	
8.	Intensywność odstrz. Redukcyjnego (szt/1000ha)	-	0,7	1,7	2,9	x	
9.	Wskaźnik poziomu redukcji (odstrz.reduk/licz.stad.podst. w %)	-	4,5	7,4	19,6	x	

Załącznik nr 12

Turystyka i komunikacja

Lp	Wyszczególnienie		j.m.	Stan na	Stan na 31.12.1997			Uwagi
				31.12.96	Ogółem	Dobry	do remon.	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Dł. dróg	ogółem	km	312,85	312,85		61,05	
2.	Obiekty inż.	mosty	szt.	5	5	4	1	obce
		przepusty	szt.	19	19	17	2	
		zapory	szt.	-	-	-	-	
		inne	szt.	-	-	-	-	
3.	Obiekty turys.	schroniska	szt.	1	1			PTTK
		w tym własne	szt.	-	-	-	-	
		schrony	szt.	-	-	-	-	
		kampi-biwaki	szt.	8	8			
4.	Domy wczasowe	ogółem	szt.	4	4			
		własne	szt.					
5	Szlaki turystyczne	km	237	237	237			

Szacunkowa liczba turystów odwiedzających Park w 1996 roku wyniosła 61.000

Załącznik nr 13

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp	Wyszczególnienie		j.m.	Rok 1996		Rok 1997	
				budżet	gospod. pomoc.	budżet	gospod. Pomoc.
1.	Zatrudnienie	ogółem	osób	67	31	66	31

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

	stan na 31.12.	robotnicy		1	31	-	30
		w biurze dyrekcji		15	-	16	-
		sezonowi		-	-	-	-
		prac. inż-technicz.		45	-	44	-
		w tym w terenie		35	-	36	-
		pozostali pracownicy nie robotniczych		6	-	6	1
2.	średnia płaca	ogółem	zł.	958,1	638,1	1188,7	798,0
		robotnicy		605,0	638,1	-	793,1
		nie robotnicy		963,5	-	1188,7	749,0
3.	wykształcenie	wyższe	osób	24	-	24	1
		średnie		39	20	38	15
		podstawowe		4	11	4	15

Załącznik nr 14

Wypadki przy pracy

Rok	Ogółem	w tym					Dni		Lb. Kobiet
		1-3 dni	4-28 dn.	< 28 dn.	Ciężkie uszkodz. ciała	śmiertelne	niezdol. do pracy	Choroby zawodowe	
1996	2	-	2	-	-	-	11	1	20
1997	3	-	3	-	-	-	25	1	20

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

Załącznik nr 15

Majątek Parku

Lp.	Wyszczególnienie		j.m.	Stan	Stan na 31.12.1997				Szacunk. wartość	Ilość nowych	
				na 31.12.96	r-m	dobry	do remontu	do kasacji			
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Budynki	ogółem	szt.	125	123	49	70	4	4958292	-	
		mieszkalne	szt.	35	35	14	20	1	2422889	-	
		gospodarcze	szt.	53	51	34	15	2	622879	-	
		administracyj	szt.	1	1	-	1	-	1078571	-	
		muzeum	szt.	1	1	-	1	-	232885	-	
		warsztaty	szt.	1	1	-	1	-	17115	-	
		magazyny	szt.	3	3	-	3	-	97821	-	
		inne	szt.	31	31	1	29	1	486132	-	
2.	Osady leśne terenowe		szt.	35	35	14	20	1	-	-	
3.	Pokoje gościnne		szt.	9	17	17	-	-	-	-	
4.	Ważniejsze	sam.osob	szt.	17	16	14	2	-	283907	-	
	maszyny i	sam. ciężar.	szt.	4	3	3	-	-	81788	-	
	urządzenia	sam. teren.	szt.	12	12	11	1	-	376660	-	
		ciągniki	szt.	1	1	-	1	-	12000	-	
		przyczepy	szt.	3	3	3	-	-	7129	-	
		pilarki	szt.	15	15	15	-	-	14000	-	
		komputery	szt.	22	20	18	-	2	162058	8	
		sprzęt video	szt.	2	2	2	-	-	18051	-	
		kserografy	szt.	2	3	3	-	-	27187	-	
5.	Wyposaż.	Obrabiarki	szt.	-	-	-	-	-	-	-	
	warsztatów	urządzenia warsztatowe	szt.	3	3	3	-	-	1000	-	
6.	Księgozb. bibliot. Parku		szt.	-	1616	-	-	-	11514	-	
7.	Wartość środk. Trwałych		szt.							10911878	-

Załącznik nr 16

Wykaz pożarów w 1997 r

Lp.	Charakter pożaru	Powierzchnia [ha]	Wielkość strat pożarowych [tys.zł.] w budynkach, obszary leśne i nieleśne)
1	powierzchniowy - pokrywy gleby	0,05	bez strat
2	powierzchniowy - pokrywy gleby	0,15	bez strat

Załącznik nr 17

Ochrona Wigierskiego Parku przed szkodnictwem w 1997 r.

dział I ZWALCZANIE SZKODNICTWA LEŚNEGO:

Wyszczególnienie	Rodzaje szkodnictwa leśnego
------------------	-----------------------------

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

		beprawne korzystanie z lasu	nielegalne wyręby	kłusownictwo	kradzież albo zniszczenie mienia
liczba	ujawnionych przypadków	37	-	-	-
	wykrytych sprawców	37	-	-	-
	spraw skierowanych do organów ścigania albo wymiaru sprawiedliwości	-	-	-	-
	sporządzonych wniosków o ukarania przez kolegia ds. wykroczeń	-	-	-	-
wartość spowodowanych szkód w zł.		-	-	-	45200
kwota zasądzzonego (orzeczonego) odszkodowania w zł.		-	x	-	33700
windykacja należności w zł.		-	x	-	33700
w m ³		3,9			

dział II ZWALCZANIE KRADZIEŻY DREWNA

Wyszczególnienie			Dane liczbowe
liczba przypadków kradzieży drewna			4
w tym ilość przypadków kradzieży drewna zaewidencjonowanych w wyniku przeprowadzonej kontroli pni			1
masa skradzionego drewna	użytkowego		0,65
	opałowego		3,25
wartość skradzionego drewna wg cennika detalicznego w zł.			198,90
z liczby wykroczeń	skierowanych do:	prokuratora lub organów Policji	1
w poz. 1 zostało:		sądów	-
		kolegiów ds. wykroczeń	2
	umorzono na wnioski WPN		1
	W WPN do dalszego załatwienia		-
sprawy przekazane do organów ścigania zostały:		skierowanie do sądów z aktem oskarżenia	2
		umorzone warunkowo	-
		umorzone lub odmówiono ścigania	-
liczba spraw rozpoznanych przez sądy			1
w tym zakończonych wyrokiem skazującym			1
liczba wniosków rozpatrywanych przez kolegia			2
w tym z orzeczeniem skazującym			2
kwota zasądzzonego (orzecz.) w okresie sprawozdawczym odszkodowania w zł.			1112,80
windykacja		ogółem	236,40
należności w zł.		w tym zasądzonych (orzecz.) w br.	1112,80

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

dział III WYNIKI POSTĘPOWANIA MANDATOWEGO

Wyszczególnienie	Dane liczbowe
liczba osób uprawnionych do nakładania mandatów karnych	25
w tym strażników Straży Parków Narodowych	6
liczba nałożonych mandatów karnych	37
w tym przez Strażników Straży Parków Narodowych	32
łącznie kwota uzyskana z nałożonych mandatów karnych	640
w tym kwota nałożonych mandatów przez Strażników Straży Parków Narodowych	460

Załącznik nr 18

Informatyka

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość		Wartość w tys. zł
		łącznie	zakupionych w 1997 r	
1.	komputery ogółem	20	5	162
	w tym	x	x	x
a)	typu 486	3	0	x
b)	typu Pentium	17	5	x
2.	Urządzenia peryferyjne	x	x	60
a)	drukarki	15	6	x
b)	skanery	2	0	x
c)	nagrywarki CD.	0	0	x
3.	Oprogramowanie	x	x	71
a)	systemy operacyjne jedno stanowiskowe	x	x	x
	WINDOWS 95	18	5	x
	MS DOS	18	5	x
b)	systemy operacyjne sieciowe	x	x	x
	WINDOWS NT 351 SERWER	1	1	x
	WINDOWS NT 351 WORKSATION	1	1	x
c)	edytory tekstu	x	x	x
	WORD	20	5	x
	AMIPRO	1	0	x
	TAG	1	0	x
d)	arkusze kalkulacyjne	x	x	x
	QATRO PRO	1	0	x
	EXCEL	20	5	x
e)	bazy danych	x	x	x
	FOXPRO	1	0	x
	ACCESS	20	5	x
f)	języki programowania (brak)	0	0	x
g)	programy GIS	x	x	x
	VISTAMAP	1	0	x
	MAPINFO	3	0	x
h)	programy specjalistyczne związane z działalnością merytoryczną, administracyjną i gospodarczą	x	x	x

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 1997 ROKU

	HODOWLA	1	0	x
	DREWNO	1	0	x
	OCHRONA	1	0	x
	GRUNTY	1	0	x
	BIBLIOTEKA	1	0	x
	KOSZTORYSY	1	1	x
	EWIDENCJA VAT	1	1	x
	POLECENIE PRZELEWU	1	1	x
i)	inne	x	x	x
	COREL DRAW 3,0	1	0	x
	NORTON EDYTOR	1	0	x
	NORTON COMANDER	1	0	x
	NORTON UTILITIS	1	0	x
	MS OFFICE 7,0	20	5	x
	MS WORKS 4,0	6	1	x
	COREL 6,0	2	0	x
4.	Dostęp do internetu	nie	nie	0
	e-mail	nie	nie	x
	własne strony WWW	nie	nie	x
5.	Edukacja informatyczna w 1997 r	x	x	x
a)	kursy (liczba uczestników)	x	x	x
	obsługa MAPINFO	8	x	x
b)	konferencje (liczba uczestników)	x	x	x
	Systemy informacji przestrzennej w PN	20	x	x